ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Troska_Jan_Matzal-Kapitan_Nemo_2-Rozkazy_z_eteru.pdb

PDB Name: Troska, KN2, Rozkazy z éteru
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 3.9.2003
Modification Date: 3.9.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

J. M. Troska

Kapitán Nemo 2

Rozkazy z éteru

Kapitola první
ZÁHADNÁ LOUPEŽ

Anglický parník se vracel z Austrálie do Londýna. Byla to velká nákladní loď, jejíž útroby byly jen zčásti naplněny australským zbožím. Zbylé prázdné prostory byly určeny pro kokosový olej a ořechy z Keelingových ostrovů, v jejichž přístavech stály už připraveny celé stohy beden, žoků a sudů.
Cocos Island tvoří skupinu 20 ostrovů v Indickém oceánu jihovýchodně od Sumatry a Jávy v celkové rozloze 22 čtverečních kilometrů. Jsou to nízké korálové atoly, porostlé nespočetným množstvím kokosových palem, jejichž užitek je hlavní obživou domorodců, kterých je všeho všudy asi 800, a kolem 150 Angličanů, kteří zde hájí suverenitu britské vlasti.
Loď byla vzdálena od souostroví asi pět set kilometrů, když se slunce jako ohromná žhavá koule ponořilo na západě do nesmírných vod oceánu, které na okamžik jako by ze svých hlubin vychrlily proudy krve, ale hned poté zahrály sytou zelení, která záhy zšedla, až konečně ztemněla pod černým pláštěm noci, který se rozestřel nad obzorem s rychlostí obvyklou v Orientě.
Staré mořské vlky v lodní posádce nezajímalo malebné i příšerné světélkování moře, jež do značné hloubky odhalovalo své tajemné útroby, v níž se mihotaly strašidelné stíny žraloků a jiných obyvatel Neptunovy říše. Nezajímala je ani hejna létajících ryb, opisujících nad fosforově zářící hladinou oblouky. Vše to viděli už mnohokrát.
Pohoda byla skvělá. Obloha bez mráčku. Roje hvězd se chvěly v nedostupné výši. Měsíc byl v konjunkci, a tedy neviditelný. Ale přesto záře hvězd a hlavně světélkování moře plašilo tmu. Bylo šero, prozářené modravým svitem. A ticho rušil jen tlumený hukot parního stroje a jednotvárné šumění vody, čeřené lodními šrouby.
Pojednou do této jednotvárnosti zalehl jiný zvuk. Znělo to jako jemné vrnění. A vtom se už také ozval megafon ze strážního koše na středním stožáru:
"Černý mrak na jihovýchod!"
Kapitán, vyrušený ze zábavy se dvěma důstojníky, pohlédl tímto směrem A ačkoli byl zkušený a otužilý námořník, měl pocit ledové sprchy. A týž pocit hrůzy zachvátil všecky na lodi, kteří viděli mračno, letící s úžasnou rychlostí od jihovýchodu,
"Tajfun!"
"Cyklon!"
"Tornádo!" ozývaly se zděšené výkřiky mužstva.
Ať jakkoli, jen smršť mohla vytvořiti takový úkaz. Příšerný zjev! Jako by z vodní čáry obzoru vyrůstal obrovský strom. Jeho koruna mohutněla, vířila, měnic stále a zvedajíc za sebou silný černý kmen, který se vlnil a prohýbal.
Děsivý přízrak letěl s úžasnou rychlostí do výše, blížil se a za jeho černou clonou hasly hvězdy. Po sinavě světélkující hladině moře se řítil k lodi obrovský temný stín.
"Loď přídí k jihozápadu!" zařval kapitán rozkaz do budky kormidelníka, neboť kdyby byla loď napadena smrští z boku, byla by ztracena.
Parník zahnul s takovou silou a rychlostí, že se povážlivě naklonil na bok.
A vtom už mrak letěl nad lodí.
Ale co to? Jak si vysvětlit, co následovalo?
V několika vteřinách mizelo mračno až na severu, kde zdánlivě zapadlo do moře. Nebylo ani stopy po vichřici. Dokonce ani mírný vánek, vanoucí od západu slunce, nezesílil. Vzduch byl klidný jako dříve a také moře ani v nejmenším nezměnilo svou tvářnost.
"Co to bylo?" tázal se druh druha.
Ale nikdo nemohl dát odpověď.
"Kdyby to nebyla viděla celá posádka, řekl bych, že jsem blázen," poznamenal kapitán.

Byly vysloveny různé dohady. Kobylky. To ale všichni ihned uznali za nesmyslné. Sta kilometrů od pevniny, a kobylky přece nelítají přes moře. Ostatně ani v těchto krajích nejsou a Afrika je odtud na tisíce mil daleko. Nějaké ptactvo? Jaké? Jen albatros se odváží tak daleko od pevniny. A ten nelítá v takových hejnech. Vždyť těch tvorů, či co to bylo, bylo mnoho tisíc. A pak, ten podivný zvuk! Vrnění jako nesčíslný počet vrtulí. Aeroplány? Nemožno. Předně úžasná rychlost, že ji ani nebylo možno sledovat A pak, aeroplány v takovém počtu by tropily pekelný hluk. Pokud mohli zahlédnout, nebyli ti tvorové příliš velcí. Asi jako orel.
A tak zbyly jen dohady, které nikdo nemohl dokázat ani vyvrátit.
Loď plula k severu. Po půlnoci ustalo světélkování moře. Hladina zčernala a celý kraj ztemněl.
Na lodi spalo všecko mužstvo až na kormidelníka a jednoho inspekčního důstojníka.
Pojednou bylo slyšet totéž vrnění. A dříve než se lodní hlídka vzpamatovala, přehnal se nad parníkem týž roj, jenže se teď vracel od severu k jihovýchodu.
Rozednívalo se, když se před lodí na obzoru objevily obrysy Keelingových ostrovů.
Velitel parníku zvedl k očím triedr. Uviděl jasně přístav, na jehož hrázi se hemžily temné postavy domorodců a před nimi hlouček Evropanů. Zatím se loď přiblížila tak, že v dalekohledu mohl rozeznat známé tváře koloniálních úředníků a četu vojska, jež semknuto v řadách a v plné výzbroji udržovalo v patřičné vzdálenosti domorodce, kteří byli očividně nejvýš rozčileni.
"U Joviše!" zvolal kapitán nespokojeně. "Je to snad vzpoura?"
"Zdá se," přitakal lodní poručík. "Ale nepozorujete, kapitáne, jinou podivnou okolnost?"
"Co myslíte?"
"Přístav je plný lidí. Ale - kde je zboží?"
"Máte pravdu Mají tu být přece celé slohy připravené k nákladu. A zatím je celé prostranství jako vymeteno."
"Pohleďte na skladiště!" křičel rozčileně druhý lodní poručík, hledě triedrem.
Kapitánovi i jeho zástupci se vydral z hrdla ulekaný výkřik, když v dalekohledu spatřili široce otevřená vrata rozlehlé dřevěné budovy, jimiž mohli zřetelně vidět dosti hluboko dovnitř.
"Prázdné!" zasípal kapitán.
Jak si tohle mají vysvětlit? Loupež? Nebylo slýcháno, aby se čínští piráti odvážili přepadnout Keelingovy ostrovy, hájené dobře vyzbrojenou posádkou, jíž nechyběla ani baterie kanónů ráže 95. A kdyby se to i stalo, pak by musely být v přístavu známky boje. Ale tu, kromě rozruchu u domorodců, nebylo vidět ničeho zvláštního. Vojsko bylo v pořádku a dozorčí úředníci, jak bylo vidět v dalekohledech, čekali netrpělivě, až loď konečně přistane.
Pro ostrovany i lodní mužstvo se zdálo věčností, než parník zakotvil a kapitán s důstojníky připlul ve člunu ke hrázi.
"Co se to zde děje?" byla prvá otázka lodního velitele ke správci ostrova.
"Sám nechápu."
"Kde je náklad?"
"Zmizel."
"Goddam!" zaklel kapitán. "Jak to mluvíte? Jak může zmizet zboží ve váze - - - ?"
"U nás to dělalo přes dvě stě tun," vpadl správce, "na ostatních ostrovech také tolik. A všechno je pryč, jak mně hlásí kabelogram."
"Ale, u Joviše, jak je to možné? Což jste se nebránili? K čemu máte vojsko? Copak jste stádo ovcí? Jsou vaše děla pro parádu? Kdy se to stalo?"
"Dnes v noci."
"The devil! Za jednu noc vyloupit čtyřicet vagónů zboží! A vy se chováte jako jehňata!"
"Kapitáne - - -"
"Mlčte! Vůbec jste nekladli odpor. Vždyť nikdo není ani zraněn Vypadá to jako .. Eh, jaképak okolky. Řeknu vám přímo: jako byste byli zboží prodali. Ano! Prodali! Mluvte, člověče!"
Přes tato ostrá slova a přímé nařčení ze zpronevěry zachoval správce klid.
"Pojďte se mnou, kapitáne!" vyzval lodního velitele a vedl ho do skladiště.
Ohromná prostora byla prázdná. Zbyly tu jen vozíky, nářadí a několik prázdných demižonů a beden. Ale kapitán strnul úžasem, vida celou zadní část srubu i se střechou rozmetanou na třísky.
"Co se zde stalo?" vyjel otázkou.
"Výbuch"
"Což jste zde měli munici?"
"Ne. Ta je, jak víte, jinde."
"Co tedy vybuchlo?"
"Jeden z lupičů."
"Hm," vrčel kapitán, "poslechněte, správce, mám dojem, že jste všichni stiženi amokem. Zešíleli jste z vedra. A v tom šílenství jste napáchali něco... krátce: naházeli jste náklad do moře. Demolovali jste skladiště. Je to tak? Přiznejte se. To jediné by vás jaksi omlouvalo."
"Lituji, kapitáne, ale jsme a byli jsme všichni zcela zdrávi a při smyslech."
"To říká každý blázen! Což nechápete nesmysl, jaký jste mně právě řekl? Povídal jste, že zde vybuchl pirát. Živí se snad piráti dynamitem nebo ekrazitem? Co to žvaníte?"
"Vysvětlím vám všecko, kapitáne. Doufám, že vás mohu pozvat na snídani. Zvu vás i s vašimi důstojníky."
"Jsem věru zvědav," vrčel kapitán.
Dobrá snídaně lodního velitele poněkud uklidnila. Zapáliv si lulku, vybídl hostitele:
"Tak, teď povídejte!"

"Ačkoliv mluvím čirou pravdu, kterou mně dokáží všichni, vojáci i domorodci, bude se vám to zdát pohádkou," začal správce "Sedí zde náš vojenský velitel a šest mých úředníků. Dosvědčí vám každé mé slovo. Nuže.
K půlnoci jsme slyšeli v nočním tichu podivné zvuky. Znělo to, jako když roztočíte mnoho kovových dětských "vlků". Takové vrnění, které se rychle zesilovalo. Vy přece víte, kapitáne, že jsme zde docela v bezpečí a není ani v noci třeba žádné zvláštní ostražitosti. Noční hlídku obstarají podle vládního nařízení vždy jen dva vojáci: jeden patroluje před vsí domorodců, druhý obchází přístav a hlavně skladiště.
V posledních dnech jsme se všichni hodně nadřeli s přípravou nákladu pro vás, a zvlášť včera, poněvadž do soumraku muselo být všechno hotovo. Věděli jsme totiž, že dnes ráno připlujete.
Uznáte tedy, že jsme byli všichni i s domorodci velmi unaveni, a není tedy divu, že všecko tvrdě spalo. Snad i ty hlídky si někde zdřímly, což sice nemá být, ale z lidského hlediska je to omluvitelné, i když páni v Londýně smýšlejí jinak Keelingovy ostrovy nejsou Londýn. Pouze já se skladníkem jsme ještě bděli při partii pokeru.
Jak jsem už řekl, slyšeli jsme tu vrnivou hudbu, která trvala jen několik vteřin. Znělo to jako akord, který začal pianissimem a ve fortissimu rázem ustal.
Chvilku jsme hleděli na sebe udiveně s němou otázkou: co to bylo? Pak jsme položili karty a vyšli před srub.
Ve dne je z naší kolonie dobře vidět na přístav i skladiště, ačkoliv je o několik set kroků dál. Osada domorodců je vzdálena od přístavu skoro stejně.
V noci tone všecko ve tmě, díky úřednímu šimlu, který s proslulým klidem vyřizuje všecky mé žádosti a urgence o zavedení řádného osvětlení," ulevil si správce oprávněným steskem. A svlaživ hrdlo douškem whisky, pokračoval.
"Co jsme viděli, nás ohromilo!
Celý přístav se hemžil zelenými světélky. Byl to nespočetný roj světlušek, které vířily kolem stohů připraveného zboží na hrázi a odtud plynul nepřetržitý proud ke skladišti, jehož vrata byla otevřena dokořán. A týž proud světélek, jenže červených, se valil ze skladiště zpátky ke hrázi, kde se postupně zelená světélka měnila v červená.
Do zbraně! zařval jsem.
A vtom se nedaleko mne zablesklo a třeskl výstřel z pušky. Hned poté se přede mnou vynořila ze tmy postava vojáka, který přiběhl, sotva dechu popadaje:
Ďábli, pane! Tisíce čertů! Přilétli! Rabují skladiště! Zboží na hrázi! Všecko kradou! jektal jako šílenec. Ale ať vám to vylíčí sám. Johne!" houkal z otevřeného okna správce.
Do pokoje vstoupil starší vojín a srazil podpatky.
"Pověz pánům, cos viděl," vybídl ho správce.
"Nevím, mám-li..." ošíval se vojín. A pojednou vybuchl. "Deset let už sloužím v koloniích. Viděl jsem v Indii různé divy fakírů. Dvakrát jsem obeplul svět. Zažil jsem mnoho všelijakých záhad a tajemství, které připravuje moře. Ale to, co jsem na dnešek v noci zažil, goddam, nevím, jak do toho! Ale rozkaz je rozkaz. Předem upozorňuji, že každý, kdo by jen trochu pochyboval o pravdivosti mých slov, bude si muset vykasat rukávy. I kdybyste to byl vy, kapitáne! A teď začnu.
Byl jsem nějakých sto metrů od stohů na hrázi. Stál jsem na skalce, o kterou se tříštil mořský příboj.
Pojednou jsem slyšel zvuk, který kvapem sílil. Přicházel od moře. A současně se mi zdálo, jako by hasly hvězdy na obzoru. Nezbylo mi času, abych uvažoval, co to má znamenat. V několika vteřinách zmizely hvězdy přímo nade mnou za černým mrakem, z něhož zněly ty zvuky. A najednou se ten černý mrak změnil v nespočetné roje bílých světélek, která se v nejbližším okamžiku snesla dolů jako déšť padajících hvězd, přičemž se vrnění změnilo v mocný svist, jako by se hnala vichřice.
Přiznávám, že mně v té chvilce napadlo: je konec světa! Vesmír se řítí! Ale kromě závanu vzdušné vlny nestalo se nic, až na to, že celý přístav a stohy zboží byly pokryty světélky, která se rázem změnila v zelená. A hned nato začal rej, stohy mizely a bedny a sudy byly skoro bezhlučně snášeny a rovnány do řad. Přitom se světélka postupně měnila v červená. Ale od nich se odděloval proud zelených a hnal se ke skladišti, jehož vrata, zavřená závorou, se rozlétla. Tu můj úžas - ztuhl jsem jako rampouch - ustoupil vědomí mé povinnosti jako stráže. S nasazeným bodákem jsem vyrazil vpřed. Ale po několika skocích jsem stanul a věřte, že by se byl ve mně nikdo kapky krve nedořezal. Viděl jsem je teď dost zblízka. ty ďábly! Ano, byli to ďáblové, pane! A bylo jich na sta! Ba, na tisíce! Všichni navlas stejní: přes dva metry vysocí, s velikou šišatou hlavou, z níž zářily eliptické oči krvavě rudým nebo zeleným světlem.
Jako bych byl přitahován neodolatelným kouzlem, blížil jsem se ke krajnímu, jehož zelené oči vrhaly příšerný odlesk na bednu, kterou nesl ve svých ohromných pažích, zakončených dlouhými zahnutými spáry. Bedna - jak vím - vážila přes metrák! A on ji nesl jako hračku, pane! Složil ji, vzpřímil se a jeho zelené oči vzplály červeně. Stál jsem od něho nějakých pět kroků. Musel mě vidět. Ale ani si mne nevšiml. Naopak, obrátil se ke mně zády. Viděl jsem, že mu s ramen splývá k zemi něco jako plášť, ale uprostřed po délce rozdělený. Pochopil jsem, že to jsou složená křídla! Krovky! Vyhlížel jako ohromný brouk. Uchvácen vztekem nad jeho drzou nevšímavostí, sevřel jsem pušku a vší silou vrazil jsem bodák mezi rozchlíplé krovky přímo do zad toho démona!
Pánové! Můj bodák narazil na - kov tvrdší než ocel, neboť bodlo se zlomilo jako párátko A ten netvor se ani nepohnul. Mezitím jsem viděl, jak se proud těch ďáblů žene ze skladiště s bednami a sudy v drápech. Byl jsem sám a bezmocný. Běžel jsem s puškou v ruce ke strážnímu baráku, abych udělal poplach Ale zastavil jsem se ještě a vypálil z pušky do toho netvora. Vím, že jsem ho zasáhl. Slyšel jsem náraz kulky, jako když střílíte do ocelového pancíře, viděl jsem dokonce jiskru, jak zasršela na jeho zádech, ale jinak neměla účinku. To je vše. Dál ať mluví správce," končil starý voják.
"Povídejte teď vy, Jime," pokynul správce skladníkovi.
"Vyběhl jsem," začal Jim, "se správcem ze srubu a potvrzuji doslova, co bylo řečeno. Viděl jsem proud, který se valil do skladiště a zpátky. Drancování skladiště, za něž odpovídám! S pistolí v ruce jsem běžel konat svou povinnost. Ale ne k

hlavní bráně, neboť by bylo šílenstvím, abych se sám postavil na odpor takovému množství lupičů. Běžel jsem k zadní stěně, kde jsou malá dvířka, vedoucí do mé kanceláře, která je oddělena od skladiště jen prkennou stěnou. Klíče jsem měl s sebou, a tak jsem se lehce dostal do zadní části skladiště. Bylo tam živo. Několik desítek lupičů vynášelo poslední bedny a sudy.
Kapitáne, nejsem pověrčivý. Ale tvrdím, že to nebyli lidé. Snad to nebyli ďábli, v ty nevěřím; ale starořecké bájesloví mluví o harpyjích, bohyních děsu a smrti. Je to sice jen báje, ale ve světě je ještě mnoho zahaleno v záhady. Kdo může tvrdit, že mnohá z dávných bájí není pouhou fantazií, že nemá původ ve skutečné události. V pradávnu žili netvorové a obludy, které prý vymřely. Ale což, žijí-li stále někde v končinách, kam dosud lidská noha nevkročila? Jsou přece i dnes ještě takové neprozkoumané kraje. Krátce, myslím, že to byli nějací lidstvu neznámí tvorové.
Jisté je, že přiletěli vzduchem jako mračno kobylek, snesli se na naše ostrovy a vyloupili nás. Jaký zájem mají na kokosových ořechách a oleji, nemohu vysvětlit. Dále je jisté, že jejich těla byla buď z nezdolné látky nebo chráněna pancířem, na který nic neplatilo. Snad by je byla zničila dělostřelba, ale střílejte z děla na tak krátkou vzdálenost!
Střílel jsem po těch netvorech z pistole. Slyšel jsem, jak se kulky s kovovým zvukem odrážejí od jejich těl. Nevšímali si toho. Pracovali, což je zvlášť podivné, bez jediného slova, bez hlesu. Bylo jen slyšet, jak se jejich drápy zatínají do beden a skřípají o plechový povrch sudů.
Dolehla ke mně hromadná pušková palba zvenčí, naši vojáci stříleli salvy do shluku těch ďáblů na hrázi.
Ve skladišti zůstal už poslední lupič, který se marně namáhal zvednout barel v koutě, skoro na dosah mé ruky. Byl to sud, v němž kvasilo naše ovocné víno, a byl železnými obručemi přišroubován k podlaze. Proto s ním nemohl hnout, ačkoliv pod jeho obrovskou silou už praskala podlaha.
Vtom mě cosi chňaplo zezadu za rameno. Byl bych málem zastřelil našeho vojáka Toma, který měl stráž u vsi domorodců, a když viděl to rabování, přiběhl zadem do skladiště. Strhl na štěstí mou ránu.
Nějakou vteřinu jsme pak oba hleděli na obludu, jak se marně pachtí. Řekl jsem Tomovi, že je škoda každé kulky. A najednou mě něco napadlo. V koutě mé kanceláře ležela sbalena silná námořní plachta. Povídám: Tome, tohohle čerta lapneme! Pochopil. Popadli jsme plachtu a silný provaz a vrazili jsme do skladiště.
Ohromné, vyboulené oči netvorovy svítily zeleně do tmy. Nevím, nebyl-li to klam, ale zdálo se mi, že v nich cosi mrká. Je to sice směšné, ale vyhlíželo to, jako by vysílaly telegrafické značky. Tvor si nás nijak nevšímal. Přiskočili jsme k němu a rychlým rozmachem jsme přes něj přehodili plachtu. Podlaha už povážlivě praskala. Škvírou v plachtě jsme zahlédli, jak se zelený svit netvorových očí náhle změnil v bílý. Ale to byl jen okamžik, neboť už jsme kolem lupiče ovinuli lano a dole utáhli řádný uzel.
A pak nám zbylo už jen tolik času, abychom uskočili: obrovské tělo obludy sebou zběsile zmítalo a pak se svalilo s bouchnutím, že se pod námi otřásla podlaha. Hurá! Teď ho máme!
Vyrazili jsme ze skladiště a závorou jsme zabezpečili dveře. Sotva jsme byli venku, zvedl se celý roj těch ďáblů za ohlušujícího řevu křídel. Jako střely vzlétli kolmo do výše a záhy celé mračno zmizelo na jihovýchodu i s kořistí.
Ale jeden zůstal ve skladišti. Křičel jsem na správce: Jednoho máme! Ale vtom se rozlehl strašlivý výbuch, zadní část skladiště vylétla do vzduchu a my všichni jsme měli co dělat, abychom se kryli před třískami a latěmi, které fičely kolem nás.
Když jsme pak prohlíželi tu spoušť, nenašli jsme z lupiče a z plachty nic, jen několik drobných cárů a jakýchsi kovových střepin, zaseknutých do dřevěných zdí skladiště," skončil skladník své vyprávění.
"Ráno," pokračoval správce, "mně telegrafovali ze dvou stanic na sousedních ostrovech, že i u nich bylo připravené zboží uloupeno, a líčili věc podobně, jak jste ji právě vyslechl, kapitáne. Ale je zajímavé, že se lupiči nedotkli zásob potravin ani jiných věcí, určených pro naši evropskou posádku a domorodce Všude vzali jen to, co bylo připraveno k odvozu do Londýna. Utrpí tedy škodu jen londýnští dovozci."
"Čertovská věc!" dumal kapitán "Zdánlivě utrpím škodu já, ale ve skutečnosti pojišťovna, neboť jsem dobře pojištěn proti krádeži a vloupání. Pojišťovna to lehce unese. Vlastně se tedy nic nestalo. Ale je to mrzuté, poněvadž ztrácím zisk na tonáži. Počítám - dobrých pět set liber. Nu, stavím se v Colombu na Cejlonu. Snad tam něco pro mne bude. Jinak bych byl plul přímo. A vašemu vysvětlení věřím. Musím vám říci, že jsme dnes před půlnocí viděli to mračno. Myslili jsme, že se žene smršť. Po vašem vylíčení je nám jasno. Ale zůstává záhadou, jaké to byly bytosti a jaký účel měl jejich lup. Tohle se nám bude těžko vysvětlovat. Nikdo nám v Londýně neuvěří. Nu, co zbývá. Sepíšeme o tom protokol, podepíšeme a já celý rébus předložím na patřičná místa. Ať si s tím páni lámou hlavu!"
Kapitán byl opravdu plně odškodněn nákladem v Colombu a Bombaji a vesele se vrátil do Londýna. Tam ho však čekalo překvapení, jakého dosud nezažil.
Z přístavu se dal kapitán odvézt přímo do Bank of England, největší anglické banky.
Ředitel pojišťovacího oddělení ho přivítal tak srdečně a radostně, že starý mořský vlk byl tím v pravém smyslu udiven.
"Posaďte se, vážený kapitáne," tlačil ho ředitel do křesla. "Gratuluji vám! Bylo to pro náš ústav nesmírné překvapení! Věc je už proúčtována a libo-li vám, můžete si v hlavní pokladně osobně přezkoušet váhu. Je to úžasné! Jak jste ale k tomu přišel? Eh, promiňte, nechci být nemístně zvědavý," hrnul ze sebe "Račte si posloužit," nabízel z ebenové skříňky doutníky, jejichž vůně slibovala požitek.
Kapitán vrčel cosi do vousů. Co mají znamenat ty otázky a pletenice slov, nebývalá zdvořilost a ochota, ba úlisnost? Je to jízlivá průprava, po které přijde - výbuch, výčitky, hrozby?
"Pane řediteli, ujišťuji vás... ostatně, zde máte protokol. U čerta, nejsem přece podvodník a zloděj!" vyjel kapitán a vyskočil z křesla.
"Cože? Proč se rozčilujete, vzácný příteli?" vyvalil ředitel oči "Já přece... jaký protokol? Tohle?"
Pročetl zprávu, položil ji klidně na stůl a povídá:
"Je to sice zajímavé, ale... hm... nám už je celá ta záhadná historka lhostejná. A vám jistě také, což? Cheche!"

"Pane, upozorňuji vás, že je nebezpečné mne urážet!" zasípal kapitán vztekle do udivené tváře ředitele. "Nevěříte snad tomu, co je napsáno a podepsáno tolika svědky? Jsme všichni zloději, he? Lháři, což?"
"Ale, drahý kapitáne, nechápu vás. Pravím vám, že s vaší zásilkou je všechno v nejlepším pořádku. Naopak, nejen že jsou plně uspokojeni importéři, naše banka, ale i vy, jak přece víte. Což jste to ani nevážil? Vždyť vám přirostlo docela slušné jmění."
Tohle už znělo starému mořeplavci tak, že konečně vytušil, že je tu cosi skryto, co mu musí být objasněno.
"Vysvětlete mně věc blíže," zahučel a znovu se posadil.
"Tak je to správné," přikývl ředitel, zapálil svému hostu vonný doutník a rozhovořil se. "Váš posel nám doručil vaši zásilku před týdnem."
"Jaký posel?"
"Inu, ten Japončík."
"Ja - japončík?"
"Ovšem. Kitapura či jak. Tak nějak se podepsal na stvrzence. Ale vy ho přece znáte lépe."
"Já? Hm... nu, nechť. Tak tedy dál!"
"Převážili jsme to. Váha souhlasila na gram podle úředního zjištění v Bombaji, jak jste psal. Písmo je sice odlišné od vašeho rukopisu, ale to nehraje žádnou úlohu. Asi jste dopis diktoval?"
"Chrmmm," zavrčel kapitán.
"Dobře. Samozřejmě, že jsme dali blok přezkoušet odborníkům."
"Tak?"
"Pardon, kapitáne, nebyla to nedůvěra. Bylo to nezbytné při takové ceně, uznáváte?"
"Yes. Nu a?"
"Čistá platina, kapitáne! Vzácný, bezvadný kov!"
"Váha?"
"Navlas, jak jste udal. V hlavní pokladně vám dají vyúčtování. Krátce, všecko je vyrovnáno a vám jsme připsali k dobru přes dva tisíce liber šterlinků. Slušný kapitál, co?"
"Hm... ba, věru"
"Račte do hlavní pokladny," vybídl ředitel hosta a s hlubokými poklonami ho vyprovodil z hovorny.
Když pak kapitán s bankovním vyúčtováním v kapse vyšel z banky na vzduch, točila se mu hlava.
Bylo jisté, že před týdnem přišel do Bank of England jakýsi japonský Kitapura a odevzdal tam dopis, který prý bance posílá kapitán Swift, a zároveň blok platiny jako úhradu za loupežné přepadení lupiči, jelikož "nestrpí skvrnu na své pověsti a hradí celou škodu až do té doby, kdy snad budou lupiči vypátráni", jak výslovně stálo v jeho dopise. Škoda činila desetkrát tolik, kolik mu banka připsala jako přebytek z platiny k dobru.
Tisíc vorvaňů, velryb a žraloků! Co si má z toho všeho vybrat? Roj létajících čertů vyrabuje Keelingovy ostrovy, a do Bank od England v Londýně přijde jakýsi Kitapura, odevzdá dopis od kapitána Swifta, kus platiny ohromné ceny a zmizí.
A on, Swift, nemá o tom všem ani potuchy.
Ale přece: Vždyť mu hlavní pokladník dal jakýsi dopis, který zastrčil nečtený do kapsy. Kdepak je? Aha, tuhle! A kapitán Swift, roztrhnuv tuhou obálku, četl.

Kapitáne Swifte,
doufám, že mi prominete kousek, k němuž jsem byl, ač nerad, donucen okolnostmi. Moji chemikové potřebují k jistým pokusům větší množství kokosových plodů a oleje. Proto jsem si dovolil odkoupit Vaše zásoby, které teď, doufám, že k Vaší plné spokojenosti, platím.
Nemo

"Nemo?" hučel Swift, "to je latinské slovo a znamená Nikdo. Aby do toho tisíc hromů! Teď jsem teprve blázen!"

Kapitola druhá
TAJEMSTVÍ ATLANTIDY

Té noci Nautilus, kotvící nedaleko hlavní budovy potopené Atlantidy, odpočíval daleko spokojeněji, než kdy předtím.
Ráno zavolal Pavel Nema a ohlásil mu, že jsou připraveni k vycházce. Kapitán převezme službu u rádiového přístroje. Pavel půjde v čele výpravy stejně početné, jako byla poslední. Zúčastní se jí také profesor.
Vedeni Nemovým světlem kráčeli po kvádrové dlažbě do středu prostranství, o jehož rozlehlosti nevěděli nic určitého, ježto světlo ozařovalo jen blízké okolí.
Pojednou se světlo odrazilo od čehosi lesklého, a když se přiblížili na několik kroků, ulekaně zaváhali.
Ze tmy se vynořily obrysy ohromného netvora, jenž jako by zde číhal. Ležel na velikém balvanu. Avšak světlo poskočilo před nimi dále a vyhouplo se do výše asi desíti metrů, kde stanulo. Těsně nad temenem ozařovalo sochu sfingy, která spočívala na kovovém podstavci. Její tělo bylo přes deset metrů dlouhé. Těžko říci, co představovalo: dívčí hlava a poprsí, lví trup a tlapy, ptačí křídla a ocas, na jehož konci se rozvírala hadí tlama. Toto ohromné těleso bylo kovové.
Profesor Charni stál jako omráčen. A ani ne nad příšerným vzhledem sochy, jež mu nebyla neznámá. Neviděl dosud sice nikde sfingu, provedenou v takové podobě; znal ji pouze z popisů a obrázků, ale před lety viděl cosi podobného - ohromnou sfingu u egyptských pyramid. Její podoba byla poměrně přívětivá a neměla ptačích křídel.

Znal také samozřejmě řecké bájesloví, vysvětlující původ sfingy, a věděl ovšem také, že sfinga byla starověkým Řekům symbolem hrozné záhady a nerozluštitelného tajemství.
Profesorovi bylo ovšem rovněž známo, že tento symbol převzali také staří Egypťané, a věděl, že i v kultuře praobyvatelů Střední Ameriky, vyhynulého indiánského kmene Mayů, byly nalezeny sfingy. Památky po těchto Indiánech jsou dosud zachovány v krajích Mexika a Hondurasu.
A tu jako by se v hlavě profesora Charniho rozbřeskovalo. Odkudsi z hloubi jeho učenosti se vynořily vzpomínky na teoretické statě, z nichž teď, jako vidina, vzrostla před jeho zrakem pravěká Atlantis. Vzpomíná si: Podle odborných spisů, které v mládí studoval, jsou ještě dnes nedaleko Chrihen Itza v Mexiku zříceniny starodávné svatyně Mayů. Chrihen Itza bylo kdysi hlavním městem jejich říše. Svatyně byla zbudována na pyramidě. Na chrámovém sloupoví je vytesána postava ženy s koulí na hlavě.
Ale velikou záhadou pro vědu je původ Mayů.
Jejich řeč obsahuje část slov řeckých a z jejich abecedy je třináct písmen velmi podobno egyptským hieroglyfům. Středoameričtí Chiaperekové, kteří byli větví Mayů, mají ve své řeči mnoho slov podobných hebrejštině. Také tvary lebek středoamerických Indiánů se podivuhodně shodují s lebkami národů západoafrických a nynějších obyvatel Kanárských ostrovů.
Tyto spojitosti bájesloví, jak vidět ze soch sfingy, ze staveb pyramid, řeči a písma, to vše se dá vysvětlit jedině tím, že Amerika s Afrikou byly kdysi spojeny mostem, jímž byla - zmizelá Atlantis..
Pavel žasl také, jenže jeho důvod k obdivu byl rázu čistě technického: divil se zázraku, jak byla tato obrovská socha bezvadně odlita. K tomuto obdivu by se jistě připojil každý, kdo se jen trochu vyzná ve slévačství.
Podstavec pod sfingou byl zdoben překrásnými vypouklými ornamenty a lidskými skupinami, jaké je možno ještě dnes viděti v Egyptě a v Řecku na pozůstatcích pradávných staveb. Dlažba kolem sochy byla vyložena krásnou mozaikou z pestrobarevných kamenů.
Obešli pomník Věčné záhady, který v tomto místě zajisté našel nejvhodnější uplatnění, a kráčeli za světlem.
Po chvíli se octli v parku. Ano, ačkoli to zní neuvěřitelně, kráčeli parkem. Široký chodník, dlážděný mozaikou, vinul se jako pestrý koberec mezi okrouhlými, eliptickými a hvězdicovitými záhony, posetými květenou, jejíž krása a nevídané tvary budily úžas. Všecko kvítí bylo podivuhodně zachovalé a v záplavě světla hrálo nádhernými duhovými barvami, jako by bylo vytvořeno z nejkrásnějších drahokamů.
Charni se nemohl udržet; sklonil se a vztáhl ruku po nádherné chryzantémě, jejíž duhový květ mu svůdně svítil vstříc. Sotvaže se jeho ruka, oděná na štěstí v kovovou rukavici, dotkla štíhlé lodyhy, sklonil se květ bleskurychle a přisál se k jeho obrněné paži. V okamžiku zmizela duhová hra a také tvar chryzantémy. Místo nevinného květu přilnul k jeho lokti polyp, jehož nesčíslná chapadla - jako klubko fosforově svítících háďat - se svíjela kolem profesorovy paže. Jen s námahou se podařilo Charnimu přetrhnout domnělou lodyhu, která se natahovala, jako by byla z gumy. A když se tak stalo, hasl zvolna jedovatý svit a háďata pozvolna zmrtvěla, vysílena proudem temné tekutiny, unikající z přetrženého těla.
Násilná smrt polypa vzbouřila ostatní domnělou květenu. Snad to byla také lačnost po životní šťávě zmírajícího těla, květný záhon se změnil v nesčíslná ústa a jícny, v tisíce živých háďat a plazů, kteří lačně sáli temnou tekutinu, takže voda v několika vteřinách zase zprůhledněla.
Všichni se shlukli kolem Charniho, jemuž se konečně podařilo zbavit se hnusné, houbovité hmoty, která lpěla na jeho paži. Na povrchu krunýře zůstaly po ní nesmazatelné známky, povrch byl zdrsnělý, jakoby rozleptán žíravinou. Asi to byl nějaký druh medúz, jejichž chapadla obsahují účinnou žíravinu, soudě podle jejich fosforečného svitu.
Kolem nich rejdilo dost hlubinných živočichů, menších i větších ryb všemožných tvarů, některé příšerného, hrozivého zjevu. Bylo tu také hojně průsvitných hadů, tzv. Venušiných pásů, a roje měkkýšů i korýšů.
A tu si všimli, že některé shluky v záhonech, které dříve považovali za květinové trsy, byly těla těchto hlubinných tvorů. Přilákáni svůdnou duhovou hrou a tvary, skončili svůj život v objetí polypů, kteří se svorně dělili o potravu.
Naskytla se jim také příležitost spatřit hromadný útok polypích chapadel na oběť.
Příšerná ryba, asi metr dlouhá, s ostnatým hřebenem táhnoucím se od hlavy až k ocasu, stanula několik metrů nad záhonem, hladově hledíc na trs domnělých žížal, svíjejících se pod ní. Ryba se snesla níž a její dlouhá tykadla se zarudle zářícími body na konci zakroužila nad trsem, z něhož se domnělé žížaly vzpínaly k světluškám. Tak se chvilku vzájemně sváděli krvelační tvorové, jakoby ke hře či sblížení.
Svůdnost polypů zvítězila. Ryba klesla ještě níž, až její světluška na konci tykadla se dotkla domnělých žížal, které se smrštily. Ryba pozbyla trpělivosti a bleskurychle se vrhla na vnadné sousto. V okamžiku byla však zapletena do klubka hadů. Boj byl krátký. Několik mocných, ale marných pokusů dostat se ze smrtelného objetí zakrátko ustalo a obraz zmizel. Když voda zjasněla, viděli, jak si polypí havěť společně pochutnává na vydatné porci. Smysl těch polypů pro vzájemnou podporu a bratrské dělení byl podivuhodný.
Světlo však zvalo dál.
Přešli podél záhonů, když pojednou světlo rychle poskočilo vpřed a ozářilo v dálce asi dvaceti kroků před nimi skupinu stromů. Hned poté se však k nim vrátilo a těsně před nimi rychlým pohybem napříč zřejmě naznačilo, aby nechodili dál. Pochopili a zůstali stát. Světlo poskočilo zase kupředu. A teď se jim naskytla zajímavá podívaná.
Světelný kotouč vnikl do houští pralesa. Byla to houština podivných stromů, značně vysokých, některé z nich se tyčily do mnohametrové výše. A mezi nimi byla spleť křovin. Některé tvary připomínaly obrovské přesličky, kapradí a rostlinstvo, jaké rostlo na zemi v době druhohorní a snad ještě dřív, kdy povrch Země měl zcela jiný tvar a podnebí. Ale viděli také tvary velmi podobné obrovským kosatcům, dracénám, filodendronům, banánovníkům, nízkým vějířovitým palmám a jiným tropickým rostlinám. Nad touto hustou změtí vznášely se koruny datlových palem.
Avšak jak světelný kotouč kroužil v této spleti, dálo se cosi podivného. Prales kolem světla oživoval, koruny palem a

křovinatá změť se počala kývat, jako by do ní zalehl vítr.
Světlo rychle proběhlo tímto podivným rostlinstvem a pak se vrátilo k nim. Vystoupilo nad ně a ztlumilo svou sílu.
V nastalém přítmí pochopili, jaké překvapení jim uchystal Nemo. Prales se rozvířil jako v uragánu. Všecko jeho rostlinstvo vzplálo sinalým svitem. A pojednou koruny palem, jako by urvány smrští, vznesly se do výše. V tom okamžiku světelný kotouč nad nimi zhasl a octli se v čiré tmě. Ztuhli hrůzou.
Stalo se něco Nemovi? Je to katastrofa? Zánik světelného zdroje? Nebo jen chvilková porucha, která se za nějaký okamžik napraví? Je-li to zánik světla, pak jsou v nebezpečí života, neboť se příliš spoléhali na Nemovo vedení, nesledovali směr své cesty, který zvlášť mezi záhony se měnil, a oni teď ztratili orientaci, nevědí, kudy zpět.
Před nimi jasněla stále více příšerná, mrtvolná záře, strašidelná svou sinalostí. A to, co teď viděli v její záplavě, připadalo, jako by stáli na prahu rozběsněného pekla, říše vzbouřených démonů zla a pomsty.
Bylo to moře hořícího fosforu, v němž se vztekle svíjela klubka obrovských hadů, šlehaly modré plameny a nad tím se vznášely sinalé, strašidelné zjevy v podobách ďáblů, čarodějnic, za nimiž vlály dlouhé cáry rubášů, kotouče, z nichž vyšlehávaly plameny a vystřelovaly fialové blesky.
Ale právě uprostřed toho strašidelného reje se rozzářilo Nemovo světlo. V okamžiku je obklopil shluk nesčíslných příšer, takže jen slabě prosvítalo jejich mlhovitými těly.
A tu světelný kotouč rychle stoupal do výše, vleka s sebou obrovské, vířící a modře svítící klubko.
V odlesku světla bylo vidět, že jen obrovské kmeny stromů, temné a mrtvé, stály nad touto vzbouřenou a zvířenou záhadou klidně a nehybně.
Příšerný chumel rychle stoupal k mořské hladině. Byl už dobrých osm set metrů nad nimi a neměl tedy daleko k povrchu moře, když náhle řídl a hasl. Tím ostřeji plálo Nemovo světlo, stále ještě stoupajíc. Konečně od něho odpadly i poslední sinalé body jako spálené můry od plamene a shůry klesaly zpátky do pralesa temné, beztvaré chuchvalce.
Co se nahoře událo, zůstalo jim pro tu chvíli záhadou.
Pojednou Nemovo světlo ve výši zhaslo a v příštím okamžiku vzplanulo za jejich zády, ale zmenšené v objemu, jen jako paprsek, tryskající z elektrické kapesní lucerny. Zvalo je však k cestě nazpět a vedlo je poněkud jiným směrem, takže se vyhnuli záhonům.
Cestou se světelný kotouč pozvolna zvětšoval, až konečně nabyl své obvyklé velikosti a síly.
Širokým portálem z kamenných kvádrů vstoupili do okrouhlé arény či kolosea, v němž kromě dvou sesutých balkónových lóží a několika zřícených sloupů nebylo znát poškození. Kolem dokola zvedaly se amfiteatrálně řady kamenných sedadel. Aréna měla ohromný obvod, větší než starořímské koloseum, a nejspodnější pásmo sedadel, spočívající na masivní kvádrovité hradbě, bylo nezvykle vysoko, nejméně patnáct metrů nad podlahou arény.
Uprostřed arény ležela povalena ohromná kovová socha, v níž profesor poznal Nemesis, řeckou bohyni spravedlnosti či spíše odplaty.
Na druhém konci arény prošli nedlouhým klenutým tunelem a octli se ve velké skalní rokli, obehnané holými, hladkými stěnami, které nadto měly ve výši hrozivě vyklenutý lem balvanů, jehož část však byla už sesuta. Na protější stěně rokle zely černé, příšerné jícny jeskyní, uzavřené mohutnou kovovou mříží, jejíž tyče byly silné jako sloupy pouličních svítilen.
Stanuli před mříží. Světlo proklouzlo a ozářilo vnitřek. Bezděčně ucouvli hrůzou. Uvnitř jeskyně leželo tělo netvora, jehož bylo těžko pojmenovat. Rozhodně to nebylo žádné ze zvířat, jaká žijí na Zemi, ba ani jaká žila v době diluviální, kdy byl všedním zjevem mamut, jeskynní medvěd a jiní dávno vyhynulí dravci.
V záplavě ostrého světla leskl se ohromný netvor jako měď a kalená ocel. Tělo měl pokryto velikými šupinami, jakoby šupinatým pancířem měnivých barev. Trup měl v průměru skoro dva metry. Přední nohy s mocnými drápy byly poměrně malé, ale zato zadní byly podobny silným sloupům. Krk končil velikou hlavou eliptického tvaru, jejíž polovici zaujaly silné čelisti, vyzbrojené dvěma řadami strašlivých tesáků, vztekle vyceněných smrtelnou křečí. A vzadu končil trup ocasem, u kořene nejméně metr silným. Celková délka těla přesahovala deset metrů. Z celého těla chyběly jen oči, jediné, co mohla zdolat hlubinná mořská fauna, která jistě jen proto, že selhaly její pokusy rozhrýzt pancéřový povrch a dostat se na měkký vnitřek, vzdala se marné námahy.
Pochopili, že mrtvola zůstala po věky ochráněna od zkázy.
Jaký je to však tvor? ptali se sami sebe. Podle vzhledu je to ještěr. Ze známého popisu pravěkých zvířat mohl to být jen Tyranosaurus. Ale je možné, aby existence Atlantidy spadala do věků před milióny let?
Světlo je zvalo dál k vedlejší jeskyni. Tu se jim naskytl nový obraz. Za silnou mříží leželo na boku zvíře, podobné velikému nosorožci. Mělo však mnohem větší hlavu a horní čelist zahnutou jako ohromný orlí zobák. Kromě rohu, jaký má nosorožec, mělo na čele dva přes metr dlouhé, silné a velmi ostré rohy. Nebylo pochyby, že stojí před mrtvým tělem třírožce čili Triceratopse, pocházejícího z téže doby jako Tyranosaurus. Také toto tělo zůstalo uchráněno před dravými hlubinnými rybami, neboť kůže tohoto netvora, zkonzervovaná mořskou vodou, ztvrdla jako kámen.
Světelný kotouč vyklouzl z vězení, které se stalo netvoru hrobem, a vedl je dál k jinému jícnu, jehož mříž byla spuštěna. Sotvaže však světlo se octlo před vchodem do jeskyně, uskočilo zpět a rychle letělo šikmo přes rokli, zastavilo se před tunelem a trhavými skoky vybízelo k následování. Neváhali, vědouce, že jim hrozí nebezpečí.
Dali se do běhu a několika skoky dostihli ústí tunelu. Stěsnáni v hloučku ohlédli se po příčině, která Nema přinutila k povelu rychlého ústupu.
A tu viděli: z jeskyně se vynořil obrovský had. Jeho hrozné tělo se vznášelo nad nimi a krouživě tápalo ve vodě.
Neměli času k dalšímu pozorování. Světlo zmizelo v tunelu. Museli rychle za ním. A sotva učinili několik dalších skoků, oslnil je fialový blesk a vodní vír srazil je všecky na hromadu.
Co to bylo? Úder blesku shora? Je myslitelné, aby blesk pronikl do této vodní hloubky?
Avšak v následujícím okamžiku voda už zase zmrtvěla a mohli kráčet dále. Přišli k Nautilu, nad nímž zaujalo Nemovo

světlo zase své obvyklé místo. To byl jasný rozkaz, aby se vrátili do lodi.

Kapitola třetí
PROČ ZANIKLA ATLANTIS

"Zajímavá procházka," pochvaloval si lékař, usedaje s ostatními v jídelně.
"Zajímavá a velmi poučná," přitakal profesor Charni.
"Ale je v tom mnoho záhad," kýval hlavou Pavel. "Doufejme, že nám Nemo podá vysvětlení. Hned ho zavolám."
Nečekali dlouho a na televizní desce se zjevila Nemova tvář.
"Milí přátelé," začal Nemo, "jestliže jsem přerušil vaši dnešní vycházku, neznamená to, že jsme hotovi s prohlídkou Atlantidy, nýbrž proto, abych šetřil vaše nervy. Ačkoli území, v němž je možno bádat s úspěchem po zbytcích kdysi ohromné říše, není velké, zahrnuje v sobě všecko, po čem lační vaše věda. Všichni budete uspokojeni. Ale zajímavostí je tolik, že je nutné, abychom postupovali po etapách a promluvili si vždy o objevech, které se vám na první dojem zdají nepochopitelné. Nuže, poslyšte!
Jak jsem vám už řekl, marně byste pátrali po známkách bývalé Atlantidy mimo tento okruh. Vám se jistě zdá být zázrakem, nebo aspoň nevysvětlitelnou náhodou, že právě středisko Atlantidy, královský palác s okolím, zůstalo poměrně uchráněno od zkázy, zatímco celá ostatní říše byla rozdrcena a zničena. Když uvážíte, že tuto částečnou záchranu trosek způsobil vzdušný tlak řítícího se meteoritu a tento vzdušný tlak že způsobil průlom nepříliš silné zemské kůry, dojdete jasně k vysvětlení katastrofy. Je totiž logické, že zřícení tohoto okruhu se neudálo náhle. Byl to chvíli trvající zápas vzdušného tlaku s vodním, takže okruh sklesl do hlubiny zvolna, a také vlnobití nemohlo býti příliš prudké, poněvadž bylo dušeno silným tlakem vzduchu, tísnícím mořský povrch jako plotna hydraulického lisu.
To vše lze pochopit. Ale vy se snad tážete, proč právě na královský palác se zřítil meteorit? Mohl bych vaši otázku odbýt slovem "náhoda", oblíbeným těm, kteří buď z nevědomosti nebo z pohodlnosti často takhle vysvětlují různé přírodní jevy. Nebyla to náhoda. Více vám teď nepovím. Zkazil bych vám překvapení, které vám chystám k zítřejší výpravě. Dnes dostal lekci náš přítel profesor, zítra ji dostanou ostatní.
Pokud se týče povrchu Atlantidy, nemohu vám mnoho říci. Nejsem historik ani archeolog. Podle soch, jak jste viděli, zdá se tu být souvislost se starým Řeckem. Avšak zdá se spíše, že obyvatelé Atlantidy byli v šerém dávnověku předchůdci nejen Řeků, ale Evropanů vůbec, ba patřili snad k prvním obyvatelům světa. Jejich kultura byla úžasná. A ještě obdivuhodnější bylo jejich vzdělání a vyspělost po stránce technické, jak se přesvědčíte zítra.
Nebezpečí vám hrozilo v onom pralese. Ohromné stromy, které se tyčí do výše přes sto metrů, jsou jediné neškodné. Jsou to chaluhy. V Rudém moři rostou z mořského dna chaluhy ještě vyšší; dosahují výše až pěti set metrů. Ale zato všecka ta ostatní svůdná krása je velmi nebezpečná. Je to hlubinná fauna, medúzy, sasanky, polypy a hydry. Vzbouřil jsem světlem všecku tu havěť a zlákal je s sebou vzhůru, kde zhynula, roztrhána nízkým tlakem. Jejich beztvárné pozůstatky pak klesly ke dnu.
Ještě zajímavější je aréna. Soudím, že sloužila za popraviště zločinců a vůbec provinilců, kteří byli v aréně předhazováni netvorům.
Váš život byl ohrožen u třetí klece, jejímž obsahem jsem byl také já překvapen a polekán. Před šedesáti lety, kdy jsem totiž prohlížel tuto oblast, byla v té kleci mrtvola zvířete, myslím, že pravěkého jeskynního medvěda, který zhynul asi v okamžiku, kdy měl být vpuštěn do arény, neboť mříž byla spuštěna. Chtěl jsem vám netvora ukázat. Ale můj televizní přístroj mi ukázal hrozný obraz: na zbytcích mrtvoly si pochutnávala obrovská chobotnice, jeden z těch hlubinných obrů, o nichž se bájí, ovšem přemrštěně, jako o krakaticích. Je to velikán, jehož chapadla dosahují délky přes dvacet metrů, a je nebezpečný nejen pro svou obrovskou sílu, ale také mocnými elektrickými výboji a silnou žíravou látkou. Podařilo se vám uniknout a já jsem netvora sežehl nábojem kondenzované sluneční energie. Je to podobné kulovému blesku. Výbuch, který jste pocítili, byla exploze vytvořených vodních par. Nemohl jsem dříve zasáhnout, dokud jste nebyli z dosahu explozivního účinku, což bylo teprve v tunelu. Ted' vás tam už nepovedu. Chobotnice i se zbytky zvířete, vše je sežehnuto a rozmetáno po rokli. Také vnitřek jeskyně je zavalen balvany.
Zítra vás provedu palácem. Buďte pamětlivi pokynů, které jsem vám dal, pokud běží o hydronauty,"
Nazítří ráno vyšla z Nautila táž výprava. Vedeni Nemovým světlem, přešli vestibul a sestupovali po kamenných schodech do podzemí. Překročili vyvrácené kovové dveře a octli se v rozsáhlé sklepní místnosti.
Strojovna. Avšak je to možné? Možno uvěřit, že v mrtvých troskách domu, v němž život skončil podle toho, co viděli včera v rokli, před statisíci lety, spí stroje, které by v ničem nezadaly nynější moderní technice?
S údivem poznával Pavel parní, či snad dokonce plynovou lokomotivu, kompresory a zde, věčný Bože nelze pochybovat: elektrické motory, veliké dynamo.
V další místnosti stanuli na ochozu: shora padal dolů ohromný okrouhlý trychtýř, jehož zúžený spodek čněl nad okrajem velikého kola se spirálovými kapsami. Z ochozu viděli jen horní obrys kola, vystupujícího z temné hlubiny jako zubatý hřbet obrovského vodního hada.
Turbina! Neuvěřitelné!
"Tempora mutantur et nos mutamur in illis - časy se mění a my se měníme s nimi," řekl moudře Charni.
Vrátili se.
Vystupovali po místy rozvaleném schodišti, a když prošli dlouhou chodbou, octli se v lóži rozsáhlé dvorany. V ostrém světle, které kroužilo místností, viděli, že dvorana má okrouhlý tvar. V čele bylo zvýšené pódium s nádherným proscéniem a po obou stranách se táhly dosti zachovalé části galerie. Bývalé divadlo.
Na pódiu, které bylo možno směle nazvat jevištěm, ozářil světelný kotouč - katafalk, neboť jak jinak nazvat kvádry, sestavené do přesného obdélníku?

Avšak - pojednou Nemovo světlo zhaslo.
V čiré tmě, která nastala, spatřili po chvíli sinavý zjev, v němž poznali - hydronauta.
Vynořil se z temné hloubky jeviště a vážně kráčel do popředí. Za ním se jevištní pozadí rozzářilo modravým svitem.
Průvod hydronautů kráčel vpřed. Několik těchto tvorů neslo těžké břemeno. Hydronauti se seskupili okolo katafalku, na nějž složili své břímě.
S úžasem Pavel a jeho druhové viděli, že jsou přítomni - pohřebnímu obřadu. Nebylo pochyby, že na katafalku spočívá tělo hydronauta, jenž padl za oběť Baudinovu noži.
"Poznávám ten katafalk," zjistil Baudin, zasunuv zástrčku do Pavlovy přílby. "Je to týž, na němž jsem stál, když jste mne vysvobodili Ale je to úžasné. Nemo má pravdu! Jsou to myslící tvorové! Jacísi vodní lidé! Hleď jen na tu skupinu, víření jejich chapadel, jež se vzpínají, dotýkají se mrtvoly. Teď dokonce všichni klečí; jen jeden, jistě jejich vůdce nebo sám král, stojí před katafalkem a mává chapadly, jako by hovořil. Věčný Bože, já jsem - zavraždil člověka!"
"Bránil ses! To přece nebyla vražda!"
"Inu, máš pravdu. Ale přesto... a hleď, nyní se chopili mrtvoly a odnášejí ji."
Průvod pozvolna mizel. Za nimi se v pozadí lóže objevilo Nemovo světlo a zvalo k následování.
Byli uvedeni do dlouhé, úzké místnosti, do níž nebylo možno proniknout pro haldu trosek a rozmanitých věcí. Avšak hned na prahu zaujaly lékaře části kostí, nesporně lidských. A už také spatřil - lidskou lebku. Pochopitelně, že se jí zmocnil. Bude to velmi cenný předmět pro antropologické studium.
Profesor byl uchvácen jinou věcí: knihou! Ano, je to kniha, co drží v ruce! Veliká, v těžké kovové vazbě. Poklad! Nesmírný poklad starožitnický. Důkaz o vysoké kultuře pravěké Atlantidy. Zvrácení dosavadních teorií.
A Nemo jako by četl profesorovy myšlenky; jeho světlo vyvedlo výpravu z paláce a brzy stáli profesor i lékaři ve své kabině nad kořistí.

Kapitola čtvrtá
LEBKA A KNIHA

Společnost se scházela v jídelně, aby si všichni vzájemně sdělili své dojmy. Těšili se také, že jim Nemo podá vysvětlení o některých událostech, jež se jim dosud jevily jako tajemství.
Chyběl dosud profesor a lékař. Zajisté byli oba zahloubáni do studia svých úlovků.
Konečně vstoupil, lépe řečeno vřítil se do jídelny profesor Charni, nesa v porcelánovém umývadle cosi, co se velmi podobalo čtyřhrannému dortu, vmáčknutému do špinavě bílé kaše. Charni mlčky postavil svůj objev doprostřed stolu.
"Odkdypak zastáváte službu jídlonoše, pane profesore?" divil se kapitán.
"A k tomu ještě tak nevkusně; předkládá pudink v umývadle!" ozval se doktorův hlas za profesorovými zády.
Charni sebou škubl a obrátil se tak prudce, že by byl málem vyrazil doktorovi z rukou skleněnou mísu, na které se šklebila veliká lidská lebka.
"Myslím, doktore" - spustil profesor, duse se zlostí - "že můj pudink, není-li stravitelnější, je rozhodně vkusnější v tomhle umývadle než váš kanibalský přínos, hodící se jako symbol k tabuli lidožroutů. Co s tím chcete v civilizované jídelně, vy moderní Salome v kalhotách?"
"To je duševní strava, učený pane," uklonil se mu ironický lékař a postavil mísu vedle profesorova domnělého pudinku.
"Moje zrovna tak," odsekl Charni. "A přes všecku tu špinavou kaši je cennější nežli vaše prázdná, olezlá a ohlodaná hlava," dotvrdil s důrazem na každou slabiku.
"Mo-je o-lez-lá, prá-zdná hla-va?" koktal lékař a mimoděk si přejel dlaní pleš. "Tuhle urážku smyjete vlastní krví!" hučel, vztyčiv se hrozivě.
"Myslím tu netvornou lebku," ukazoval Charni na mísu. "O vaší hlavě se zdržuji kritiky."
"Přátelé," vložil se Pavel do roztržky, "zadržte! Vysvětlete nám, profesore, podstatu této záhadné směsiny."
"To je ... kniha!" zvolal Charni hrobovým hlasem.
"Co.. ? Cože? Skutečně! Teď vidím, že je to kniha. Totiž ten obal. Desky z kovu, který se podobá bronzu. Ale proč ji namáčíte do majonézy?"
"To není majonéza," kroutil profesor hlavou, "to jsou listy!" zavyl jako pes, jemuž někdo šlápl na packu. "Celý vnitřek této převzácné, pravěké literatury, nedocenitelná poezie, klenot mnohamilionové ceny, všecko se mi v několika okamžicích změnilo v tuhle špinavou, hnusnou kaši. Jen kovový obal zbyl!" končil plačtivě.
"Nešlo by nějak tu hmotu rekonstruovat? Z nalezených koster pravěkých zvířat dokazují znalci přírodních věd totožnost mamutů, dinosaurů, proč by se z této kaše nemělo podařit těmto slavným učencům sestrojit pravěkou bibli, obnovit její literární obsah a..."
"... vecpat jej pak do vašeho zlolajného, jedovatého chřtánu!" vykřikl profesor, pozbývaje smyslů nad hroznou ironií Baudina.
"Nic ve zlém, milý profesore," klidnil lékař rozjitřeného učence. "Vždyť snad rozumíte žertu. Je mi upřímně líto, že vaše naděje byla zklamána. Ale nedivte se tomu. Kniha, která leží tisíce věků v takové mořské hlubině, nemůže vydržet. Už to je úžasné, že se hmota vůbec zachovala. Snad se chemikům podaří odhadnout látku, z které byly listy zhotoveny. Já se o to také pokusím, ale pochybuji o úspěchu. K tomu mé chemické znalostí nestačí, neboť tu je třeba také vědomostí archeologických. Je ovšem velká škoda, že obsah písma či tisku zmizel. Ale jsou tu desky. Jak vidím, je na nich vyryt jakýsi nápis, jsou-li tyto značky písmen. Rozluštit to bude úkolem odborníků. Na každý způsob je vaše kořist nesmírně cenná," hovořil Baudin konejšivě.
Profesor, skloněn nad umývadlem, hučel cosi nesrozumitelného. Ale bylo vidět, že srdečná slova lékařova ho usmířila.

"A jaký je váš úsudek o lebce?" tázal se už vlídně.
"Nejsem takový odborník v antropologii. Rozhodně však je to velkolepý objev. Jak vidíte, je lebka mnohem větší, než jakou má nynější lidské pokolení. Nesporně je to lebka pravěkého člověka, který musel být obrovské postavy. Nejzáhadnější však je mi otvor uprostřed čela. Okraj otvoru je zakulacen. Buď šlo o zrůdu už od narození, nebo byla tomuto člověku proražena čelní kost už v mládí, rána se zahojila a muž se dožil vysokého věku. To by však svědčilo o výjimečné odolnosti mozku, který vyplňoval lebeční dutinu až k čelní kosti. Je ještě třetí možnost Ale ta zní trochu pohádkově," uvázl doktor.
"Co myslíte?"
"Kyklop."
"Chmm."
"Kyklopové byli podle báje obři a měli třetí oko uprostřed čela."
"Hm, hm... ale, doktore, po všem, co jsme dosud viděli, ani o této vaší domněnce se neodvažuji říci, že by byla nesmyslná," pokrčil Charni rameny.
Pavel zapojil televizní přístroj.
Po chvilce se na ně usmívala Nemova tvář.
"Vím o vašich úlovcích," začal Nemo. "Budete se muset vzdát snahy, abyste získali knižní doklady o Atlantidě. Je tam bohatý archív, ale nelze ho upotřebit. Ani při největší opatrnosti, kdybyste se v archívu pokusili nahlédnout do některé z knih, nezjistíte nic, neboť písmo se už skoro rozplynulo a jednotlivé listy se pod vysokým vodním tlakem spojily v jedinou vrstvu, s kterou není možno hnout.
Lebka mne zajímá. Vidím ji na vašem stole. Je objevem také pro mne. Nemiluji fantastických myšlenek, ale mám dojem, že báje o Kyklopech nejsou pohádkou. Což není možné, že král Atlantidy měl za svou tělesnou stráž obry, kteří snad byli buď přírodními zrůdami, nebo pro vzbuzení hrůzy, a bázně bylo do jejich čela voperováno třetí oko, snad slepé, ale plnící svůj děsivý účel?
Při vysoké inteligenci Atlantiďanů nezdá se mi tento dohad nemožným.
Zmínil jsem se, že zřícení měsíčního úlomku na královské sídlo nebylo náhodné. Vysvětlím vám to.
Viděli jste stroje, z nichž některé jsou vám záhadou. Mně se podařilo tuto záhadu objasnit. Stroje vyvinovaly nesmírné napětí a ještě nesmírnější magnetickou sílu. K čemu tyto síly sloužily, těžko říci. Domnívám se, že jejich úkolem bylo měnit počasí, jak to potřebovaly zemské plodiny k svému vývoji. Buď náhodou, nebo zlovůlí bylo magnetické síly zneužito, snad byla jen přepnuta, a to se stalo Atlantidě osudným: síla zasáhla do vesmíru, porušila koloběh nebeských těles a následkem byla - srážka.
Netvrdím, že tato má domněnka je správná. Je to pouze můj dohad, který je však podepřen mými vlastními zkušenostmi. Mám ve své říši podobná zařízení, která silně účinkují na meteorologické vlivy.
O hydronautech se mi právě podařilo zjistit něco, co značně potvrzuje mou původní domněnku, že jsou to bytosti z bývalých moří na Měsíci. Zítra vás uvedu do jejich osady Při styku s nimi zachovejte úplný klid. Nebraňte se! Obranu přenechte mně.
Ať Nautilus ihned vypluje za mým světlem!"

Kapitola pátá
V DOMÁCNOSTI HYDRONAUTŮ

K svému údivu přistáli druhého dne ve stejném kráteru, kde dříve kotvili, jenže těsněji u jižního vnitřního svahu.
Ráno vystoupila z Nautila výprava skládající se pouze z Pavla, profesora a lékaře. Nebylo třeba brát s sebou lodníky, ježto se už předem museli vzdát jakékoliv obrany a spolehnout se na Nemův důmysl, o němž nyní nepochybovali. Větší počet účastníků by byl jen na úkor jejich bezpečnosti.
Stanuli na jakémsi skalním chobotu, na jehož úzkém hřebenu byla jen slabá vrstva bahna či prášku, který byl, jak již viděli, vlastně nebezpečnou, hořlavou třaskavinou, byl-li ovšem vysušen.
Světlo je vedlo přímo k příkrému srázu, k němuž dospěli po několika krocích. Objevila se před nimi dosti široká rozsedlina a světlo se vnořilo do jejího jícnu.
Kráčeli úzkou chodbou s podivuhodně přesně kolmými stěnami, které se nahoře, ve výši asi čtyř metrů, sbíhaly v pravidelné klenutí. Po několika krocích zahnula chodba vlevo, mírně se svažujíc.
Zakrátko se osvětlil před nimi po pravé straně chodby vchod gotického tvaru. Stanuli na prahu dutiny.
Jejich prvý dojem byl, že je to nějaké zatopené skladiště, v němž leží po obou stranách u stěn, v několika vrstvách na sobě, stohy čímsi naplněných žoků, nebo spíše pevných těles vejčitého tvaru, skoro dva metry dlouhých a přes půl metru v průměru, s povrchem jakoby spirálovitě ovinutým ocelovou pilou.
Všechna tato tělesa byla uskladněna zahroceným koncem ke stěně, do které jejich hrot byl zabořen. Ze zadní zaoblené části vyčnívaly křížem čtyři krátké, ale silné výčnělky, opatřené na konci zahnutými spáry jako drápy.
Co je to? Tvarem se dosti podobají velikým leteckým bombám. Ale co ten pilovitý, spirálovitý povrch?
A hle! Vždyť ta tělesa se - pohybují! Teď jedno z nich, zabořené do stěny víc než ostatní, se začalo otáčet okolo osy. Skála se drobí a podivný předmět se do ní pozvolna zavrtává.
Na jiném místě se otáčel už jen sotva znatelný oblý konec. Celé těleso bylo zavrtáno do stěny. Z otvoru se řinul rozdrcený štěrk a vypouklá oblina se nořila do kulaté, jako vysoustruhované díry.
A pojednou se výčnělky protáhly a zahnuté spáry se opřely o skalní stěnu. Ted podivný stroj, či co to bylo, zvýšil činnost a záhy zmizel v otvoru, z něhož se valil štěrk.
Prohlížejíce podobné otvory blíže, viděli, že jsou všechny v činnosti. Tělesa se zvolna nořila do stěny a některá,

hlouběji zabořená, začala se otáčet.
Když postoupili dále do jeskyně, zarazili se ulekaně: jedno z těles leželo asi metr od stěny. Viděli, že jeho předek vybíhá v ostrý, rozštěpený hrot. A tu se předmět vymrštil, odraziv se zadními spáry. Ostrý hrot narazil na skálu. Okamžitě vzplál na místě nárazu fialový plamen, ale hned poté opakoval útok, až konečně utkvěl hrotem hluboko ve vzniklém otvoru.
Co jen to vše má znamenat? Jsou to snad samočinná torpéda? Nebo snad automatické vrtačky? Jak vidět, pracují s vysokým elektrickým napětím, jehož je rozhodně třeba, má-li práce rychle postupovat, neboť už dříve poznali, že celý ten měsíční útvar je z větší částí složen z kovů. Ale kdo sestrojil tyto nástroje? Kdo jím poručil tuto práci? A kdo ji řídí? Jaký je její účel a cíl?
Řada otázek, na které nemají odpovědi.
"Co o tom soudíte?" položil profesor otázku Pavlovi.
"Nemohu odpovědět."
"Jste přece strojař."
"Vy myslíte, že to jsou stroje?"
"Domnívám se tak."
"Myslím, že se mýlíte. Stroj je věc. Dělá jenom to, co mu poručí lidský duch. Ani nejdůmyslnější automat sám si nevybere pracovní objekt. Musí jej do toho vložit člověk. Ale sám jste viděl, jak si tenhle tvor vyvolil své pracovní místo. Všichni tito tvorové pracují samostatně. Není tu žádného vedoucího ani dohlížitele."
"Snad nechcete říci, že jsou to živí tvorové?"
"Ano. A myslím, že se nemýlím. Uvažte, že jsme v útrobách měsíční oblasti z doby, kdy na něm byl život. Jsou-li tu hydronauti, mohou tu také žít jiní tvorové z Měsíce."
"Inu, máte konečně pravdu. A teď si vzpomínám na Pholas dactylus."
"Co je to?"
"Vysvětlím vám to, až se vrátíme do Nautila. Hleďte, musíme dále," ukončil profesor, ukazuje na světlo, které naléhavě kmitalo u východu z jeskyně.
Sotva zahnuli do chodby, šlehl za nimi fialový blesk. Obrátivše se, viděli jednoho tvora ležet na chodbě před protější stěnou. Světlo je pobízelo k rychlejší chůzi.
Baudin se spojil s Pavlem:
"Jsou to živé bytosti!" volal rozčileně.
"Jak to víš, doktore?"
"Bodl jsem jednoho nožem do zadní pracky. Vyřítil se za námi, na štěstí pozdě. Minul nás a narazil na protější stěnu chodby jsou to živá vrtadla a útočí jako torpédo!"
"Proč je dráždíš? Vždyť nás všecky vydáváš v nebezpečí!"
"Inu, chtěl jsem zvědět... Je to všecko tak podivné..."
"Zakazuji ti takovou zvědavosti. Dej mi nůž, abys zase nepřišel do pokušení nějakých chirurgických pokusů!"
Baudin zkrotle poslechl.
Před nimi končila chodba vchodem, kterým vešli do veliké místnosti Světelný kotouč oslnivě vzplanul. Hned uhádli příčinu: těsně u vchodu stáli dva hydronauti, chránící vstup. Ale byli tak oslněni, že stáli jako sochy. Proto mohli bezpečně projíti.
Chráněni jasem, zářícím těsně nad jejich hlavami, kráčeli mezi podivnými girlandami, visícími z vysokého stropu. Byly to průsvitné řetězy koulí, skoro metr v průměru, rosolovitých, jimiž prosvítalo temnější jádro. Napadlo je přirovnání: obrovské růžence žabích vajíček, jaké je možno vidět leckde ve stojaté tůni.
A správně, neboť byli v líhni hydronautického národa.
Další místnost, tak rozlehlá, že nemohli určit rozměry, byla - společným dětským pokojem. Bylo zde na sta mladých hydronautků. Nejmenší, přes metr dlouzí pulci, rejdili čile ve vodě, dospělejší se batolili, podobni pohádkovým vodníkům.
Byl to zajímavý pohled. Avšak i zde muselo Nemovo světlo zakročit, když se k nim hrozivě hnal dospělý dozorce nad skotačící mládeží vodního národa. Oslněn stanul bezradně a neodvážil se ani zatápat chapadly.
Avšak nepřešli celým tímto obrovským sálem. Světlo odbočilo a brzy vkročili do místnosti jiné, značně menší, kde bylo pouze několik odrostlejších hydronautů, kteří se od ostatních lišili tím, že místo polypích chapadel měli račí klepeta, jejichž účel se vysvětlil v další místnosti, která byla zřejmě kuchyní.
Oslněni náhlou záplavou světla, stáli kolem stolu - možno-li tak nazvat důmyslně seskupené kamenné kvádry - hydronauti, jejichž klepeta jako obrovské nůžky krájela na podivu hodně přesné porce úhorovitá těla hlubinných ryb, a na jiných stolech kupily se hromady drobných soust pro hydronautická batolata a pulce.
Tyto odrůdy zastávaly tedy funkce kuchařů. Podivuhodná byla také špižírna, kam však mohli jen nahlédnout hustým pletivem z mořských chaluh. Přesto však viděli, že je bohatě zásobena rybami a rozmanitou mořskou faunou.
Pobádáni trhavými zákmity, následovali světelný kotouč, který se zvýšenou rychlostí hnal před nimi. Chodba teď dosti příkře stoupala a zanedlouho se octli v kráteru. Poznali však, že vyšli jiným východem, a museli se oklikou vrátit k Nautilu. Dostali se tam bez nehody.
Když pak zasedli, aby si pohovořili o svých dojmech, shodli se na jediném slově, kterým bylo možno vhodně a souhrnně označit všechny ty divy a úžasy.
"Záhada!"
"Jsou to všechno skutečně ohromující poznatky," chopil se konečně slova profesor. "Nejpovážlivější rány dostává moderní technika, jejíž všecka chlouba je zvrácena, a většina moderních vymožeností se ukazuje plagiátem pravěké

kultury."
"Jsem nucen s vámi souhlasit," přikývl Pavel.
"Stejně," pokračoval Charni s úsměvem, "se já přiznávám k ránám, které dostala moje přírodovědecká hodnost."
"A moje oblíbená antropologická věda též," přiznal se ochotně doktor.
"Jsme tedy biti všichni tři," zasmál se trpce profesor. "Výklad Nemův, kterým zdůvodnil zánik Atlantidy, možno přijmout za správný Shledáváme, že zánik Atlantidy byl spojen s umrtvením Měsíce, a možno říci, že tato katastrofa byla sloučena s bájí o potopě světa, která se stává součástí zemské a měsíční historie. Dále máme důkazy, že Měsíc byl dříve obydlen tvory příbuznými lidstvu, jen s tím rozdílem, že tito tvorové obývali vodní živel. Jsou sice značně tělesně odlišní od zemského lidstva, ale to je samozřejmé. Tělesnou změnu vyžaduje jednak sám živel, a také pojem o lidském těle je velmi problematický, stejně jako problém krásy. Proto nejsme oprávněni kritizovat tělo hydronautů. Můžeme však posoudit jejich duši. A tu jim musíme přiznat jistý stupeň inteligence. Rozhodně to jsou myslící tvorové. Jsem jen poněkud na rozpacích, pozoruji-li způsob jejich geneze, vzniku."
"Dovolte, milý profesore," ozval se lékař, "abych vás, z těch rozpaků vyvedl, neboť tahle stať spadá do mého oboru. Vás zaráží poznatek, že hydronauti se rodí z vajíček podobně jako žáby. Milý příteli, nezapomínejte, že jde o vodní bytosti. Už z toho důvodu je způsob geneze zcela pochopitelný. Ostatně jsou v přírodě, jak sám dobře víte, rozličné a hojné protivy: Zmije rodí živá mláďata. Užovka je také had, ale mláďata nerodí živá, stejně jako australský ptakopysk a ježura, ačkoliv jsou savci."
"A co soudíte, profesore, o těch podivných vrtácích?" tázal se Pavel.
"Připomínají mi Pholas dactylus, skulaře vrtavého. Je to dvousvalový plž, dosti podobný škebli, jenže jeho lastura je na jednom konci ostře zašpičatělá. Zavrtává se do skalnatého mořského dna. Ovšem, je tu veliký rozdíl. Skulař je dlouhý jen asi deset centimetrů, kdežto tohle jsou obři, kteří kromě veliké síly vládnou elektrickými výboji. Ale ten rozdíl je pochopitelný se zřetelem k tomu, že také tito tvorové pocházejí z jiné planety."
"Nemo volá!" hlásil kapitán, který vstoupil do jídelny.
Pavel přepnul spojení a z televizní desky hleděla na ně Nemova tvář.
"Připravte se k odplutí," rozhovořil se. "Byla chyba, doktore, že jste zranil toho skalního dělníka. Na štěstí se jeho útok minul cíle. Také já jsem byl zbytečně odvážný, provedl-li jsem vás domácností hydronautů. Mohl jsem vám všechno předvést televizí. Pro příště vám dám návod k příslušné změně vašeho umístění. Hydronauti jsou velmi podrážděni a nechci, aby hromadně napadli Nautila. Byl bych pak donucen k zákroku, který by způsobil pohromu. Chcete, abych vás dále doprovázel?"
"Prosíme vás o to," odpověděl Pavel.
"Nuže, poslyšte: poplujete samostatně přímo na sever. Zavolejte mě, až se octnete u nejjižnějšího pobřeží Grónska. Pak vás zase povedu dál. Kdybyste mne snad potřebovali cestou, ozvěte se. Doufám, že budete spokojeni s plánem, který vám chystám. Na shledanou!"
Za několik minut poté se Nautilus zvedl, otočil se přídí k severu a zmizel za okrajem kráteru.

Kapitola šestá
LODIVOD ZE ZÁHROBÍ

Po dlouhé plavbě v hlubinách dopřál si Nautilus zase plavby na hladině. Nemusel se obávat, že bude spatřen, neboť toto místo bylo daleko od lodních cest.
Plul přímo k severu pod 40. stupněm západní délky. K mysu Farwel, nejjižnějšímu cípu Grónska, měl před sebou dráhu 6000 kilometrů. Při rychlostí plavby urazí tuto trať za tři dny.
Společnost stála na palubě a s rozkoší dýchala svěží vzduch.
"Jsem zvědav, jaká překvapení nám připravuje Nemo v té ledové poušti," řekl profesor. "Rozhodně bude zajímavé, obeplujeme-li tento největší ostrov světa. Obydleno je jen jihozápadní pobřeží. Východní je velmi studené. Jižním cípem projel na saních v roce 1888 Nansen. Jinak je celá ohromná plocha Grónska ještě stále neznámou zemí. Soudí se, že je to nesmírná ledová poušť. Ale velmi zajímavé je zjištění, že celý ostrov se zvolna posunuje k jihu, sice o maličkost, o pouhých dvanáct metrů za rok. Ale i to je pozoruhodné."
"Myslím," ozval se lékař, "že je to příliš puntičkářský výrok, že to není pohyb ostrova, nýbrž vliv mořského přílivu a odlivu neboť, jak by bylo možno odůvodnit takový pohyb? Nikdo se přece neodváží tvrdit, že Grónsko je - ledová kra plující na hladině? To by byla největší utopie."
"Doktore, vy dobře víte, že přírodovědeckým utopiím jsem z vás nejnepřístupnější já, ale po praktických zkušenostech s Atlantidou jsem změnil své stanovisko," hájil se Charni.
"Vy tedy věříte?"
"Nevěřím, ale neuzavírám se novým poznatkům. Změnil jsem se potud, že si už nedomýšlím, že moje vědomosti jsou vrcholné."
"Čímž jste u mne jen získal," řekl doktor srdečně.
"Pánové," hlásil kapitán, "blížíme se k lodním cestám. Musíme dolů."
Společnost sestoupila a Nautilus zmizel v hlubině.
Třetího dne po ničím nerušené plavbě dospěl Nautilus na 60. stupeň severní šířky. Pavel právě dokončil konstrukci televizního přístroje podle Nemova návodu, takže teď mohl Nemo přenášet ze své televizní desky na Pavlovu plotnu obrazy, které sám vyvolával.
Podle Nemova příkazu ohlásil Pavel polohu Nautila. Nyní byli ve spojení tak, jako by Nemo dlel s nimi na lodi
Na Pavlovo hlášení rozzářil se před Nautilem světelný kotouč a současně jim Nemo sdělil:

"Zapojím vás na svou pobočnı severskou stanici, která vás povede dále a která bude řídit vaši dalšı plavbu a osudy. Napříště se tedy uvidíme jen v nejnutnějších případech. Budete však v úplném, ba ještě většım bezpečí, neboť severská stanice má tytéž prostředky jako já a nadto může - bude-li třeba - rychleji zasáhnout. Na shledanou!"
Od této chvíle započal pro naše plavce řetěz nových překvapení.
Prvnım z nich bylo, že světelný kotouč vedl Nautila - do hlubin, což bylo nepochopitelné, neboť Nautilus směřoval přídí k pobřeží Grónska.
Ponorka, poslouchajíc světelného lodivoda, hnala se s nakloněnou přídí do hloubky.
Není to omyl? Byl by osudný, neboť při veliké rychlosti, s jakou byla nucena sledovat zářícího vůdce, nevydržela by strašnou srážku se zemí.
Celá posádka trnula hrůzou.
Ale Pavel odmítl vyděšené obavy kapitánovy rázným "Musíme důvěřovat Nemovi, jehož by zajisté urazilo, kdybych projevil obavu."
"Dobře, ale odpovědnost padá na vás," řekl kapitán a vyšel ze společné kabiny.
S čelem přitlačeným na okenní sklo a s vytřeštěnýma očima hleděla trojice našich přátel do bezedného temna, které, prozářeno světelným kotoučem, budilo dojem sinavě zelené, sklovitě průsvitné hmoty.
Kapitán Gilbert se zase vřítil do kabiny.
"Pánové," volal chraptivě, "za několik minut narazíme přídí přímo na skálu! Už teď jsme v hloubce skoro čtyř tisíc metrů. A stále nás to ještě vede dolů! Žádný objekt nemůže obstát při takové srážce. Vždyť už plujeme pod tlakem téměř pěti set atmosfér. Narazíme-li, rozletí se Nautilus jako dělový granát, a ze všeho, i z nás, zbudou jen atomy. Zapřísahám vás, zastavte! Nebojím se smrti. Už mnohokrát jsem jí hleděl v tvář. Ale jsem zde kapitánem. Mám odpovědnost za celou posádku, i za vaše životy. Nemo je šílenec nebo ďábel! Vleče nás do záhuby!"
"Kapitán má pravdu! Zastav, Pavle! Vždyť je to šílenství! Nemo je démon! Blázen! Mějme rozum!" rozléhaly se kabinou výkřiky.
"Ticho!" zahřměl Pavel. "Všichni jste ztratili rozum. Brzy jste zapomněli, co pro nás učinil. Důvěřuji Nemovi neomezeně. Snad nás povede nějakým podzemním tunelem do vnitra Grónska. Ale, abych vás uklidnil, zavolám Nema."
Pavel stiskl páčku vysílačky. Po několika vteřinách se objevily na televizní desce mlhavé obrysy, jasněly, z desky hleděla na ně - cizí tvář, vážná, mrazivě klidná...
"Kdo jen tohle je?" hučel profesor. "Tuto tvář znám! Vídal jsem ji kdysi... ba - hovořil jsem s tím mužem! Kdo je... ?" a pojednou se mu z hrdla vydral nevylíčitelný zvuk, chrapot skrčeného člověka: "Věčný Bo-že!" sípal. "A-mund-sen! Roald Amundsen! Polárnı badatel, který obětoval svůj vlastnı život při pokusu o záchranu Nobilovy výpravy! Záhrobnı lodivod!"
Tato poslednı profesorova slova jen zesílila úděs kapitána, který přes všechnu svou udatnost byl jako všichni námořníci pověrčivý.
"Jsme ztraceni!" sténal kapitán. "Jsme vlečeni do pekel! Blíž k tobě, Bože..." začal zpívat píseň, obvyklou, když lodí neodvratně tone.
Ale vtom se rty zjevení pohnuly a do hrobového ticha se ozval klidný hlas:
"Dobrý den, pánové! Uklidněte se! Nehrozí vám ani nejmenší nebezpečí. Plujete sice cestou, kterou se dosud nebral žádný lidský tvor, ale to je zásluhou vaší lodi. Klesání bylo už zastaveno. Teď poplujete v téže hloubce a později vystoupíte výš. Máte před sebou ještě asi šest tisíc kilometrů, včetně některých oklik. Místy bude třeba značně zmírnit rychlost. Shledáme se tedy asi za pět dní. Těším se, že vám přátelsky stisknu ruku, neboť jsem člověk jako vy. Kdo zmizel z očí lidstva, nezmizel ještě ze světa. Přepojuji jen, abyste mohli pozorovat své okolí, které bude velmi zajímavé pro vaše oči a vydatnou stravou pro vaši lačnou vědu. Na shledanou!" skončil čistou franštinou.
Hned poté zmizela z desky Amundsenova tvář.
"Nuže?" přelétl Pavel očima své přátele. Mohl se teď ptát, jako kdysi Kristus, když ho za vlnobití budili na lodičce: Čeho se lekáte, malověrní?
"Divím se vám, učený pane a příteli," šklebil se lékař na profesora, "že jste se dal strhnout, vy, mistr logické přírodní vědy, k takové fantazii, dokonce k strachu!"
"Nesmějte se, protivo!" vyjel Charni. "Já přece jen... a konečně za takových okolností..." koktal, "vždyť tuhle kapitán je zkušený námořník a sám byl..."
"Právě proto, že je námořník," pokrčil rameny lékař.
"Inu, vy, doktore, nemáte ani ždibec obrazotvornosti," bručel mořský vlk rozpačitě a řítil se z kabiny. "A ještě tomu nevěřím!" vykřikl na prahu a práskl za sebou dveřmi.
Na televizní desce se objevil obraz. Pluli pod klenbou divoce rozbrázděného ledu. Světlo prosvítalo ledovými cáry, visícími z výše jako rozervané zbytky záclon, girland, rampouchů a jiných mnohotvárných skupin, mezi nimiž se tajila temná ústí strašlivých jícnů. Nebylo možné přehlédnout šířku tohoto obrovského tunelu.
A byl to tunel?
Pavel si vzpomněl, že má možnost pozorovat podle návodu Nemova nově upraveným přístrojem okolí do obvodu několika tisíc kilometrů. Přisedl k aparátu a pohnul usměrňovačem. Televizní plotna ztemněla. Avšak Pavel si věděl rady: podle dřívějšího pokynu Nemova zapojil za deskou silnou rentgenovou lampu. Její paprsky prozářily desku, na které se objevil jiný obraz, podobný sice svým útvarem klenbě, ale celý ten strop neletěl teď rychle nad nimi, nýbrž jen jako by se mírně otáčel.
Z toho poznali, že hledí na útvar ležící stranou od dráhy Nautila.
A jak Pavel otáčel usměrňovačem, obraz se měnil. Kromě toho zjev ustal v pohybu, důkaz, že teď vidí kraj, který je na sta, snad tisíce kilometrů daleko.

Obrazy se pak měnily jako v kaleidoskopu.
"Jsme pod nesmírnou ledovou krou!" řekl Pavel. "A poněvadž jsme pod Grónskem, je to důkaz, že Grónsko není pevninou ani ostrovem v pravém slova smyslu. Je to - plovoucí ostrov."
"Ledová kra," doplnil profesor a pohlédl vítězně na lékaře, který však lhostejně pokrčil rameny.

Kapitola sedmá
V POLÁRNÍ NOCI

Nautilus plul stále k severu.
Místy značně zvolnil rychlost, měnil směr a proplétal se mohutnými ledovými stěnami a obrovskými rampouchy, v jejichž útvarech hrálo světlo nádhernými duhovými barvami. Avšak tuto pohádkovou krásu vystřídaly často přísterné jícny dutin, plných věčného tajemství.
Mrtvé ticho této nesmírné hrobky jako by se chvělo varovným chorálem, obvyklým při pohřebních obřadech. Ale zároveň jako by se celé toto peklo otřáslo mocnou symfonií nekonečna a věčného Života...
Pojednou světlo pokynulo: "Zastavit plavbu!"
A když Nautilus stanul, proniklo do silné ledové stěny, ve které se objevil zamrzlý předmět. Zřejmě to bylo zvíře velikosti slona. Nemělo však chobotu a podobalo se spíše obrovskému medvědu.
"Megatherium Cuvieri!" vykřikl Charni užasle. "Vymřelý diluviální chudozubec," vysvětloval význam latinského jména. "Předchůdce nynějších lenochodů. Ale věda učí, že tito tvorové žili v Jižní Americe. Tu se naskýtá dvojí možnost dohadu: Ledová doba podle teorie zachvátila celý svět. Buď zvíře zahynulo v jihoamerických pampách a ledovec, zdvižen mořem, byl zahnán mořskými proudy na sever, nebo žilo také na severu. Obojí možno připustit."
"Ale jak se dostal do této hloubky?" divil se Baudin.
"Zcela jednoduše. Několikerými přemety ledových ker a nakupením jiných. Škoda jen, že není možné tento nesmírný cenný objekt vzít s sebou," litoval profesor.
Jinak zde nebylo živých tvorů. Čím dále vnikal Nautilus ke středu pod nesmírnou klenbou, tím více řídly záhadné lucerničky a siné pásy, modravě prošlehávající tmou, až zmizely docela. Dojem ohromné hrobky vzrůstal.
Ponorka byla nucena plout zvolna a opatrně křivolakými průsmyky, v nichž úzkost posádky nad možnou srážkou s ledovými masívy nebo dokonce uváznutím v tomto bludišti, které by znamenalo pro všechny věčný, hluboký hrob, převyšovala dojmy z neobvyklé a krásné krajiny.
Plných sedm dní proplétala se ponorka neuvěřitelným labyrintem. Plných sedm dní, celý týden!
Nejlepší to doklad obtížné plavby, kterou by za normálních okolností museli vykonat v poloviční lhůtě. Marné byly Pavlovy pokusy, aby se spojil s Amundsenem. Nehlásil se, neodpovídal na volání.
Jen světelný kotouč stále vedl Nautila klidně, ale němě vpřed.
Osmého dne stala se změna: Klenba nad Nautilem zmizela.
Světelný kotouč dal znamení a ponorka stanula. Světlo se od přídě vzneslo a stanulo nad středem lodního trupu. V jeho záři viděli, že Nautilus stojí pod ústím kruhovitého komínu, asi dvě stě metrů v průměru, jehož obvod se zvedal kolmo do výše, kde mizel v nedohlednu, stejně jako dno pod nimi se ztrácelo v tušové černi.
A zakrátko stoupal kotouč vzhůru, následován ponorkou. Výstup trval dlouho, neboť světlo brzdilo radostnou vůli posádky dostat se co nejrychleji z této hrůzné mořské propasti.
Příčina pomalého výstupu byla dvojí a Pavel ji plně chápal. Obvod této studně nebyl tak velký, aby vylučoval i při malém odbočení náraz přídí nebo zádí o stěnu, což by přinejmenším způsobilo značné kymácení lodi a mohlo by způsobit poškození vnitřního zařízení. Nebezpečnější však byla rychlá změna, snížení vodního tlaku, který byl v této hlubině velmi vysoký. Rychlé snížení tlaku by v tomto případě působilo jako výbuch uvnitř lodi, jehož síle by přes svou úžasnou odolnost ani Nautilus asi neodolal.
A tak se musela posádka obrnit trpělivostí a brzdit svou radost nad konečným vysvobozením ze sedmidenního bloudění hlubinným labyrintem.
Po několika hodinách zpozorovali konečně, že umělé osvětlení nad nimi nabývá jakéhosi zeleného a narudlého zbarvení, až pak náhle vnikl do lodi proud ostrého světla. Nautilus stanul na mořské hladině.
Než co to?
Točí se snad ve víru? Není to pravděpodobné, neboť tu by se loď otřásala a kymácela, a přece leží zcela nehybně.
Ale jak si potom vysvětlit to kroužení hvězdy, či jaké to je světlo, které v kruhu obletuje Nautila? A vždyť to nemůže být hvězda. Spíše meteorit. Ani ten ne, poněvadž světlo krouží v nevelké výši a jeho zář je tak prudká, že zcela pohlcuje svit hvězd na obloze. Obletuje je snad osvětlený aeroplán? Kde by se tu vzal? A jaký by to mělo účel?
"Vystoupíme na palubu. Ale dobře se obléci do kožišin. Bude zde pořádná zima," rozhodl Pavel.
Sotva odklopili víko, byli opět překvapeni: udeřila jim do tváří vlna teplého vzduchu.
Když pak vystoupili na palubu, udiveně stanuli:
Nautilus ležel na mírně zčeřené hladině kruhovitého jezera, obklopeného ledovými stráněmi, které se trychtýřovitě zvedaly vzhůru Stráně jako by byly v horké lázni, tak se po jejich svazích lily nesčíslné stružky vody.
Ve výši asi sto metrů kroužilo kolem obvodu světlo, jiné, než je dosud vedlo, menšího objemu a narůžovělé. A co bylo nejpodivnější: vysílalo teplo, ba žár, pod nímž tály ledové svahy jako ve výhni.
Na severní stráň tohoto ledového kráteru vějířovitě šlehaly ze stratosféry rudé a fialové proudy severní záře, tvořící na ledovcích nádhernou hru barev. Nevýslovně malebný obraz.
"Vysílačka volá," hlásil kapitán, vynořivší se z lodního nitra.
Sestoupili do kabiny. Na televizní desce se objevila Amundsenova tvář. Vyslechli zprávu:

"Zapojuji své slunce nad vámi. Můžete se všichni osvěžit spánkem. Vzbudím vás, až bude třeba. Zatím se hladina kolem vaší lodi pokryje dosti silným ledem, abyste pak po něm mohli bezpečně přejít ke stráni, odkud vás pak přivede moje slunce ke mně. Těším se na shledanou a přeji vám dobrou noc!"
Amundsenův obličej zmizel.
"Skoupý na slovo," bručel Baudin.
"Byl vždy takový," přikývl Charni. "Je to muž činu. A nejvýš šlechetný, obětavý a skromný. Nestrpí, aby se hovořilo o jeho zásluhách. Proto vás předem upozorňuji, abyste se vystříhali podobných projevů. Jinak je sdílný. Je to slavný znalec polárních poměrů a snad nejzasloužilejší arktický badatel."
Z osvěžujícího spánku je probudila zář známého světelného kotouče, který pronikl lodními stěnami a prošel se kabinami posádky.
Oblečeni do eskymáckých úborů, vystoupili všichni i s lodním mužstvem na palubu. Nevysoko nad nimi zaléval světelný kotouč kotlinu jasnou, ale chladnou září. Zamrzlá hladina kolem lodi se leskla matně jako hedvábí. Kotouč se snesl k boku Nautila, sevřeného v ledovém pancíři jako mrtvé tělo obrovské velryby.
Sestoupili z paluby na led, a balancujíce na hladké ploše, kráčeli opatrně ke stráni.
S údivem vystupovali po schodech, které jako by právě byly v ledové stráni vytesány pro ně. Sotva se však octli na temeni svahu, rozzářila se nad kráterem táž hvězda, jakou viděli dříve, a začala svůj koloběh.
Pod zářnými paprsky naplnila se dolina záhy oblaky par a z okraje kráteru stékaly stružky vody.
Vedeni kotoučem, kráčeli k východu. Terén mírně stoupal. Kráčeli po ztvrdlém, věkovitém sněhu, mezi ledovými balvany, pod temnou oblohou, na níž se zimomřivě chvěly myriády hvězd.
Což se nerozední?
Ne. Je listopad. V těchto končinách panuje v zimním období několikaměsíční noc. Zato v letní době po několik měsíců slunce nezapadá.
Po hodinové chůzi dospěli na vrchol stráně.
Stanuli v úžasu.
Před nimi leželo údolí, jako by vykouzleno prutem čaroděje. Pohádková oáza v ledové poušti.
Uprostřed dosti rozsáhlé doliny se vypínalo stavení obklopené rozsáhlým parkem. Dále ve svěží zeleni ležely obdélníky a čtverce polí a na okraji čněla pásma lesů.
Celý přelud, jakým se údolí zdálo, tonul v záplavě slunečního světla, a nad středem skutečně plálo slunce ve výši, kterou nebylo možno odhadnout.
Příjemné světlo, smíšené s pryskyřičnou a charakteristickou polní vůní, dýchlo jim vstříc.
Sestupovali po dosti příkrém svahu, proplétali se mezi čedičovými balvany a vyhýbali se stružkám, které zurčivě stékaly se stráně do údolí, svlažujíce trsy a plochy bujícího mechu a lišejníků.
Už zde nebylo po sněhu skoro ani stop. Jen ve stínu balvanů a ve hlubších spárech země zůstaly po něm břečkovité šmouhy.
Vstoupili do lesa. Nebyl příliš vysoký, ale bujný. Jehličnaté stromy střídaly se s listnatými, mezi nimiž převládal dub a buk. Co je však překvapilo nejvíc, byla hojnost zvěře Viděli soby, losy, pižmové tury a několikrát zahlédli bílý kožich polární lišky, honící se za sněžným zajícem. Také ptactva tu bylo hojně: havranů, racků a sokolů.
Stejné překvapení jim uchystala pole. Ačkoliv byl listopad, dozrávalo obilí, brambory, fazole, hrách, čočka. Bylo vidět, že v tomto kouzelném zákoutí není nad přírodou pánem roční období.
Kdo tu tedy kraluje? Kdo je tak mocný, aby zvrátil přírodní vývin rostlinstva?
Je to hotový zázrak.
Rozhodný vliv má nepochybně ta zvláštní hvězda, která nahoře plane a zalévá kraj světlem a teplem Je to táž, která krouží nad Nautilem, aby jej osvobodila z ledového zajetí a udržovala mořskou hladinu v tekutém stavu. Týž záhadný zdroj světla a tepla. "Moje slunce," řekl Amundsen. Je tedy Amundsen tím divotvorcem? Dovedl Amundsen stvořit velkolepou náhražku sluneční energie? To by bylo skutečně jedinečné dílo.
Prošli parkem hýřícím květenou, za kterou by se nemusela stydět nejkrásnější středoevropská zahrada, a stanuli v podjezdu jednopatrové budovy, vystavěné z pestrého čediče.
Vtom se otevřely dveře a na prahu se objevili dva muži.

Kapitola osmá
AMUNDSEN

Amundsena poznali ihned. Přivítal je sice srdečně, ale s klidem, který charakterizoval jeho osobnost.
"Tohle je můj mladý přítel a kolega, Ivar Solstad," představil sotva čtyřicetiletého muže, typického Nora statné postavy a sympatické tváře.
Prošli halou a byli uvedeni do veliké komnaty, upravené za jídelnu. Snídani, kterou jim Amundsen a Solstad předložili, bylo možno nazvat hostinou. Jako jídlonoši sloužili dva grónští Eskymáci, znamenitě vycvičení a hovořící dosti dobře anglicky.
Na příval nadšeného obdivu Francouzů nad úpravou jídel reagoval Amundsen úsměvem a krátkým vysvětlením.
"Mám francouzského kuchaře."
Po jídle je hostitelé provedli komnatami a nakonec vystoupili po schodech do okrouhlé místnosti s velikými okny a skleněnou kopulí. Poznali, že jsou v badatelově pracovně, vybavené nejmodernějšími fyzikálními přístroji a potřebami pro dokonalou chemickou laboratoř. Uprostřed pracovny trčel ke skleněné klenbě veliký hvězdářský dalekohled.
Jak mohly být tyto předměty dopraveny sem, do středu Grónska, tisíce kilometrů od pobřeží? Je možné, aby lidská síla

vystavěla zde, uprostřed nesmírné ledové pouště, skutečný palác z granitových, rulových a porfyrových kvádrů, přesně tesaných a hlazených, s průčelím, ozdobeným slídovou břidlicí, s umělecky provedeným sloupovím a reliéfy, s komnatami, vybavenými architektonicky přepychovým nábytkem?
Je myslitelné, aby člověk zasadil do ledové pustiny pravý zemský ráj, vdechl do něho život, změnil a podmanil své vůli přírodu a spoutal krutovládu Bílé Smrti?
A přece se to vše stalo.
Amundsen snad vyčetl z jejich tváří tyto otázky, neboť se rozhovořil:
"Jak víte, pokusil jsem se v roce 1928 s francouzským letadlem Latham zachránit Nobilovu arktickou výpravu. Nezdařilo se mi to. Letadlo havarovalo. Zřítili jsme se na ostrůvek v jednom z nesčetných fjordů, na něž je grónské pobřeží bohaté. Pilot byl těžce zraněn a přes všecku mou péči zemřel. Mně přálo štěstí, snad to také byl chytrý nápad: blízko nad zemí jsem spatřil pod sebou v ledovci kotlinu, vyplněnou sněhovou závějí. Znal jsem takové rokle, v nichž je sníh dosti kyprý, aby přiměřeně zmírnil náraz.
Seskoč! vykřikl jsem na pilota.
Buď mi nerozuměl, nebo neslyšel, neuposlechl.
Nemohl jsem se rozmýšlet, chtěl-li jsem se zachránit.
Z výše asi desíti metrů jsem se vyhoupl z letadla.
Než jsem se ponořil do kypré závěje, zahlédl jsem, že se o několik metrů dál letadlo také zabořilo předkem do sněhu.
Zapadl jsem hezky hluboko, ale byl jsem celý a celkem zdráv. Jen kotník levé nohy byl vyklouben. Nestalo se mi to poprvé a věděl jsem si rady. Zaťal jsem zuby a dal si nohu do pořádku.
Trochu déle trvalo, než jsem se přehrabal k letounu, kde bylo povážlivé ticho. Pilot vězel vklíněn mezi sedadlem a ohnutým řidítkem a slabě sténal. Z úst mu vytékal pramének krve. Měl těžké vnitřní zranění.
Všecko bylo marné. Zakrátko zemřel.
Osaměl jsem. Můj stav byl zoufalý.
Měl jsem dostatečnou zásobu konzerv a ze zimy jsem nemusel mít strach. Chránil mne dobrý polární oděv a krytá karosérie letadla ve sněhu poskytovala bezpečnou ochranu před ledovými bouřemi.
Věděl jsem, že jsem na východním pobřeží mezi ostrovy Shannon a Kaldewey, a poněvadž v tato místa dosti často zajíždějí velrybářské lodi, doufal jsem, že mne brzy vysvobodí. Avšak moje naděje se splnila až o plné tři týdny později, kdy jsem už vylizoval poslední konzervu. A k tomu ještě za zcela zvláštních okolností.
Z neklidného spánku mne probudilo silné vytí a svist. Znal jsem tyto zvuky, ohlašuje se jimi polární sněhová bouře. Překvapilo mne však, že je čirá tma, což jsem v prvé chvíli a v rozespalosti nemohl pochopit, neboť v té roční době - bylo to totiž v červenci - slunce vůbec nezapadalo. Záhy jsem však pochopil: moje kabina byla vysoko zaváta novým sněhem. Zneklidnil mne také kymácivý pocit jakési vlnění. Ale myslel jsem, že to je klam, vzniklý zuřícím orkánem.
Nebylo pomyšlení, abych se odvážil vystoupil ze svého útulku a abych se vydal na pospas rozzuřenému živlu.
Pravidelným kolébáním uspán a také už vysílen, probudil jsem se po dalších několika hodinách Bylo mrtvé ticho, ale zato kolébavý pocit se zvýšil a byl pravidelnější.
Je to snad nervová slabost nebo prázdný žaludek?
S námahou se mi podařilo stlačit dvířky navátý sníh a po delší práci jsem se vyhrabal na povrch závěje jako krtek.
Pozdrav Pán Bůh, to je pěkné naděleni! zahučel jsem. A jak by ne: byl jsem na širém moři a v dálce několika mil se rýsovalo pobřeží Grónska. Teď jsem viděl, že jsem s letadlem havaroval ne na ostrůvek, ale na ledovou kru, kterou vichřice vyhnala na moře. Kra, hnána proudem, dala se se mnou na dobrodružnou, bezcílnou pouť.
Nebylo mně do smíchu. Věděl jsem, co taková ledová kra umí, jak si potrpí na kotrmelce. Při prvním takovém kousku by bylo po mně veta, neboť žádný předmět ani lidský tvor neodolá víru, který do dalekého okruhu strhne všecko plovoucí do hlubiny.
Moře se pravidelně vlnilo. Slunce stálo nízoučko nad obrysy Grónska a moje hodinky hlásily půl čtvrté. Je tedy odpoledne, za chvíli zajde slunce za pobřežím a nastane mírné příšeří, které potrvá až do rána. Rychle jsem se rozhodl, vsoukal jsem se do kabiny a vrátil se se složeným koženým kajakem, který ovládají tak mistrně Eskymáci i na rozbouřeném moři. Naučil jsem se kdysi tomuto umění a nemusel jsem se bát, že se utopím, octnu-li se ve vlnách hlavou dolů, jak se často na tomto plavidle stává. Byl jsem přesvědčen, že v kajaku budu jistější než na tom potměšilém ledovém kolosu.
Nezapomněl jsem vzít s sebou pistoli a několik raket. To bylo právě mou spásou, neboť když jsem asi půl hodiny pádloval k jihozápadu, vynořily se přede mnou stožáry plachetní bárky a po nich lodní trup. Vypálil jsem červenou raketu, která opsala oblouk a zapadla do moře nedaleko lodi. Na lodi mne zpozorovali a brzy nato jsem už stiskl ruku kapitánovi velrybářské lodi.
Nepoznali mne, neboť jsem byl zarostlý. A byl jsem tomu povděčen. Prohlásil jsem se za Švéda a řekl jméno, které mi právě napadlo. Nechybělo mně peněz, dobře jsem zaplatil a plul jsem s lodí na Island.
Svého úkolu zachránce Nobilovy výpravy jsem se mohl s dobrým svědomím vzdát, ježto výprava, jak mi kapitán řekl, byla už na cestě do bezpečí.
V Reykjavíku vjela do mne má obvyklá ješitnost, zahrát si zase, jako už dříve několikrát, na ztraceného. A také se přiznávám, že k tomu přispěl falešný stud, že já, starý polární medvěd, jsem ztroskotal mnohem hlouběji než Nobile.
U mne není k činu nikdy daleko. Opatřil jsem si doklady a tak jsem z Reykjavíku odplul jinou lodí, jejímž cílem byl Lisabon. Zde jsem vsedl na obchodní parník, směřující do Kapského Města, a odtud jsem na velrybářské lodi odplul do Wedellova moře. Uchvátila mne totiž stará vášeň a touha podniknout potřetí útok na jižní točnu, tentokrát v naprostém inkognitu, úplně na zapřenou, neboť z novin jsem zvěděl, že starý lední medvěd Amundsen složil kdesi v nekonečné poušti věčného mrazu své kosti.

Byl jsem tedy už mrtev a pro svět vyřízen. Zmrznu-li někde skutečně, bude to vlastně má povinnost, neboť není slušné, aby si kdokoli, byť i takový mrož jako Amundsen, dělal ze světa stále jen blázny.
A tak jsem plul pod cizím jménem k jihu. Nebyli jsme daleko od Coatsovy země, když byla bárka zachvácena polární bouří. Výsledek byl žalostný pro celou posádku, jak se aspoň domnívám, neboť všecko mužstvo v šíleném zmatku a v hrůze před smrtí v ledových vlnách se nahrnulo do člunů, nedbajíc rozkazu a hrozeb kapitána, který jediný nepozbyl rozvahy. Ale zaplatil svou rozumnou snahu životem, nějaký námořník mu železnou tyčí roztříštil lebku a mrtvolu ubohého kapitána spláchly vlny.
Tři záchranné čluny, přeplněné mužstvem, se potopily a čtvrtý, poslední, skončil v divokém příboji mezi skalisky. Na lodním vraku ve spleti lan, provazů a zpřerážených stožárů jsem zůstal sám, jediný živoucí tvor, nepočítám-li lodního kocoura Habakuka, balancujícího na stožárovém pahýlu, s ocasem vztyčeným jako černý chochol.
Bylo mi ho líto. Mám zvířata rád. Ale nemohl jsem ubožákovi pomoci. Byli jsme na tom stejně.
Nezapírám, že mi zprvu nebylo příjemně. Dlouho jsem tedy nepřežil novinářské nekrology a znovu jsem se loučil se světem. Ale pak jsem nabyl obvyklého klidu.
Mám-li skutečně umřít, zemřu v kabině jako řádný civilizovaný člověk. Ulehl jsem na svou postel, připoutal se, abych si ještě před svou smrtí nezpřeřážel hnáty a nehyzdil své hříšné tělo, vlil jsem do vyprahlého hrdla pořádný doušek brandy a - usnul.
Probudil jsem se ve zvláštní poloze: mé tělo viselo v poutech a celá kabina ležela na boku. Jinak byl naprostý klid. Bouře minula.
Odpoutal jsem se a svezl se na podlahu. Brr! Stál jsem po pás v ledově studené vodě...
Ale nebylo vyhnutí. Se zavazadlem na hlavě, abych je uchránil, vystoupil jsem na palubu. Ve svitu polární záře jsem viděl, že loď leží na boku, nabodnuta na skalisko, asi půl mile od pobřeží menšího ostrova, jehož útvar mne zaujal hlavně homolovitým vrchem ve středu.
Pojednou z kopce vyšlehl rudý ohnivý sloup a rozlehlo se zadunění. Výjev se pak opakoval v pravidelných intervalech.
Podivná sopka. Znám přece vulkány, ale tahle činnost mně byla svou pravidelností záhadná. Rozhodl jsem se, že se tam podívám! Co bych také dělal na vraku, který příští bouře rozmetá na třísky?
Moře bylo klidné jako rybník. Převlékl jsem se do suchého oděvu, rozložil svůj kožený kajak, a přidržuje se lany, sešoupl jsem se na hladinu.
Vtom jsem si vzpomněl na Habakuka. Po kocouru však nebylo ani stopy. A tak jsem osaměl nadobro.
Hladce jsem přistál u ostrova. Překvapilo mne, že na svazích a na dně kotliny je hojnost rostlinstva, i když jen mechů a lišejníků. Hlouběji pak hustě rostla kleč a jiná kosodřevina, pokrytá jen místy zbytky tajícího sněhu. Jinak zde nezanechala vánice skoro žádné stopy, což jsem nemohl pochopit, neboť na okolních svazích byly naopak závěje hluboké.
Záhy jsem však pochopil, že oteplený vzduch z blízké sopky a příkré okolní svahy, uzavírající toto zákoutí proti ledovým jižním, západním a východním větrům, chrání vegetaci a naopak podporují její bujný život.
Byl jsem ve svém živlu a nijak jsem si nedělal starosti s tím, že moje zásoba potravin je považlivě skromná. Důvěřoval jsem úplně svému příslovečnému štěstí, které se zase osvědčilo.
Cestou k sopce jsem zjistil, že to nebude smrt hladem či žízní, kterou bych tam zahynul, což by ostatně byla nejostudnější smrt pro polárního badatele. Bylo zde dost tučňáků, kteří se sice pro svou odpornou příchuť po rybím tuku zřídkakdy octnou na tabuli i nejnuznějších Eskymáků, ale - z nouze je vše dobré. Také rodinku ledního medvěda jsem viděl. A k uhašení žízně, není-li nic lepšího, stačí sněhová voda, které tu byl nadbytek.
Dal jsem se chutě na výzkumnou pouť k sopečnému kráteru. Výstup nebyl příliš namáhavý. Sotva jsem stanul na vrcholu kopce, byl jsem překvapen. Ne tak útvarem ani pravidelnými výdechy, které se podobaly činnosti sopky, jako spíše tím, že vnějšek kráteru pokrýval vysoký, pravěký led a po lávových proudech nebylo ani stopy. To se neshodovalo se sopečnou činností
Ještě větší záhadou mně pak byla vůně, vydechovaná z kráteru, silná zvláště při výbuších Byl to čpavý pach páleného křemíku, železné rudy a jiných látek, jaký je všeobecně znám v okolí tavíren.
Bylo předem bezvýsledné, abych si nad tímto rébusem lámal hlavu a mařil drahý čas, který jsem musel věnovat důležitějšímu úkolu: hledání útulku.
Sestoupil jsem proto s temene a obcházel svah kopce, kde jsem doufal najít nějakou jeskyňku, což by mělo pro mne několikerou výhodu: z této výše jsem měl přehled po moři, mohl jsem odtud spatřit velrybářskou loď, popluje-li tudy; v útrobách návrší sopky - která, jak bylo patrno, už nesoptí a jen zádušlivě dýchá - nebylo obav, že budu překvapen záplavou žhavé lávy. Bude tam jistě hezky teplo a zároveň budu bezpečný před střetnutím s ledním medvědem, jehož dravost jsem dobře znal.
Zase mi přálo štěstí: našel jsem jeskyni jako pro mne stvořenou.
A přece bych byl málem zahynul, kdyby můj věrný strážný duch nebyl zasáhl.
Ušel jsem asi deset kroků do nitra jeskyně, když jako by kdosi na mně vykřikl: stůj! Stanul jsem krok před nedohlednou propastí.
Vrátil jsem se a spatřil jsem před východem z jeskyně rozměrný výklenek. To byla za daných poměrů pro mne přímo ideální ložnice, jídelna, salón a všechno dohromady. Ubytoval jsem se tam a dlouhou chvíli jsem si krátil obvyklým psaním deníku.
A věru, měl jsem o čem psáti.
Z nesmírné hloubky doléhaly ke mně zvuky, které mne stále více utvrzovaly, že na dně té propastí je živo. Nebyl to však život přírodní, nýbrž umělý, mechanický. Byla to práce lidí! Byl to hukot továren.

Zprvu jsem tomu nechtěl věřit. Nakonec jsem se rozhodl, že tu společnost čertů, rachotících v těch pekelných hlubinách, vyprovokuji. Přivlekl jsem zvenčí velký balvan a svrhl jej do propasti. S podivením jsem dlouho čekal na zvuk dopadu. Není snad ta díra příliš hluboká? Nebo zapadl kámen dole do bahna?
Trvalo velmi dlouho, mnoho minut, než z hloubi dolétla ke mně vlna jako dělový výstřel, po němž následoval rachot, podobný mnohonásobné ozvěně hromobití.
Snažil jsem se vypočítat podle toho hloubku. Ale vycházely mně číslice tak fantastické, že mně napadla dvojí možnost: buď je všecko přelud, nebo dopadl kámen skutečně do pekla.
Moje provokace neměla účinku.
Zato druhý den jsem byl šťastnější. Slyšel jsem z propasti sílící zvuk, jakýsi svist, který zřejmě stoupal vzhůru, až pojednou ustal. Posvítil jsem si dolů kahanem. A tu jsem spatřil v hloubce asi dvaceti metrů při stěně jakousi zdviž a v ní lidi. Vycházeli ze zdviže a mizeli ve štole.
Rychle jsem se rozhodl. Z kožišin jsem nařezal pásy, svázal je v dosti dlouhé lano, jehož konec jsem zanesl na skálu. Když jsem lano spustil, viděl jsem, že stačí do zdviže. Upevnil jsem je a sešplhal jsem.
Nevím ani, jak dlouho jsem čekal, neboť jsem byl vysílen a vyhladovělý. Usnul jsem na plošině ve zdviži jako špalek.
Nemohu ani vylíčit, co se se mnou dále dělo. A když jsem se probudil, dály se věci tak neslýchané, že o nich nebudu mluvit. Fantazie se nehodí do programu polárního badatele. Povím jen krátce, že tak jsem se dostal k Nemovi, kterého - jak vím - také částečně znáte.
Nemo mi učinil návrh: Dopravím vás do středu Grónska, řekl. Zabezpečím vám v té poušti příjemný pobyt. Budete žít jako ve střední Evropě a Arktidu se všemi jejími důsledky budete mít na dosah ruky.
Jak chcete provést ten zázrak? ptal jsem se.
Pro mne to není zázrak, ale snadný úkol, odpověděl klidně. Chcete?
Jak bych nechtěl!
Nemo přikývl a tím byla věc vyřízena.
Za týden mi řekl:
Připravte se, můžete ještě dnes odcestovat."
"A teď vidím na vašich tvářích veliké otazníky," pokračoval Amundsen. "Zodpovím je co nejstručněji, abych vás neunavoval: byl jsem dopraven z Nemovy podzemní říše, z hlubiny šesti set kilometrů pod povrchem země sem, do středu Grónska - vzduchem."
"Letadlem?" vyjekl Pavel udiveně.
"Pojďte, ukáži vám ten podivný dopravní prostředek," vybídl Amundsen společnost.
V místnosti, která sloužila za jakési muzeum, ukázal na těleso, tvarem podobné torpédu, jenže objemnější, jeho průměr byl tak velký, že uvnitř mohl v pohodlném křesle sedět jeden člověk.
"V tom!" ukázal na podivnou zdrobnělou vzducholoď Amundsen.
Vzducholoď byla z kovu. Povrch byl hladký a zbarven jako kalená ocel. Neměla nosných ploch. Jen vzadu byla pohyblivá ploutev.
"Je to podobné mladé velrybě," podotkl Charni.
"Ale jak to může létat?" divil se Pavel.
Amundsen otevřel na boku malá dvířka. Objevila se kabinka jako v malém automobilu. Nebylo v ní však řízení. Jen před křeslem byla plotna a v jejím středu skleněná čočka v průměru asi dvou decimetrů. To bylo vše.
"Má to nějaký strop?" vyzvídal Pavel.
"Ovšem," potvrdil Amundsen. "Ale ten je skryt za deskou v přední části. Je nemožné ho odkrýt. Jak vidíte, nikde není ani stopy po tom, že by se deska mohla odmontovat. Muselo by se tam vniknout násilím. Ale sebemenší násilný pokus by způsobil, jak mně Nemo upozornil, výbuch a smrt zvědavce. A já Nemovi věřím. Nikdy nemluví naplano."
"Jak dlouho jste letěl?"
"Přesně dvanáct hodin."
"Neslýcháno!"
"Skoro dva tisíce kilometrů za hodinu," dotvrzoval Amundsen výpočtem. "Do toho počítám výstup do stratosféry, neboť v nižších polohách by se bylo tohle torpédo třením vzduchu příliš rozžhavilo."
"Ale kdo řídil let?"
"Nemo."
"Což letěl s vámi?"
"Ne. Byl jsem sám."
"Jak tomu tedy máme rozumět?"
"Je to přece prosté. Torpédo bylo řízeno automaticky, rádiem."
"Ale jak mohl Nemo z podzemí řídit váš let do takové dálky a k tomu ve stratosféře?"
"Tuhle otázku je těžko vám vysvětlit. Pokusím se však: Nemo má zvláštní glóbus. Je to těleso asi deset metrů v průměru. Spojením s televizním přístrojem dokáže, že může bezpečně pozorovat kdykoliv a kdekoliv děj na celé zeměkouli. Je to obrovské vševidoucí oko. A myslím, že se neklamu, tvrdím-li, že právě v tomto okamžiku vidí naši skupinu jasně před sebou. Ostatně víte sami, přesvědčili jste se, že viděl každý pohyb jak vaší lodi, tak vás, jednotlivců. Jinak byste se nebyli dostali do mého pásma, odkud jsem pak řízení Nautila převzal já. Konečně i já mám část takového glóbu. Pojďte, ukáži vám jej!"
Amundsen uvedl návštěvníky do kruhovité místnosti s ochozem kolem stěn. Místo podlahy byla polokoule. Nejvyšší střed tvořila severní točna.
Amundsen zasunul páčku ve stěně.

Uvnitř polokoule vzplálo světlo, které stejnoměrně prosvítalo na povrch. I když v malinkých, skoro drobnohledných rozměrech, bylo přece jen úžasně zřetelně vidět chvění mořské hladiny, měnivé řady mořských vln, jež jako bílé nitky protkávaly indigovou modř, stříbrné lemy příboje kolem skalisek a pobřeží, bílé plovoucí ledovce, zrůžovělé oblasti v záplavě polární záře. Ba i plovoucí lodi, za nimiž se táhla světelná stopa pěny.
"To je oblast, kterou potřebuji. Sahá až pod šedesátý stupeň severní šířky," ozval se do ticha Amundsen.
"Jaký to musí být stroj!" vykřikl Pavel.
"Ano, technicky dokonalý. Ale nevyzpytatelný pro mne i pro vás," řekl Amundsen vážně a výstražně.
"Není do glóbu přístupu?" vyzvídal Pavel.
"Ne."
"A což, pokazí-li se něco v tom stroji, který je jistě velmi složitý, a přestane-li zařízení fungovat? Kdo a jak provede opravu, když mechanismus není přístupný a vy, jak si myslím, se v tom nevyznáte?"
"Nemám ani potuchy o konstrukci," přiznal Amundsen. "Ale pevně věřím, že jakákoli porucha je vyloučena Ledaže by byla způsobena násilně z vnějška, a to je nemožné. Snad ani uvnitř není žádného zvláštního stroje Snad tu působí imaginární, nehmatatelné vlivy, zrovna tak jako světlo, které vás vedlo pod mořem."
"Ach, ano! To je také jedna ze záhad! Víte něco o jeho původu?"
"Vím jen, že onen světelný kotouč je uměle soustředěná energie chladného zdroje polární záře, kterou může Nemo vyvolat v průsečíku paprsků svého rádiového vysílače a z téhož přístroje druhé stanice, a to kdykoli a kdekoli. Takových kotoučů může vyrobit libovolné množství současně a může podle své vůle zvětšovat nebo zmenšovat jejich objem a intenzitu. Toto světlo je studené. Prozáří a pronikne každou hmotou, aniž ji poškodí. Je to nesmírně zdokonalený rentgen."
"A což to druhé světlo, které nás uvítalo při výstupu a jehož druhý exemplář svítí právě nad námi?"
"To je zcela něco jiného. Pozorovali jste, že žhne?"
"Ovšem. Pálí jako výheň a svítí jako slunce."
"Je to slunce."
"Snad nechcete říci, že je to skutečný odštěpek sluneční hmoty?"
"Ta hmotnost slunce není tak naprosto jistá. Pracuje tu zase týž průsečík, jenže zároveň s tepelnou energií. A stejně jako s prvým, může Nemo disponovat s tímto druhým zdrojem světla i tepla. A je to strašlivá síla! Sami vidíte účinek na této oáze. V jejím okruhu je středoevropské podnebí."
"Před deseti dny," řekl Amundsen náhle, "jsem dostal od Nema zprávu o vaší návštěvě s rozkazem, abych zařídil pro vaši loď vhodný přístav a převzal funkci lodivoda. Toho dne jste s Nautilem dospěli na 60. stupeň severní šířky a tedy na okraj mého rajónu. Studený kotouč, mnou řízený, vás vedl. Mezitím budovalo moje slunce pro Nautila přístav. Byla to celkem lehká práce. Pomocí glóbu a televizní plotny jsem snadno našel vhodné místo pro operaci. Grónsko je totiž, jak jste to už poznali, ohromnou krou, a ta se skládá ze sopečných vyvřelin, stmelených ledem, který svou lehkostí udržuje těžké horniny na hladině. Ledových komplexů je daleko víc než zemských, které tvoří jen na pobřeží souvislý rámec, kdežto zde, ve vnitrozemí, jsou jen menší oázy, z nichž jedna je právě tato. V místě, kde jste vypluli na povrch, jsem zjistil, že je skoro čistý led sahající do hloubky přes tři tisíce metrů. Jak víte, není to daleko, pouhé čtyři kilometry. Rozhodl jsem se tedy, že tam zřídím pro vás přístav. Zapojil jsem slunce a určil mu kruhovitý oběh. Když jsem v ledu vykroužil potřebný trychtýř, zastavil jsem koloběh a zvolna spouštěl slunce do středu tůně, ve které horká voda samočinně konala svou tavící práci do hloubky. Nedálo se to ovšem v klidu. Byl to zuřivý zápas dvou živlů. Nemilosrdně jsem podněcoval jejich boj na život a na smrt. Vrazil jsem slunce do středu tůně jako žhavou dýku do ledového těla. Ohromný gejzír vřelé vody vyšlehl do výše a rozptýlil se do okolí. Teplý lijavec snesl se až sem s výbuchem, který burácel jako sto hromů. To bylo správné, neboť bylo třeba odstranit přebytečnou vodu z kráteru. A tak moje slunce vrtalo do hloubky. Tři dny trvalo řádění vodní sopky, jejíž prohlubující se jícen chrlil stále prudší a mohutnější gejzíry, ale jejich obvod byl užší, čím hlouběji rylo slunce. Přesto však bylo po celou tu dobu širé okolí i tato oáza zahaleny do husté mlhy a hojného deště. Třetího dne jsem byl hotov. Potřebný komín pro vaši loď byl provrtán. A tak zůstane navždy. Jen povrch občas zamrzne a budu jej muset udržovat v tekutém stavu, dokud se budu těšit z vaší návštěvy. Potom bude na jezeře znamenité kluziště pro mého mladého přítele Ivara. Já už jsem na bruslení trochu starý," končil Amundsen s úsměvem.
"Sympatický mladík," projevil Charni svou přízeň mladému učenci.
"Skvělý hoch," přikývl Amundsen. "Je mu přes třicet let. Syn mého starého přítele, fyzika Solstada. Krajan z Borje, kde jsem se narodil Vystudoval jsem přírodovědeckou fakultu v Oslo. Zajímavé, jak se sem dostal. Měl svou soukromou vysílačku. Volal jsem ho odtud. Hlásil jsem se šifrou, která byla známá jen jemu a jeho otci, dokud byl ještě živ. Ivar je totiž už přes deset let sirotek. Ptal jsem se, chce-li se mnou sdílet život v naprosté odloučenosti od světa, zasvěcený pouze své vědě Až zemřu, což už nemůže dlouho trvat, bude se moci vrátit. Zato nabude obrovských vědomostí a zkušeností. Svolil nadšeně. Podle mého příkazu odplul do Gothaabu na západním pobřeží Grónska, vyšel si asi osm kilometrů za město a vsedl do téhož torpéda, které ho za Nemova řízení dopravilo sem. Vzorný chlapec. Mám ho rád jako syna."
"A jak se sem dostalo vaše služebnictvo?"
"Z Gothaabu, týmž způsobem a zásluhou chytré diplomacie Ivarovy. On je totiž i mazaný," končil Amundsen, mžouraje významně očima.

Kapitola devátá
SVĚT VOLÁ

Provázeni Ivarem kráčeli z překvapení do překvapení. Kotlina, jejíž průměr byl asi dva kilometry, dělala na ně dojem smaragdového klenotu, vsazeného do ledové pustiny.
Čím dál k okraji oázy vlažněl vzduch a vegetace se měnila ve středoevropskou. Břehy bystřinek se modraly pomněnkami, zlátly tu blatouchy a pampelišky a na lučinách svítily bílé hvězdy kopretin. Ve skupinách jilmů, olší a štíhlých bříz rýsovaly se ostře tajemné stíny.
Nad středem oázy v neurčité výši oslnivě plálo Nemovo slunce, umělý živel, který vzkřísil k novému životu mrtvý kousek země.
"A což, přižene-li se sněhová bouře?" ptal se Amundsena profesor, když zasedli k obědu.
"Je zde bezmocná. Okruh ledové hradby chrání dostatečně dolinu a žár našeho slunce změní sníh v teplý déšť."
"Můžete nám vysvětlit," odvážil se Pavel k otázce, "kdo vystavěl tenhle dům? Jak sem bylo dopraveno všecko to nákladné, účelné a pohodlné zařízení? Kdo vysázel stromoví, rostlinstvo, vzdělal půdu, zasel plodiny a provedl všecky ty polní i lesní práce?"
"Bojím se," rozhovořil se Amundsen po krátkém otálení, "že moje vysvětlení vám mnoho neprospěje. Co vím, řeknu vám milerád.
Jak jsem už řekl, nabídl mně Nemo tuto stanici a za týden mne už vybídl k odcestování. Podle všech známek byl tento dům postaven a vybaven v osmi dnech, které uplynuly od Nemovy nabídky do jeho výzvy k mému odletu. Kdo prováděl všechny stavební, lesní a polní práce, nevím, ale tolik se mi zdá jisto, že kromě Nema neměl na nich podíl žádný živý tvor. Pojďte, ukáži vám, jak jsem dospěl k tomuto přesvědčení."
Amundsen uvedl hosty do podzemí. Bylo to jakési skladiště polotovarů a nepodařeného nebo zkaženého nářadí. Vše leželo však uspořádáno. V jednom koutě sklepa ukázal Amundsen mlčky na cosi, před čím bezděčně ucouvli v ustrnutí: leželo tu tělo statného člověka, středověkého rytíře, oděného v krunýř. Jeho trup byl rozerván Když se pak sklonili nad domnělou mrtvolou, viděli v břišní dutině neladné trosky stroje, plno nesčíslných koleček, pístů a páček, změť drátů a per a jiných součástek nevídaných tvarů.
Příšerně působily veliké skleněné čočky místo očí, vybouleně hledící jako oči zardoušeného člověka. Jedno oko bylo zelené, druhé červené.
"Ten zde byl," pokračoval Amundsen. "Snad se zřítil, nebo byl jeho trup poškozen nárazem spadlého kvádru, kdož ví, jaká byla příčina jeho ‚skonu'. Pro takový případ pamatoval Nemo při tvorbě na to, aby automatickým výbuchem nějaké látky bylo zničeno vnitřní zařízení a znemožněno tak komukoliv vypátrat tajemství stroje. V této změti a spleti se ani nejdůvtipnější konstruktér nevyzná, jak sem byla armáda těchto robotů dopravena, je mi tajemstvím. Možná, že má Nemo k dispozici nejen malá torpéda, v jakém jsem byl dopraven na Grónsko já, ale i velké vzducholodi, které pojmou tisíce robotů nebo i ohromné náklady zboží. V takových asi bylo sem dopraveno všecko zařízení domu, které dříve zhotovili v jeho říši, v níž je tovární výroba všeho, nač si jen možno pomyslet. Zrovna tak se sem dostaly plodiny a rostlinstvo. Všecku práci prováděli roboti. Když jsem sem přišel, bylo vše hotovo jak v domě, tak venku."
"Fantastické," řekl Pavel. "Uvažte, jaká strašlivá moc je v Nemových rukou. Ovládá živly, tvoří armády strojů, z nichž každý svou výkonností, vytrvalostí a silou předčí člověka. Což jestliže se mu někdy zachce stvořit armádu? Stroje schopné útoku pod vodou, na souši i ve vzduchu? Chápete následky?"
"Nijak nepřeháníte," přikývl Amundsen. "Snad také každý jiný by už těchto plodů své duše využil k zotročení všeho lidstva. Ale nevěřím, že by to Nemo učinil. Jeho cílem je bdít nad světovým mírem. Jeho génius se nikdy nezvrhne v otrokářství. Rušiteli míru budiž však sám Bůh milostiv!"
Čtvrtého dne, právě když skončili večeři, vběhl do jídelny Ivar, který se zdržel v kopuli meteorologickými záznamy.
"Tlakoměr rychle klesá! Přijde bouře, a zdá se, že silná," hlásil.
"Pánové," Amundsen vstal z křesla, "půjdeme do kopule. Ukáži vám zajímavé divadlo."
Zasedli pod skleněnou klenbou, nad níž vzplálo umělé slunce, o málo větší než hvězdné roje, tetelící se v nesmírné výši.
"Temperatura?" obrátil se Amundsen na Ivara.
"Už to začne, mistře!" vykřikl mladý učenec. "Před chvilkou bylo 52° pod nulou. Teď ukazuje teploměr 28°. A stále stoupá."
Na jihozápadě kvapem hasly hvězdy za černou clonou letící k nadhlavníku. Tím ostřeji duhově plála na severu polární záře, mohutné záhyby těžké opony s lemem skvostných krajek visících zdánlivě až k horizontu.
Avšak tato světelná předehra trvala jen několik okamžiků, když se ozvala předehra ‚hudební'. Zpočátku zazněl lkavý akord harf, po něm vpadly vysokým falzetem housle, doplněné celly a basami, a hned nato rozburácel se celý orchestr.
V tom okamžiku zmizela celá obloha za černou oponou a jen umělé slunce plálo klidně a vítězně. Skleněná kopule se otřásla pod nárazy orkánu.
"Teď dejte pozor!" ozval se Amundsen. "Dosud jsem vždy ponechal slunce v téže výši, tedy jen v ochranném postavení, které stačilo, aby sněhový příval se jeho žárem změnil v teplý déšť. Teď se odvážím k útoku. Zvětším sluneční objem a vyženu je do výše. Vbodnu je přímo do té sněhové spousty letící nahoře."
Amundsen stiskl na ploše stolu páčku. V okamžiku se hvězda změnila ve veliký kotouč, který bleskurychle vzlétl vzhůru.
Přes prudký orkán dolehla k nim mocná rána výbuchu. Jako výstřel z těžkého děla.
A tu mraky, jako by se vzpamatovaly z neslýchaného otřesu, podnikly na žhavého vetřelce nový útok, jehož následky byly strašlivé. Výbuch za výbuchem otřásal atmosférou. Tříštěny a rvány v cáry, válely se mraky, vztekle a malomocně dorážejíce na žhavé těleso. Vodní smrště řítily se k zemi jedna za druhou, hnány na štěstí vichrem mimo.
Konečně bylo vidět, že přední, nejsilnější mračné voje minuly a ve výši hnala se teď už jen vrstva sněhových mračen prozářená opalizujícím okruhem.

A tu rozběsněný vzduch jako by ustrnul nad zápasem svých živelných druhů ohně a vody. Pekelný orchestr ztichl a vzduch jako by ztuhl úžasem a napětím.
Zato se tím více rozburácely výbuchy nahromaděných par ve výši, které zněly jako bubnová dělová palba. A tu slunce počalo kroužit Celá obloha vzplála plameny, jež vleklo slunce za sebou v ohnivé spirále. Příval deště zaplavil skleněnou kopuli a zkalil poněkud výhled. Přesto však viděli fialové blesky, které počaly sršet ze všech stran, bijíce zuřivě do slunečního kotouče, který však místo aby se tříštil, nabýval na objemu a intenzitě
Záhy ustal déšť. Za opalizujícím závojem par sršel elektrickou energií ohromný kotouč jako přesycený kondenzátor. Konečně zmizel i poslední shluk par a ustaly blesky. Kotouč kmitavě plál.
"Strašně dusno! Nebo se mi to jen zdá?" vydechl Charni.
"Je tu horko," přikývl Amundsen. "Žár pochází ze slunce."
"Proboha, ustaňte už! Vždyť popraská sklo v kopuli!" volal lékař.
"Nebojte se," usmál se Amundsen. "Není to obyčejné sklo. Je to zvláštní hmota, na kterou nepůsobí ani žár ani nejtužší mráz. Ale přesto musím skončit."
Slunce vzlétlo do nesmírné výše a roztřísklo se jako kulový blesk. Okamžik na to vzplála však v obvyklé poloze hvězda.
"Končíme dnešní představení," uklonil se Amundsen a povstal od stolu.
"Nabýváte nesporně bohatých zkušeností a poznatků," oslovil Charni Ivara, když se společnost sešla v klubovně.
"Nedocenitelných!" řekl nadšeně Ivar. "Ačkoli jsem dosud stále jen na prahu. Jsme tu ve středu Grónska, země, jejíž více než milión čtverečních kilometrů je dodnes i pro nás zemí neznámou. Můžeme sice celé to ohromné území vidět na televizní desce, ale to mně nestačí, neboť nemohu prakticky probádat povětrnostní poměry, což je přece v mém oboru skoro nejdůležitější. Otec mi však slíbil, že nám vbrzku umožní neomezený pohyb po celém Grónsku."
"Kdo je ten otec?"
"Nemo. Tak ho titulujeme na jeho výslovné přání. On nám říká děti. Je to roztomilé, pravda?"
"Jak chce rozřešit tento obtížný problém?"
"Celá obtíž tkví v dopravním prostředku. A pro Nema nebude rozluštění obtížné. Bude to asi letadlo, podobné torpédu, jež jste viděli, jenže účelnější, neboť tu musí pamatovat na zásobování. Slunce, ovšem jiné, než hřeje nad oázou, nás bude doprovázet a umožní nám pobyt v ledových pouštích."
"Nestýská se vám zde?"
"Po kom? Nemám nikoho na světě."
"Po společnosti."
"Společnost? Amundsen je mi vším. Vás vidím rád. Přišli jste z Nemova příkazu, jste do jisté míry členy naší družiny. Ale ostatní svět... ach, jděte mi s ním! Nestojím o něj."
"A což vaše vlast?"
"Norsko? Ano, tiché, snivé Norsko se svou horskou poezií, tajemnými, zasněnými fjordy. Ovšem, vzpomínám často! Ale vždyť Grónsko je vlastně jen poněkud zhoršeným vydáním mé chudičké vlasti. Zde sloužím lépe než doma. Až se vrátím, složím vlasti všecky poklady své vědy k nohám. To bude nejkrásnější chvíle mého života."
"Nuže, přece toužíte po návratu."
"Toužím, ale ne hned. Dost času. Mně stačí, vrátím-li se jako stařec. Tím bohatší poklady budu moci vlasti předat."
Do klubovny se vřítil eskymácký sluha.
"Sire, meteor!" křičel vyjeveně.
Přiskočil k oknu. Od jihovýchodu letělo v nesmírné výši světlo.
"Podivný meteor," hučel Charni. "Letí mnohem pomaleji."
"Spíše bych soudil, že je to osvětlený letoun, ačkoli jeho rychlost je zase nadměrná," mínil Pavel.
Zatím se světlo octlo v nadhlavníku, kde stanulo. A pojednou prudce klesalo kolmo dolů,
"All right!" zvolal Amundsen. "Pojďte, pánové, uvítáme návštěvu!"
Společnost seběhla se schodů a vyšla do podjezdu právě v okamžiku, kdy na prostranství před domem přistálo torpédo, téhož tvaru a velikosti, v jakém sem byl dopraven před léty Amundsen. Než se vzpamatovali z údivu, otevřela se postranní dvířka a z útrob epochálního letadla vystoupila statná postava muže a protáhla znavené údy.
"Můj ty Bože, Arnošte!" vykřikl Pavel, svíraje svého kamaráda do náručí.
"Nazdar, Pavle! Dobrý večer, přátelé! Já jsem Farin," představil se Amundsenovi a Ivarovi.
"Vítám vás z Centra!" potřásl Amundsen bodře Farinovou pravicí.
"Ano, přiletěl jsem právě z Centra, jak říkáme Nemově říši," potvrdil Farin.
"S poselstvím?"
"S velmi důležitými zprávami. Pohovoříme si o tom."
Farin uzavřel dvířka. Letoun se rychle vznesl do výše, a řízen světelným kotoučem, zmizel za jižním obzorem.
Zasedli v klubovně.
"Nuže, milí kamarádi," rozhovořil se Farin, "lituji, že svým příletem ohlašuji zároveň váš rozchod. Nelze mi ani říci, na jak dlouho. Snad jen na krátkou dobu, možná na léta. V žádném případě to však není úplné rozloučení. Budeme stále ve spojení, ale jen pomocí vysílacích a televizních přístrojů. Budeme tvořit štáb pozemských důvěrníků Nemovy podzemní říše. Takový je základní rozkaz našeho nejvyššího velitele, Nema. Detaily vám všem sdělí Nemo osobně. Prosím Amundsena, aby se spojil s Centrem."
Amundsen ihned vyhověl a zakrátko se na pásmu objevila velebná Nemova tvář.
"Pánové," řekl stařec přímo, "okolnostmi jsem byl přinucen, abych způsobil dočasný rozchod vaší společnosti. Svět vás volá! Volají vás vaše země. Volá vás světový mír, tentokrát vážně ohrožený událostí, jež by mohla míti osudné následky, kdyby jí včas nebylo čeleno. Nepřátelé napadli Zemi slunce. Na první pohled je to událost, na které Evropa

ani Amerika nemá zvláštního zájmu. Ve skutečnosti má však věc pro celý svět nesmírný význam. Je ohrožen světový mír. Mohl bych sice zakročit sám a zjednat trvalý mír. Víte, že k tomu mám dost předpokladů. Ale nechci tak učinit, neboť můj zákrok by si vyžádal mnoho nevinných obětí. Chci se zatím pokusit dosíci výsledku diplomatickou cestou. Rozhodl jsem se takto: Ústředím pro Evropu bude Amundsenova stanice. Odtud budou vám udělovány mé pokyny, rady a příkazy. Název tohoto ústředí je SVAZ. Zástupcem evropského ústředí a vykonavatelem SVAZU jmenuji přítele Farina se sídlem v Praze, s označením KÓTA 1. Jemu přísluší činnost v jeho vlasti, v Polsku, Rusku a balkánských zemích. Aby tento obrovský terén mohl náležitě zpracovat, spojí se se svým kamarádem Jurajem Kmitkem. KÓTA II bude mít sídlo v Paříži. Činnost se vztahuje na Francii, Velkou Británii, poloostrov Pyrenejský a Švýcarsko. Vedoucím činitelem jmenuji Pavla Holana, jemuž k ruce budou přátelé Charni, Baudin a kapitán Gilbert. Ostatní evropské země, Asii a Ameriku si ponechávám sám. Nedávám vám zatím žádné směrnice pro vaši činnost. Mějte jen jediný společný cíl: udržet mír! Způsob i cestu k tomuto cíli musí vám ukázat váš duch. Mé dopravní prostředky by vzbudily ve světě přílišný rozruch. Proto zavolejte ihned radiotelegraficky Kmitka, jehož vzduchoplodi jsou známy. Ať dopraví celou posádku domů a Farina i Holana do jejich působišť! Nautila ponechte zatím tady, kde je. Je to nejbezpečnější přístav. Nuže, do prácel Čeká vás veliký úkol. Vaší práci přeji ZDAR!"

Kapitola desátá
NESNÁZE ZAČÍNAJÍ

Prodává li příslušník kteréhokoli státu za úplatky důležité listiny nebo zprávy, není to vyzvědač, nýbrž zrádce své vlasti. Bídák. Podlý zločinec.
Pravý vyzvědač je asi totéž jako zpravodaj. Všecky státy mají svou výzvědnou službu. Tato služba je velmi důležitým činitelem hlavně za války, kdy má často lví podíl na vítězství. Podmínkou služby v ní je zdatnost tělesná, železné zdraví, ocelové nervy nadměrná inteligence, udatnost, odvaha, sebezapírání a bezmezná láska k vlasti věrnost a oddanost. Vlastní život a jakýkoli prospěch nesmí mít pro zdatného vyzvědače ceny.
Musí se vzdát už předem každé osobní bezpečnosti a úřední ochrany. Každé vyslanectví i konzulát ho zapře, kdyby tu hledal ochranu a útulek. Je neznámý, bezejmenný.
Je to NIKDO.
Tři měsíce uplynuly od toho dne, kdy Nemo mluvil s osadou Amundsenovou. Válka měla obvyklý průběh - oboustranných střídavých úspěchů, jaké přináší vratké válečné štěstí. Přesto jevila se převaha vojenské zdatnosti na straně nepřátel Země slunce, kteří s proslulou houževnatostí zdolávali tuhý odpor obránců, a ačkoli postupovali s velikými ztrátami, přece jen vnikali do Země slunce.
Jinak se ve světě nedálo zdánlivě nic pozoruhodného. Velmoci Starého i Nového světa se halily do neproniknutelného pláště, pod jehož obalem nebylo možno ani nejzdatnější cizí špionáži vyslídit pravý stav a úmysly rejdů, jejichž jméno je diplomacie. Pro nezasvěcené vládl ve většině světa klid a mír; politikové však věděli, že všude plane boj.
Farin ani Holan nezaháleli. Oba měli dost práce. Pavel v Paříži, Farin v Praze. Měla-li jejich činnost být účelná, museli především utvořit řádnou organizaci.
Pavel, ačkoli byl v cizině, měl postavení lehčí než Farin. Farin pracoval totiž dosud sám, protože se nemohl odhodlat, aby se svěřil někomu jinému. Neměl důvěrných přátel. Jen občas si pohovořil s Jurajem, který jediný byl do věcí zasvěcen. Ze svých cest po světě přinášel pravidelně Farinovi více nebo méně zajímavé zprávy.
Byl tu sice také Pavlův švagr, rada Brada, ale toho politika příliš nezajímala. Byl obchodním inženýrem a jeho oborem bylo národní hospodářství. Ale i v tom mohl být Farinovi platnou pomocnou silou.
Zato Pavel Holan měl v Paříži, díky své dřívější dvacetileté činnosti, mnoho vlivných přátel, kteří mu vymohli přístup do nejdůležitějších míst. Spojkou mezi Prahou a Paříží byl kapitán Gilbert, který v letadle obstarával výměnu písemných zpráv.
Byl krásný jarní den.
Farin seděl ve své pracovně. Ozvalo se zaťukání, na dveře. Na Farinovu výzvu vstoupil Arne.
"Co mi neseš?" vítal Farin svého syna.
"Otče," začal mladý muž vzrušeně, "už od loňského podzimu jsem pracoval na věci, která - splní-li se moje výpočty - bude mít pro svět veliký význam."
"V jakém oboru?"
"V radiofonii."
"Hochu, to sis vybral vděčné pole. V radiofonii je dosud mnoho otázek nerozřešených. Vysílání je omezeno jen na vysílací stanice, zatím co příjem je naopak zcela neomezený. To znamená, že žádná vysílací stanice nemůže podávat na určitou adresu důvěrné zprávy, aniž by tyto zprávy nemohly být vyslechnuty. Dá se to provésti pouze šiframi. Já znám sice možnost radiofonického spojení dvou pólů, aniž kdo třetí do něho mohl zasáhnout, a také moje vysílačka je zřízena pro tuto funkci; ale to je jen pro jediné místo. Není mně také zcela jasné, na jakém podkladě spočívá tato funkce. Vím jen, že je to vynález geniálního muže."
"Nema?"
"Ano, Nema."
"Už několikrát jsem od tebe slyšel toto jméno. Kdo je to, otče?"
"Nikdo."
"Proč mi tajíš všecko, co jsi zažil za půl roku, co jsme o tobě nevěděli? Nedůvěřuješ mi?" tázal se mladík trpce.
"Milý Arne, o nedůvěře nemůže být mezi námi řeči. Ale dosud nemohu mluvit. Nesmím. Nebuď zvědav a nespěchej! Dočkáš se. Nezmeškáš. Jsi ještě mladý."

"Odpusť, otče, nechci vyzvídat. Řekls, že tvoje vysílačka je zařízena na nerušitelné spojení dvou pólů, jež je pro třetího nezachytitelné. Na jakou dálku působí?"
"Libovolně. Alespoň se tak domnívám. Můj druhý pól je vzdálen přes deset tisíc kilometrů a řízení je v dálce více než dvojnásobné. Velkolepý vynález."
"A ty neznáš konstrukci? Vždyť jsi věhlasný odborník v elektrotechnice. Jistě jsi o tom ještě nehloubal."
"Máš pravdu. Nepřemýšlel jsem dosud. Ale bojím se už předem, že moje bádání nebude mít úspěch, neboť moje znalosti jsou jednostranné. Jak víš, věnoval jsem se příliš paprskům a podařil se mi dobrý vynález. Ale, milý chlapče, Nemo mne daleko předstihl v prostředcích, které zaručují světový mír. Moje paprsky smrti se ukázaly přes všecku svou hrůznou moc slabé pro případ nového světového požáru. A je tu možnost upotřebení téhož vynálezu na straně nepřátel, čemuž bych nemohl zabránit. Možná, že se tak už stalo a vynálezce tají svůj objev stejně jako já a číhá jen na vhodnou příležitost, je také možné, že bude nebo už je vynalezen prostředek, který dovede mým paprskům čelit. Po tom, co jsem viděl u Nema, bych se nedivil ničemu."
"Pevně věřím, že se ti, otče, podaří ještě účelnější objev."
"Toho ani není třeba. Nemovy prostředky úplně stačí, a pak: v moderní technice se už asi příliš nevyznám. Spoléhal jsem jen na moc svých paprsků. A to byla velká chyba, neboť technika zatím značně pokročila a já zůstal stát. Teď už ji nedohoním."
"Zapomínáš na svého syna, otče!"
"Nezapomínám, Arne, Naopak, skládám v tebe všecku svou naději Ale ty jsi teprve student. Svět, milý synku, letí závratnou rychlostí."
"Ta válka nemůže přece..."
"Jsi technik, Arne. Nemůžeš rozumět."
"Řekls, že Nemo má prostředky. Proč tedy nezasáhne?"
"Jeho zásah přijde, kdyby všecky mírové snahy selhaly."
"Nejprve tedy diplomacie?"
"Ano. Ale její výsledky se už předem rovnají nule."
"Záleží tedy všecko na pohotovosti?"
"Ovšem."
"Čeho je k tomu třeba?"
"Účelná špionáž obhájců míru a protišpionáž útočníků. To se sice stále děje, ale pomalu. Snaha o udržení míru není obecná a lidé si zvykli, že světová válka je nutná Kdyby bylo možno vynalézt prostředek, kterým by se urychlila špionáž tak, aby se zavčas mohlo zabránit válečným přípravám, bylo by vyhráno."
"Jak si představuješ takový prostředek?"
"Tak poslyš, Arne: Nemo může radiofonicky hovořit se svými stanicemi na celé zeměkouli. Ale jen se svými stanicemi. Podkladem jeho objevu jsou ultrakrátké vlny, které též hrají důležitou roli v mých paprscích. Ale i to všecko nestačí, neboť je tu umožněno pouze spojení našich stanic. Bylo by třeba přístroje, který by umožňoval vyslechnout hovory kdykoliv a kdekoliv. To znamená: vševědoucí ucho. To by byla výzvědná služba! Kdyby tak člověk mohl kdykoli a odkudkoli slyšet, o čem jednají tajné vládní nebo vojenské schůze ve všech státech světa. Takový nějaký aparát, který by člověk nosil v kapse. Ale to je utopie!"
"Není!"

Kapitola jedenáctá
UČEŇ NAD MISTRA

Farin se udiveně podíval na svého syna, zaražen jeho nezvykle ráznou odpovědí. Bylo to neslýchané! Takový student si dovoluje jemu, starému vědci, odporovat jediným slovem, a to tónem, jakým kdysi on usazoval posluchače na technice.
"Důkaz!" vyštěkl na Arna.
Mladík vyňal z kapsy obdélníkovou skříňku a položil ji na stůl.
"Co je to?" tázal se Farin, ohmatávaje krabičku z bakelitu, na jejíž přední ploše byla páčka reostatu a nahoře několik řad zdířek.
"Prosím, pouhý kondenzátor," odpovídal Arne školácky.
"Napětí?"
"Prosím, sto tisíc voltů."
"Poslouchej, kluku," vybuchl Farin, "předně zanech toho jízlivého tónu a za druhé mluv vážně! Sto tisíc voltů v tomhle?"
"Otče, je tomu tak!" hájil Arne svou výpověď. "Ostatně, čemu se divíš? Vždyť ve tvé skříňce se vyvinuje napětí dvou miliónů voltů."
"Jak to víš?"
"To je přece samozřejmé každému, kdo jen trochu studoval rentgen a rádium."
"Hmm," vrčel Farin. "A já jsem myslel, že je to tajemství."
"Před dvaceti léty snad bylo. Ale dnes...?"
Farin těžce polkl. Nebezpečí konkurenčního objevu jeho paprskům smrti vyvstalo tím hroziveji v duši.
"Moje skříňka stála celé jmění," hučel zadumán.
"Moje také, tatínku. Pohltila všecky mé úspory."

"Nu, a co dál?"
"Musím tě poprosit, otče, abys šel se mnou do mé laboratoře. Druhá součástka je poněkud větší a je připevněna ke zdi."
V Arnově studovně stanul Farin před podrobným plánem Prahy, nakresleným na bílém bakelitu o rozměru čtverečního metru
V místě, kde stála jejich továrna, byla v bakelitu zdířka, druhá tam, kde byla zakreslena Farinova vila, a třetí v bodu vily Bradovy. Bakelitová deska kryla povrch skříně, asi pět centimetrů silné.
"Tak se dívej, otče!" začal Arne. "Tohleto je právě vševidoucí oko a všeslyšící ucho. Je to zábava poslouchat odtud dělníky ve fabrice a úředníky v písárně; našeho bručavého účetního, jak sjíždí svého příručího Krtičku, anebo navoněného korespondenta, když diktuje slečně do stroje. A zrovna tak můžeš slyšet všecko u Bradových. I maminku můžeš poslouchat, jak domlouvá služce Andě, když něco splete. Podívej se, otče, je to teď jen - hračka. Je to pokus. Ale podařil se mi. Tys řekl, že bys chtěl takové zvídavé ucho. Tu je máš. Je to zárodek, ze kterého nebude těžko, jak doufám, udělat ucho a natáhnout je i jinam. Musím ale překonstruovat vnitřek plánu."
Farin hleděl překvapeně na přístroj.
"Co si chceš poslechnout?" ptal se hoch neviňoučce.
Farin stál jako socha. Hleděl na desku jako na přelud se stisknutými zuby. Dodávalo to jeho tváři skoro zlobného výrazu.
"Otče," začal Arne nesměle, "ty se na mne hněváš, že jsem špehoval ve fabrice, v Bradově vile a maminku? Já vím, není to právě hezké. Je to klukovina. Ale já jsem neměl zlý úmysl. A na kom jsem měl provést pokus, ne-li na..."
"Mlč!" okřikl Farin syna. Sevřel ho do náručí a vykřikl: "Mám z tebe radost. Jen šetři svými silami. Dokud máš pocit, že si hraješ, je všechno v pořádku. Ale pocítíš-li únavu, ihned ustaň. Řekni mi, jak jsi přišel na základní myšlenku?"
"Byla to legrace," odpovídal Arne školácky. A vida shovívavý úsměv na otcově tváři, pokračoval: "To máš tak, otče, Bradova Vlasta dostala ve škole pětku. A na tenise se chlubila, že doma jí nikdo za to neřekne ani půl slova. Nevěřil jsem tomu a vsadil jsem se s ní, že se dovím, jak to je, když děvče dostane pětku. Ale ona se mi smála. Dostat se k nim domů je prý těžší než se dostat do sultánova harému. A já si řekl, že se tam dostanu. A to mi vnuklo nápad: vytvořit takový přístroj, který by viděl a slyšel. Začal jsem pracovat na této hračce. Chtěl jsem vědět, co bylo u Bradů. Vlasta se sice nikdy ani nezmínila o nějaké sázce, ale já jsem na to myslel stále. A právě předevčírem se Vlasta zase vytasila s tou sázkou. Ona totiž dostala znovu pětku. Já povídám: Sázka platí. Tentokrát tedy uvidím. Ale Vlasta se smála a šla domů. To jsem byl už hotov s tímhle aparátem. A tak jsem si nařídil doma na Bradovu vilu. Taťko, tam ti byl rámus. Vlasta dostala pořádný výprask. Do soboty nesmí na tenis!" končil líčení své epizody.
"Řekni mi," začal zase Farin, "jaký je hlavní činitel toho přístroje? Ultrakrátké vlny?"
"Ovšem, jako u tvých paprsků. Jenže u těch jde o vlny světelné, kdežto v mém přístroji jde o vlny zvukové."
"Rozměry?"
"Hm, otče, to je těžká věc. Rozměry ani nelze udat. Je to mikroskopická délka."
"Doufám, že mám dosti smyslu pro chápání mikroskopických rozměrů," vyjel Farin nakvašeně. "Nu, tak kolik?"
Ale Arne se ošíval, jako by seděl v mraveništi. Konečně začal zajíkavě:
"Tatínku... to máš... to je moc těžká věc... já..."
"Tajemství vynálezce?"
"Ano."
Kde jen už Farin zažil tuto scénu? Ach, už ví: na počátku své praxe, před čtvrt stoletím, v továrně ELOCHEMA. Vidí sebe, mladého kresliče, jak předkládá svému představenému návrhy na zlepšení léčebných elektrických přístrojů, které sestrojil. Zrovna tak mu kladl šéfkonstruktér všetečné otázky a týmiž slovy on odpověděl.
Vida: po pětadvaceti letech mu stejně oplácí jeho vlastní syn.
Ale to je správné. Nikdo nemá právo násilně vnikat do lidské duše, byť to byla i duše vlastního dítěte.
"Dobře, Arne. Ctím tvé tajemství," řekl vřele a stiskl mu ruku.
Arne si dal k rekonstrukci týdenní lhůtu, ale už čtvrtého dne vpadl do otcovy pracovny. "Taťko, už to hraje!" volal radostně. "Pojď si poslechnouti. Měl jsem už uši v Moskvě a v Tokiu. Je to krásně slyšet, jenže - nerozumím ani slovu. Neumím rusky ani japonsky."
"Na to jsem nevzpomněl. Já totiž také ty řeči neznám. Počkej. Povídáš, žes měl uši v Moskvě a Tokiu. Jak tomu mám rozumět?"
"Totiž na ruském a japonskem konzulátu zde v Praze."
"Aha! Mimo Prahu to tedy nejde?"
"Ne, jen tam, kde jsou zdířky, jak jsem ti přece vysvětlil."
"Chlapče, pak jsou tedy naše uši moc krátké Musí být dlouhé tak aby ovinuly celou zeměkouli. Ostatně, poslechneme si!"
Stanuli v Arnově laboratoři před plánem Prahy, na kterém bylo několik nových zdířek.
"Jaké jsou to stanice?" tázal se Farin.
"Tuhle je Rusko, zde Japonsko, tahle dírka je Francie a zde máš Anglii."
"Dobře, Arne. Ale z nich spadá do mého rajónu jediné Rusko. Potřebuji hlavně balkánské země a Polsko."
"To jsem nevěděl. Neřekls mně..."
"Vím, Arne."
"Nevadí, tati. Upravím to ještě."
"Ale poslechnu si, co máme."
Arne spojil malou skříňku kabelem, vsunul kolíček do Anglie. Kolíček druhého kabelu zasunul do zdířky na skříňce,

podal otci malé sluchátko a pohnul páčkou reostatu.
"Slyším klepání psacích strojů, hovory, ale nesrozumitelné. Všecko splývá," vytýkal Farin.
"Otáčej zvolna reostatem, tati, a tímhle usměrňovačem!"
Změť se tišila, až konečně slyšel jen klepání psacího stroje, do něhož se mísil monotónní hlas diskutujícího muže.
Farin chvíli naslouchal.
A pak, jako by procházel jednotlivými místnostmi. Déle se pozdržel v politickém oddělení.
"Šifrovaná depeše," pokrčil Farin rameny. "Jsme, Arne, na pochybené stezce. Úspěch by byl možný, kdybychom mohli poslouchat přímo ministerstva v cizině."
"To s tím zařízením není možné, tati. Ona je to nakonec snad přece jenom hračka," sklesle odvětil Arne.
"Není to hračka!" vybuchl Farin. "Je to velkolepá věc Ale je to polotvar. Musíš jej řádně vypracovat. Potřebuji, jak jsem už řekl, kapesní přístroj. Ten vlastně máš. Zbývá vyřešit otázku průsečíku. Poslyš, Arne, dnes budeme přemýšlet oba. Snad jednoho z nás něco napadne."
Arne přikývl, ale bylo vidět, že je se svou konstruktérskou múzou v koncích.
Farin se pustil s vášní objevitele do práce. Jeho zlenivělý duch omládl.
Hrdost starého věhlasného učence nedovolovala, aby svého syna požádal alespoň o vysvětlení základního principu, na němž spočívala tvorba desky s plánem Prahy, pod nímž se kryl spletitý a nesporně důmyslný mechanismus.
Ta deska je vlastně vším. V ní je všecko obsaženo. Ale pro něho je to skryté, neodhalitelné.
Neodhalitelné? Byl by v tom čert, aby tomu nepřišel na kloub! Jen trpělivost, zopakovat si všecko a postupovat hezky po pořádku.
Začne od konce:
Sluchátko.
Všední věc. O tom není třeba přemýšlet.
Kondenzátor s reostatem a usměrňovačem.
Také to je mu všecko známo. Je to skoro totéž jako u jeho paprsků. Ale zdroj napětí? Vida, zde se mu už staví do cesty rébus. Že by ten hoch...? Ba, věru, jinak to nelze vysvětlit... Arne pracuje - se statickou elektřinou! Čerpá napětí z atmosféry. To, co považoval dosud za svůj největší úspěch on i Kmitko, objev, jejž si s Kmitkem vzájemně, ačkoliv tak důvěrní kamarádi a spolupracovníci, tajili, objevil také jeho syn.
Avšak dále!
Měl by tedy objasněn jeden pól: přijímač.
Zbývá druhý: vysílač. Neboť toto je očividně spojení obou.
Činnost je celkem podobná jeho paprskům, jenže tady působí ovládnutí ultrakrátkých zvukových vln. Ovládnutí spočívá v tom, že lze přesně vytknout směr, místo a hranici jejich působnosti.
Ale jak je to možné? Jak je možné, aby se působnost zvukových vln dala omezit jen na tu kterou místnost? Jak si vysvětlit, že na kilometrovou dálku lze slyšet hovor a dění z uzavřeného pokoje, kde není mikrofon, a tyto zvuky se přenášejí do mikrofonu, který je na kilometry daleko?
Směrové vysílání? Budiž. Toho užívá také on s Nemem i Amundsen pomocí parabolického zrcadla. Ale parabolické zrcadlo Arne nemá. A k takovému spojení by muselo být parabolické zrcadlo také na druhém pólu, což je nesmyslná domněnka.
Musí tu tedy býti něco jiného. Ale co?
Jediná možnost. Neprostupná izolace, která by utvořila na tu chvíli kolem vyzvídacího předmětu naprosto ničím a nijak neprodyšný obal, v němž je pouze v jediném bodu ponechán průchod, kterým by paprsek ultrakrátkých zvukových vln prolnul přímým směrem k mikrofonu naslouchajícího. Naproti tomu musí tu být druhá věc, nesmírná síla, která naopak zhustí vlnový proud tak, že do dálky působí na mikrofon, samozřejmě nadmíru citlivý.
Tuto druhou věc chápe. Vysoké napětí kondenzátoru. Také jsou mu jasné účinky reostatu a ladění.
Ale ta izolace?
Zná jedinou možnost naprosté neprostupnosti, svůj paprsek smrti. Ten pronikne vším, ale sám je nepřerušitelný Ale paprsek smrti má tak nízký rozměr, že vlas je proti němu jako lano. Kolik by jich muselo být, aby utvořily kolem komnaty, a k tomu vlastně ve tvaru krychle či koule, hráz, kterou by nepronikl ani elektron magnetické vlny?
Nespočitatelné množství!
A pak, vždyť Arne nezná jeho paprsky.
Nezná? Vždyť... vzpomíná si... před svým odletem se mu svěřil... dal mu klíč od trezoru... což jestliže Arne si vyzvedl přístroj a pátral v jeho sestrojení?
Ale to by byla drzost! Zločin! Krádež spáchaná na vlastním otci! Zločin, jejž by nemohla omluvit ani vědecká lačnost mladistvého technika...
Nemožné! Arne není schopen takové podlosti! Nebo snad přece...?
Musí mít jistotu! Ihned!
Farin se vřítil do synovy laboratoře
"Poslyš, Arne, co jsi tropil s mými paprsky?" vyjel přiškrceně.
Mladík zvedl oči od haldy nákresů a rozpočtů a jako by ztuhl účinkem otcova pohledu.
"Mluv!" zahřměl Farin.
"Tati... já... tě nechápu..." koktal Arne.
Otec zchladl. Není možné, aby tyto upřímné oči lhaly.
"Nešťoural jsi v mém přístroji?"
"Ne! Ani jsem jej neviděl. Ach, tati! Ty si snad myslíš? Podezříváš mne - z plagiátu? Ó, to je příliš kruté," končil Arne

smutně.
"No, no, snad se dáš do breku! Když ne, tak ne! Tím je věc vyřízena. Věřím ti. Ale pak mně musíš vysvětlit, čím dociluješ izolaci vln? Všecko ostatní jsem už vypátral."
"Aha, taťko! Ted už vím, co tě dopálilo," spustil Arne už zase v dobré náladě. "Tak hleď: přiznávám, že tvoje paprsky mě inspirovaly. Ale to přece není plagiát, když jsem pracoval docela samostatně, tvůj aparát jsem ani neviděl a dal jsem dohromady něco naprosto jiného. Dost dlouho jsem se potil, až jsem vypotil taky - paprsky. Jenomže nepůsobí jako tvoje. S těmi nezabiješ ani mouchu a nic nepoškodíš. Snad to ani nejsou paprsky. Je to druh ultraelektronů, či jak by se to mohlo jmenovat. Jsou nejprve shluknuté v tečičku a pak se rozlezou a víří tak rychle, že utvoří naprosto neprostupnou hráz. Je to jakési dočasné zmrtvení nebo snad dokonce rozbití atomů. Předvedu ti to hned tady."
Arne zastrčil kolíček do zdířky, nařídil ladič a zapojil proud.
Po chvilce cítili vůni ozónu, která však brzy vyprchala, a vzduch zhoustl.
"Teď jsme uzavřeni v neprodyšné prostoře," hovořil mladík. "Po delší době by se asi vzduch nedal dýchat. Ale tomu lze odpomoci, když se na okamžik účinek přeruší, jenže nevím, zda-li by náhlou výměnou vzduchu nevznikl vír. To by tak byla zábava, kdyby najednou začaly lítat papíry a věcičky po pokoji. To by na konzulátech koukali, viď, taťko?"
Farin mlčel. Udiveně vrtěl hlavou.
"Pověz mi, Arne," začal po chvíli a ukázal, "nebylo by možné se obejít bez té veliké desky?"
"Právě jsem se tím zabýval, když jsi mne vyrušil. Snad to půjde," bručel Arne a vypnul proud.
"Máš nějaké vodítko?"
"Něco mě napadlo. Uvidíme. Možná, že ještě dnes ti budu moci říci výsledek."
"To, cos mi právě vylíčil, je docela pochopitelné, když pracuješ se statickou elektřinou"
"Tys to poznal, tati?"
"Ovšem. A není to pro mne novinka. Využívám statické elektřiny už přes dvacet let."
"Se svými paprsky?"
"Ano."
"A co říkáš té bublině?"
"Je to zkondenzovaná energie slunce, která intenzitou napětí, usměrněného odstředivě, tvoří kouli, jejíž objem se řídí intenzitou původního jádra. Je to druh chladného kulového blesku."
"Výborně, taťko! Teď jsi to uhodl. Jsi mistr a já jen učeň."
"Nepodceňuj se, Arne! Naopak, mám dojem, žes mne předstihl. Ale přeji ti to z plna srdce," řekl Farin.
A když Farin usedl ve své pracovně, vyvstaly mu před očima Nemovy divy: zázračný světelný kotouč umělé slunce...
"Nemův nástupce?" hučel si do vousů a usmíval se.

Kapitola dvanáctá
CHVÍLE BEZNADĚJE

Farin seděl se svým synem v podkrovním pokojíku své vily na Hradčanech. Hluboko pod nimi tonula Praha ve tmě. Sinalá tvář měsíce, zvolna stoupající nad obzor, vrhala mrtvolný modravý svit na spící Prahu. Pouhým okem bylo matně vidět na měsíční ploše nápis PAX.
Odkudsi zdola zněly kovové údery hodin.
"Deset," hlesl Farin. "Začneme, Arne!"
Přistoupil k otevřenému oknu a usedl k dalekohledu, v němž se mu jasně objevila měsíční plocha. Uchopil pistoli, od níž vedl kabel k malé skříince, namířil na Měsíc a na rukojeti stiskl knoflík.
Ale co to?
Přes celý měsíční kotouč jako by se rozestřela rouška šedivé mlhy. A když ničivý paprsek vytryskl z Fannovy pistole, viděl Farin s úžasem, že čára, která měla dosáhnout Měsíce jako mírový rozkaz, zastavila se v tom mlhovém závoji daleko před měsíční plochou, asi tak ve výši, kde obvykle plují oblačné řasy. Nejpodivnější bylo, že čára svítila jasným fialovým jiskřením, jako by v bodu, kde se ničivý paprsek dotkl mlhoviny, vznikalo krátké spojení vysokého elektrického napětí.
"Co to má znamenat, Arne?" vykřikl Farin na syna.
"Nevím, tati. Snad to jsou elektrické výboje při prorážení paprsku oblačnými řasami, jež se mu náhodou postavily do dráhy."
"Ne!" zvolal Farin vzrušeně. "V dalekohledu vidím dosti jasně tím závojem. A...! Můj pokus selhal! Paprsek nepronikl! Co to má být? Přístroj je přece nařízen na nejvyšší výboj. Paprsek musí proniknout! Není proň překážky. Chlapče, tohle je..."
"Co myslíš?"
"Propast! Nepřítel má v ruce prostředek, kterým ruší účinek mých paprsků smrti. Tím je můj zásah proti němu znemož..." slovo mu uvázlo v hrdle. Ozval se vzlyk.
V sinavém měsíčním svitu viděl Arne slzy, které skanuly po lících jeho otce.
"Nezoufej, tatínku!" tiskl mladík otcovu hlavu ke své hrudi. "Je tu ještě někdo, kdo může zastavit hrozivý příval."
"Kdo?" zasténal Farin beznadějně.
"Což jsi zapomněl? Nemo!"
"Ach, ano! Máš pravdu! Nemo! Ale proč mlčí Nemo už tak dlouho?" A pojednou se rozhodl: "Do práce, hochu! Zavolám Kmitka. Je snad doma. Musí ihned s autogyrou pro Pavla do Paříže. Po půlnoci mohou být zpátky. A pak si společně promluvíme s Nemem."

O dvě hodiny později vítal Farin svého přítele a spojence Pavla Holana ve své vile.
"Co děláš?" byla prvá Farinova otázka. A vzápětí druhá: "Co je s tebou, Pavle? Jsi snad nemocen?"
Holan klesl mdle do křesla. Jeho vyhublá bledá tvář zmizela na chvíli v dlaních, jež se chvěly jako v záchvatu zimnice.
Neodpovídal. Ale hrozné ticho, v němž vzduch jako by ztuhl, křičelo, úpělo zoufalstvím a žalem.
Konečně promluvil:
"Ptáš se, co dělám?" zněl jeho hlas jako z hrobu. "Nevím, jak se vyslovit, abych nekřivdil. Věčný Bože! Dějí se věci, že sám jsem v pochybách o vlastním zdravém rozumu!" A pojednou vzhlédl. Jeho vytřeštěné oči s bělmem krvavě zrudlým zmateně zatékaly a z prsou se sténavě vydralo rozčlánkované: "Zra-da!"
Po chvíli zvedl hlavu.
"Což nejsi o ničem zpraven? Máš přece možnost vyslechnout svým přístrojem jednání ve všech státech."
"Ne. Můj přístroj selhává," odvětil Farin. "A nejen v cizině, ale i u nás. Chyba je v tom, že přístroj působí jen v určitých budovách a jejich místnostech. Teď se však dějí porady v jiných místech, která se stále mění, a tak náhle a nepředvídaně, že mi nezbývá čas a nemám ani možnost k přestrojení a úpravě nových plánů. Jsem tedy slepý a hluchý. A dnes, večer, před půlnocí... víš, co se udalo na Měsíci? Víš, můj PAX..."
"Probůh, Arnošte, snad - - -"
"Ano, Pavle. Nepřátelé objevili paprsky smrti. A nejen to. Mají v rukou prostředek, kterým moje paprsky ruší."
"Strašné!" vydechl Holan. "Chápeš důsledky?"
"Nedozírné, ovšem."
"Jediný, kdo by mohl zasáhnout...?"
"Nemo!"
"Ano, Nemo!"
"Proto Jsem tě zavolal. Chci to Nemovi oznámit. Hle, rozednívá se. Pojď, zavoláme Nema!"
Nemova tvář, která se konečně objevila na televizní obrazovce, měla tak ztuhle přísný, ba tvrdý výraz, že oběma mužům projel žilami mrazivý proud.
"To vše mne nepřekvapuje," řekl chladně. "Předvídal jsem to. Upozornil jsem vás, vzpomínáte-li si, že nebude zázrak, objeví-li se proti vaší hračce jiná, soutěžící nebo ještě dokonalejší. Stalo se. Technický pokrok, nic víc. Nikdo nemá výhradní právo na vynálezy. Tím méně, jde-li o napodobení. Naopak, trvalo dost dlouho, musel-li svět čekat dvacet let na konkurenční provedení vynálezu, kterým jste jej omráčil vy. Zato vám věda dává návdavkem hned také druhý objev. Vy jste se domníval, že svými paprsky dáváte světu věčný mír. Byl to omyl snílka. Vlastně jste zaútočil na ješitnost technické vědy. Proto jsem vám tehdy řekl: je to hračka. K omráčení světa a spoutání válečné hydry na dobu alespoň jednoho věku je třeba prostředků jiných."
"Vy je máte?"
"Mám."
"Zapřísaháme, vás: užijte jich!"
Nemova hlava učinila záporný posunek.
"Ne!"
"Otče!"
"Ne!" vyrazil Nemo ještě tvrději. "Zatím ne!" A pak se rozhovořil. Jeho řeč zněla jako rachot kamenného štěrku:
"Byl bych sketa, kdybych se proti tomuto boji postavil se svou hroznou mocí ve prospěch těch, kteří duševní leností, byrokratismem, věrolomností, lžemi a podvody zavinili tento stav. Nebudu mastičkářem. Nesnížím se k hudlaření."
"Neopouštějte nás, Otče!"
"Nikdy, dokud budu živ. Zavolám vás, až bude třeba."
A plotna náhle ztemněla, Nemův zjev zmizel.

Kapitola třináctá
TAJEMNÁ VRAŽDA

Farina probudil zvonek telefonu, jehož přístroj stál na nočním stolku na dosah ruky.
"Kdo volá?" tázal se do mikrofonu.
"Kmitko."
"Nazdar, Juraji! Copak máš?"
"Spíš?"
"Spal jsem. Nuže?"
"Potřebuji vás, totiž tebe. Přijď ke mně ihned do továrny!"
"Co se děje?"
"Nemohu to říci telefonem. Jde o velmi vážnou věc. Jsi v ložnici sám?"
"Ovšem. Můžeš směle hovořit. Nikdo nás neslyší."
"A přece by nás mohl vyslechnout někdo cizí. Musíš přijít. A sám. Neber si vůz. Přijď pěšky. Hleď vyjít z domu, aby nikdo nevěděl. A hlavní věc: nezapomeň vzít s sebou přístroj!"
"Jaký přístroj?"
"Paprsky."
"Co s nimi chceš?"
"Důležitý pokus s novým materiálem."
"Což to tak spěchá?"

"Odkládáš ty někdy? Zpohodlněls, kamaráde. Já pracuji i v noci, je-li třeba. A právě jsem hotov s tou látkou. Ve dne bychom byli rušeni. Teď budeme mít klid. Čekám tě."
Tato důtka se podobala Kmitkovi. Ale nepodobal se mu hlas. Farinovi se aspoň zdálo, že je hlubší. Ale telefon často barví tóny... A je rozespalý.
"Přijdu," řekl.
Ve sluchátku se ozvalo cosi jako sykavé zachrčení a pak známý zvuk, svědčící, že Kmitko zavěsil.
Bylo před půlnocí, když Farin uzamkl za sebou dveře vily a vyšel do husté mlhy. Asi padesát kroků musí jít parkem, v němž tma byla zhuštěna šedivou mlhou, kterou se marně snažilo proraziti světlo elektrické pouliční svítilny od brány.
"BRR!" zachvěl se, přendávaje skříňku do levé ruky, aby pravicí si upravil šálu kolem krku. "Jako by na mne smrt sáhla!"
A řekl pravdu.
Ráno našel domovník Farinovo bezduché tělo. Leželo zhrouceno přes bezlisté, zpřelámané a rozdrcené snítky a větve jasmínového křoví, těsně u pěšiny parku, několik kroků od brány Jeho široce otevřené modré oči jevily spíše údiv než bolest a na těle nebylo ani stopy po násilí.
Nebudeme líčit scény žalu a zoufalství, které se odehrály nad Farinovým mrtvým tělem v ložnici, když přivolaný lékař pronesl slovo "mrtvice". Ale poněvadž tu bylo několik otázek, na něž nikdo nemohl dát odpověď, a okolnosti, které budily jistě podezření, oznámil lékař případ policii.
Výslechy a pátrání nepřinesly však objasnění.
Farinova choť Marta i jeho syn Arne věděli určitě, že ubohý muž byl při večeři v obvyklé náladě a před desátou hodinou se odebral do své ložnice.
Jak se octl v noci v parku? Nikdo ho neslyšel vycházet z domu. Paní Marta se domnívá, že slyšela v noci zvonek telefonu, ale nemůže to tvrdit s určitostí. Složené polštáře svědčily, že Farin vstal z postele a vyšel z domu. Ale proč?
Policie pátrala po stopách v parku. Marně. Betonový chodník byl čistý a dokonce i Farinovy stopy smylo husté mžení a déšť, který se k ránu spustil.
Brána i branka byly ráno zamčeny jako vždy, jak dosvědčil domovník.
Jediné, co policii upoutalo, byl javorový list přilepený na příčnou mříži branky, rozdrcený v půli o železnou hranu a potřísněný slabou vrstvou hlíny či písku
"Jako by byl ulpěl na botě někoho, kdo branku přelezl," řekl detektiv.
A skutečně také ještě na jiném místě mřížoví našel stopu po hlíně. Ale to bylo vše.
Přesto podrobil detektiv všecko služebnictvo vily přísnému výslechu. Bez výsledku. Brzy se přesvědčil, že takto nedospěje k cíli.
Teprve cvičný policejní pes zachytil stopu. Vedl detektiva dolů z Hradčan až na křižovatku Pod Bruskou, kde bezradně stanul. Příliš mnoho lidí zde už prošlo.
"Tak jsme hotovi," bručel policista a vrátil se.
Konečně, to vše byly velmi slabé známky a důvody, aby mohly být podkladem a pohnutkou k vyšetřování. Policie má beztak práce nad hlavu. A pak: lékařský posudek zní na mrtvici. Přesto nařídila policie soudní pitvu. A ta ukázala podivnou skutečnost.
Mozek zesnulého Farina byl zcela čistý, naprosto nebyl překrven; lékařova diagnóza nebyla správná. Ale bylo tu něco, co si nemohli ani věhlasní lékaři vysvětlit: středem mozku odzadu do čela šlo cosi, co považovali za vlasově tenký drát z kalené oceli, který pevně spojoval čelní kost se zadní kostí lebeční. Když pak tento domnělý drát od kosti vyloupli, objevila se v obou konečných bodech - mikroskopická dírka v lebce. A ten drát, chemicky a mikroskopicky prozkoumaný, byl - seškvařený mozek.
Co tohle jenom je? Stopa po žhavém projektilu? Žádný náboj nemůže být tak jemný. Dírky v kosti měly průměr sotva desetinu milimetru.
Elektrický výboj? Jak si to vysvětlit? Zuřivá rozepře se rozvinula v odborných časopisech mezi lékaři, fyziky a chemiky... Utichla však - bez výsledku.
A přece tu byl někdo, kdo věděl vše, celý osudný děj i příčinu Farinovy smrti, všecko, až na jméno vraha. Ale ten musel mlčet. A tento závazek mlčení byl tím krutější, poněvadž tím jediným vědoucím byl - vlastní Farinův syn, Arne.
Prvou stopou, která Arna přivedla na správnou stezku, byla matčina zmínka o telefonu, který zaslechla v podvědomém spánku. Ještě téhož dne pak shledal Arne, že tajná schránka, v níž, jak věděl, byl uložen otcův přístroj, je - prázdná.
Paprsky smrti zmizely.
V Arnově mysli jasně vyvstal děj osudného večera, kdy otec zapomněl vypnout mikrofon a oba slyšeli šepot... Otcovy obavy...
Arnovi nebylo těžko domyslit, jak se všechno událo. Otce někdo vylákal a on vyšel s přístrojem. Pak otce zabili a přístroj mu uloupili.
Ale tu se Arnovi vyrojily nové otázky:
Otec byl zabit paprskem smrti. Jistě zákeřně. Byl oloupen o přístroj před svou smrtí? Zdá se to být nemožné, neboť otec byl silák. Byl by se bránil. Byl přepaden více lidmi? Ani to se nezdá správné, neboť i v tom případě by musely být na onom místě stopy zápasu. Nemohl být ani omráčen, neboť na jeho těle nebylo shledáno nejmenší násilí.
Zbývá tedy jediná možnost. Vrah vyčíhal svou oběť ukryt za křovím a prohnal jí lebku paprskem - z vlastního přístroje.
Právě když Arne dospěl k tomuto úsudku, překvapil jej návštěvou známý pilot z Kmitkovy továrny, který mu odevzdal zapečetěný dopis.
"Právě jsem se vrátil," hovořil letec, "z Le Havru, kam jsem dnes v noci dopravil toho obchodního magnáta, jehož doprovázel náš orientální korespondent Xavier podle příkazu vašeho pana otce. Všecko je v pořádku. A zde vám

doručuji dopis."
Arne hleděl na adresu, znějící na jeho jméno. Písmo bylo stojaté, s ostrými, pro Evropana nezvyklými tahy, a v pečetí jakýsi záhadný tvar či nápis.
"Z rozkazu mého otce?" tázal se udiveně.
"Ovšem. Ostatně zde máte písemný příkaz vašeho pana otce a úřední potvrzení řádně provedeného letu," dodal pilot.
V prvém okamžiku měl Arne dojem, že čte skutečně otcův dopis, ale brzy shledal, že písmo je mistrně padělané.
"Kdy vám to bylo doručeno?" tázal se pilota.
"Přesně dnes v noci v 0.18, jak vidíte na razítku. Měl jsem právě noční službu. Příkaz mně dal sám korespondent Xavier, který přišel s tím mužem. Je to nějaký velmož. Mluvil šišlavou angličtinou a s korespondentem hovořil neznámým jazykem. Šéf, jak snad víte, odletěl před půlnocí s velkou dopravní vzducholodí na jih a vrátí se asi za týden. Proč se tváříte tak udiveně? Není něco v pořádku?"
Můj ty Bože! Věru, mnoho nebylo v pořádku! Ale Arne, ač mu bylo hrozně, byl nucen mlčet. Koktaje jakousi výmluvu, rozpečetil dopis. Zaujat obsahem, nevnímal ani projevy pilotovy soustrasti nad náhlým skonem šéfova přítele.
"... velmi lituji... nemohl jsem jinak... služba vlasti..." vyčetl z chybné angličtiny.
Chrčivý sten vydral se Arnovi z hrudi.
Letec starostlivě pozoroval sinalou mladíkovu tvář. "Není-li vám něco jasné," řekl stísněně, "vysvětlí vám věc Xavier, který se, jak mně řekl, vrátí zítra medzinárodním letadlem."
"Nikdy se nevrátí váš Xavier! Je to bídný zrádce, který za kupu zlata zaprodal sebe, využil jména svého zaměstnavatele ke zločinu a byl zprostředkovatelem loupežné vraždy!" Tato strašná obžaloba křičela v Arnově duši. Nesměla však přes jeho rty. Těmi proklouzlo jen jediné slůvko:
"Dobře!"
Pilot odešel.
Arne tonul v zoufalství, v moři úzkostí, hrůzy a děsu.
Jeho matka musela být dopravena do sanatoria. Dosud se neprobrala z mdlob. A v téže noci mu hlásil primář ze sanatoria zprávu, která ubohého hocha málem sklála: "Je to smutné," slyšel v telefonu vážný lékařův hlas. "Zdá se, že nervový otřes byl příliš velký. Vědomí je zkaleno. Snad se stav zlepší, až pomine horečka. Ale spíše, pokud znám podobné případy z praxe, hm... bude asi nutno ošetřovat chorou delší dobu v ústavu..."
"... choromyslných!" zalkal Arne.
Lékařovo mlčení znamenalo - ano.
Snad by si byl Arne zoufal, nebýt útěchy a útulku, jehož se mu dostalo v rodině Bradových, a zvláště Pavla Holana, jemuž se ubohý mladík jedinému zcela svěřil se vším, co se dověděl a čeho se dopátral.
Rozvážný Holan plně schválil Arnovo rozhodnutí: mlčet. Ani jinak nemohli. Nebylo možno prozradit účel vraždy. Ten musel zůstat utajen.
Ale vžijme se do strašlivého přívalu hrůzy a děsu, jaký zavalil Holanovu a Arnovu duši při pomyšlení, že příšerný vynález Farinův je teď nejen v cizích rukou, ale nadto v moci lidí, kteří usilují o to, aby celý svět zavlekli do války.
Proto musí Arne napnout všecky schopnosti mladého ducha, neboť jen génius obrany může čeliti génius útoku. Dá se do práce. A nebude tak ješitný jako dosud, aby se tajil se svými nápady. Spojí se s Holanem. A zapojí také Holanova synovce, Jiřího, jehož dosud pomíjel. Vždyť může být, že v Jiřího mladé duši dřímá také něco, co postačí, aby přišli na to pravé, třeba to jen vzbudit k práci.
Neštěstí nechodí nikdy samo.
Právě v den otcova pohřbu dotrpěla Arnova matka.

Kapitola čtrnáctá
VÝMĚNA GENERACE

Do Arnova plánu zasáhlo několik okolností, které jeho předsevzetí změnily od základu.
V prvé řadě to byl Pavel Holan, který se podle poslední vůle Farinovy stal Arnovým poručníkem. Z jejího obsahu bylo vidět, že Farin předvídal svůj náhlý a násilný konec. Tato listina ustanovovala sice Arna dědicem všech práv po Farinovi, zvláště v továrně, dávala mu veliké jmění, ale kladla mu zároveň mnoho povinností a závazků, z nichž hlavní podmínkou byla bezvýhradná poslušnost příkazů Pavla Holana, osvědčeného a věrného přítele.
Rozšafný Holan rozhodl takto: Farinovo zavraždění nutno oznámit Nemovi a podle jeho rozkazů se bude jednat dál.
Stalo se. Nemo byl dojat náhlým skonem Farina, ale hned také prokázal energii v rozhodování:
"Věc je teď velmi vážná," řekl Nemo. "Je-li přístroj v rukou nepřítele, je to vážné nebezpečí zvláště pro Evropu. A musí se jednat hned. Každý den odkladu může znamenat zkázu. Proto je nutné, aby se někdo ihned vydal za lupiči. Vy sám, Pavle Holane, nemůžete, jak vím. Vaše továrna by zůstala bez dozoru. Zbývá tedy jedině Arne. Je však otázka, zná-li řeči?"
"Umím obstojně německy, francouzsky a anglicky," ozval se Arne.
"Výborně, hochu," přikývl Nemo. "Pak to půjde. Zdědils po otci rozvahu a chytrost. Ty tě povedou. Ale nikdy se neukvap! Nedej se strhnout pomstychtivostí. Kmitko ti předloží podobenku uprchlého Xaviera, která ti bude dobrým vodítkem. Odleť ihned do Le Havru, kde hleď vypátrat stopu po vražedné dvojici, kterou pak sleduj, a při vhodné příležitosti jednej! Snaž se, abys dostal přístroj zpátky. A ani tu nejednej zbrkle. Čím dále budeš stopovat zločince, tím lépe pro tebe i pro nás. Všude tě budu provázet a bdít nad tebou."
Arne neprodleně navštívil Kmitka.
Ale jeho naděje byly zklamány. Ačkoliv Kmitko prohledal všechna osobní akta uprchlého Xaviera, podobiznu nenašel.

Dokonce shledali, že i ze skupiny fotografovaného úřednictva továrny, která v bohatém rámu visela na stěně Kmitkovy pracovny, tvář Xavierova zmizela. Darebák zničil všecko, co by mohlo usnadnit pátrání.
Arne se tudíž musel spokojit jen s popisem, který se však hodil na tisíce jiných: asi čtyřicetiletý muž, střední postavy, černých kučeravých vlasů, olivově šedé pleti, tváře jižního typu, vyholený, s úzkými bezbarvými rty.
To všecko nic neznamenalo. Umělý nebo přirozený vous, zbarvený i s vlasy na hnědo nebo na žluto, změní podstatně výraz tváře. Jinak nevěděl Kmitko o žádném "zvláštním znamení". A také nemohl Arnovi říci nic z osobních dat, neboť v osobním oddělení zmizely všecky Xavierovy záznamy a doklady.
Xavier byl hlášen jako francouzský příslušník, ale to nebylo spolehlivé. Kmitko ho přijal za korespondenta pro jeho obsáhlé znalosti všech světových řečí. Byla jediná okolnost, která vrhala paprsek světla do této bezradné tmy.
"Vzpomínám si," řekl tajemník osobního oddělení, "že Xavier měl chvílemi podivný zvyk, lépe řečeno vadu, která působila mimoděk směšně: špička jeho nosu se někdy nervózně chvěla, zvláště když o něčem usilovně přemýšlel."
"All right!" zajásal Kmitko. "Špička nosu! Arne, chlapče, pozor! Touto králičí vlastností se vyznačuje málo lidských tvorů."
"Byla by chyba," ozval se tajemník, "kdybyste si to představovali jako u králíka. Upozorňuji, že to byla očividně činnost některého malého nervu na špičce nosu a bylo to znát jen při ostrém světle. Mohu směle říci, že jsem podobný zjev neviděl na nikom jiném."
"Well! To je ještě lepší! Máš dobré oči, Arne. Poznáš ho podle nosu!" usmíval se Kmitko.
"A ještě něco," vzpomněl si tajemník. "Malíček na jeho levé ruce měl strnule ohnutý konečný článek."
"Další příspěvek. Jste bystrý muž, tajemníku," pochválil jej Kmitko "Ještě něco víte?"
"Hm," přemýšlel úředník, "to už je asi všecko. Jinak na něm nebylo nic pozoruhodného. Tuctový zjev. Hovořil vždy plynně a byl velmi bystrý."
"Máte jeho rukopis?"
"O to není nouze. Zde máte například některé dodatečné opravy na průklepech dopisů," ukazoval tajemník písmo, které se nepodobalo dopisu, jenž Arnovi doručil pilot.
Téhož dne večer odletěl Arne v Kmitkově malé autogyře do Le Havru. Jeho průvodní listiny zněly na jméno Arne Fram, tedy jméno čistě norské, ale pas byl estonský a dosvědčoval, že jeho majitel je příslušný do města Reiksu na ostrově Dagio. Původcem tohoto jinak dosti povážlivého podvodu byl Holanův švagr, ministerský rada Brada, jejž nutno za to omluvit.
Arne sice znal řeči, ale jeho výslovnost nemohla zakrýt, že je cizinec. Podle nového jména byl původem Nor. Už to omlouvalo jeho francouzskou, anglickou a německou výslovnost. Na svých cestách mohl se setkat s některým Norem a tu pak by byla zcela pochopitelná jeho neznalost norštiny, když podle pasu vyrostl v Estonsku. Ale že by se ve světě někdo střetl s krajanem tak malého národa, to se nedalo předpokládat.
Nebylo třeba měnit monogramy na prádle, zavazadle a jinde, kde zůstalo nadále A. F.
Arne měl se sebou jen malé zavazadlo s nejnutnějšími potřebami, ale zato byl vybaven šeky, které mu umožňovaly značná vydání. Jinak to ani nebylo možné při neurčitém cíli jeho cesty. Také se vystříhal všeho, co by vzbudilo sebemenší rozpaky nebo dokonce podezření při celních prohlídkách. Nevezl se sebou ani zbraně. Jediné, co měl v poboční kapse kabátu, byl malý, ale spolehlivý fotografický přístroj se zásobou filmů. A ten byl v jeho původním pasu výslovně uveden a úředně povolen, což u studenta na cestách nemohlo budit pozornost.
Jako skoro všecka přístavní města je i Le Havre rozložen na malebném návrší. Na severu je dosti rozlehlý les zvaný Foret de Mongeon, jehož jižní částí probíhá silnice která vede až na pobřeží.
Kmitkova letecká doprava byla po celém světě dobře známa. Pilot však nemohl přistát na letišti, neboť doprava Estonce československým letadlem by nebyla logická. Rozhodl se přistát na lesní mýtině, asi kilometr na sever od silnice, což se mu pod ochranou noční tmy hladce podařilo.
Jako střela zmizela pak zase autogyra ve výši a Arne osaměl. Lesní cestou kráčel k jihu, až dospěl na silnici, po které se dal na západ. Asi po půlhodině došel k prvému bloku domů na předměstí.
Štěstí mu přálo: Před hostincem, v němž bylo živo, stálo auto a pod zvednutou kapotou cosi kutil šofér. Arne k němu odhodlaně přistoupil:
"Jste volný?" tázal se.
"Ano, prosím. Do města?"
"Hotel de Mounton."
Šofér udiveně vzhlédl. Tenhle chlapík, který se zde na periférii octl, jako by z nebe spadl, chce v deset hodin v noci do přepychového hotelu.
"Nebude vám to drahé?"
"Myslím, že to je má starost."
"Inu, ovšem. Já jsem chtěl jen... ve městě je mnoho slušných a lacinějších hotelů. Vidím podle výslovnosti, že jste cizinec. Je mou povinností nabídnout a poradit," řekl šofér vlídně, zatím co čistil svíčky. "Hned to bude, pane. A kde jste se tu vzal?" tázal se pojednou.
"Přišel jsem z Harfleur," napadla Arna odpověď.
"Pěšky?"
"Ano."
"Hm," zahučel šofér, "dobrá hodina chůze." A pojednou bylo na něm vidět, že Arnovi jaksi nedůvěřuje. "Dostanu sto franků," řekl suše.
Arne mu mlčky podal bankovku.
"Teď je vše v pořádku. Ostatně mně do toho nic není. Sedněte si semhle vedle mne! Pojedeme."

Auto se rozjelo.
"Vy nejste Francouz," vyzvídal šofér mezi jízdou.
"Ne."
"Angličan?"
"Ne."
"Ital?"
"Estonec."
"Estonec? Jaký je to národ, prosím vás?"
"Na severu. Nad Polskem."
"Hm, mám štěstí na cizince. Před několika dny jsem vezl dva. Jeden byl Francouz, ale odněkud z jihu. Asi z Marseille. Tam mluví takovou hatmatilkou. Druhý byl Mongol nebo Japonec. Prostě šikmooký. Hovořili spolu... musel jsem se tuze přemáhat, abych se nesmál. Štěkali jako psi. Ale brzy..."
"Kam jste je vezl?" vyjel Arne.
"K Vorvani."
"Co je to?"
"Slušný hotel na nábřeží u bazénu Bellot."
"Rozmyslil jsem se. Zavezte mě tam!" řekl Arne mimoděk.
"Dobře, pane, jak je vám libo. Chtěl jsem původně... víte, Mounton je přepych. Tam byste nebyl doma. Do jídelny smíte jen ve fraku. A ty ceny, panečku! Můžete si gratulovat, že jste kápl na mne. Přece vidím, že nejste milionář. U Vorvaně budete za větrem. Výborná kuchyně, víno... pokoje jako sklo. Ušetříte denně stovku. Dobře se znám s ředitelem hotelu. Doporučím vás."
Ale to vše Arne ani nevnímal. V uších mu stále zněla jen slova: jeden Francouz, druhý Mongol nebo...

Kapitola patnáctá
KOŇSKÁ HLAVA

Před půl jedenáctou stanul vůz před hotelem, v němž bylo ještě živo. Šofér, odměněn dobrým spropitným, odjel a Arne vstoupil do hotelové haly.
Prvý dojem byl příznivý. Hotel nebyl sice přepychový, ale zdál se útulný, soudě podle skupiny hostů, kteří stáli kolem lóže vrátného a živě se s ním bavili.
Avšak jejich hovor rázem utichl, jakmile spatřili Arna. V okamžiku zmizela jejich bodrost a místo ní čišely z tváří všech Arnovi vstříc chlad a nedůvěra. Za napjatého ticha přikročil Arne k pultu, za nímž seděl hromotlucký vrátný.
"Chtěl bych pokoj," řekl Arne, sebrav všecko své sebevědomí.
"Vaše papíry?" vztáhl vrátný ruku. "Pán je Estonec," hučel jakoby pro sebe, ale Arne vycítil, že vrátný zřejmě hlásí jeho nacionále přítomnému hloučku. To ho rozjitřilo.
"Jsou snad pánové členy hotelové správy?" vyjel, zabodávaje se očima do hloučku. Tato rázná otázka měla žádoucí účinek: skupina se rozpačitě zavlnila a vrátný, bruče omluvná slova, poněkud zvlídněl.
"Přijel jste přímo ze své vlasti?" zeptal se, hledě do pasu.
"Ano."
"Drahou?"
"To je snad lhostejné," odpověděl Arne vyhýbavě.
"Hm, ne právě. Chybí ve vašem pase vízum," řekl vrátný s letmým úsměškem.
Arna zalila horká vlna. Na to nevzpomněl. Cítil, jak se vrátný pase na jeho rozpacích a nachu, který se mu rozlil po tváři.
"Přijel jsem teprve asi před hodinou," začal dost nesměle, ale pozvolna nabývaje duchapřítomnosti, "tedy už pozdě večer do Harfleur, kde jsem se zastavil u svého přítele a krajana, který je zaměstnán jako společník u vývozní firmy."
"Pak je to Kalwi Maalmees & Comp.!"
"Ano," přikývl Arne, děkuje v duchu vrátnému, který náhodou shodou okolností přijal jeho lež a vysvobodil ho z dosti trapné situace.
Arne ovšem nikdy o této firmě neslyšel, a proto ho udivilo tím více, když viděl obrat, jaký se zračil ve tváři vrátného i skupiny mužů naslouchajících opodál. Všichni oživli.
"Vše je v pořádku, pane," řekl ochotně vrátný. "Pas si zde ponechám a zítra vám jej vrátím s úředním potvrzením. Jak dlouho se u nás zdržíte?"
"Nevím ještě... snad den, dva, možná déle."
"Dobře. Číslo 48, druhé poschodí. Pierre," pokynul mladému sluhovi, "uveď pána do pokoje!"
V zatáčce schodiště spatřil Arne, jak se hlouček živě rokujících mužů shrnul k vrátnému.
Pokoj byl velký, slušně zařízený, s vyhlídkou na přístavní bazény, za nimiž široké ústí řeky splývalo s mořem.
Rád by byl něco vyzvěděl o podivném příznivém vlivu oné estonské firmy, ale jednak už zcela zapomněl její jméno a také ho napadlo, že by nebylo vhodné, aby o tom zapředl hovor se sluhou, který snad ani není zasvěcen. Zato ho napadla jiná otázka:
"Máte dost hostů?" zahájil řeč oklikou.
"Ano, pane. Stále skoro obsazeno," odpověděl Pierre.
"Cizinci?"
"Také. Jako v každém přístavním městě."
"Asiaté?"

"I těch bývá dost."
"Dobře," poklepal Arne hovornému mladíkovi na rameno. A aby si sluhu ještě více získal, podal mu desetifrankovou bankovku, po které hoch lačně chňapl. "Je tu snad právě některý z nich?" položil přímou otázku.
"Byl zde. Přijel asi před týdnem s Francouzem, který hovořil nářečím, jakým se mluví na jihu. Zřejmě to byl Marseillan. Sloužil jsem tam dva roky. To už ani není Francie Tam člověk vidí všecky možné národy a pronárody. Znám to, pane."
"Marseillané jsou přece dobří Francouzi," namítl Arne.
"Usedlíci ano. Ale já mluvím o těch, kteří projíždějí nebo jsou tam dočasně. A těch je v Marseille víc než vlastního obyvatelstva."
"A teď už tu nebydlí?"
"Kdo?"
"Ti dva."
"Ach, ti? Nevím. Neviděl jsem je od včerejška. Myslím, že odpluli."
"Do Marseille?"
"Sotva. Tam by jeli drahou. Nebudou přece obeplouvat celé Španělsko Spíš odjeli pravidelnou poštovní lodí do Portsmouthu. Zajímáte se o ně?"
Tato otázka Arna vzpamatovala. Nebylo radno, aby dál pokračoval. Musí obrátit: "Naprosto ne. Jsou mi úplně lhostejní," řekl a odvrátil se od sluhy, který vyšel z pokoje.
Pak se zamyslil. Zdá se, že přišel do Le Havru pozdě. Mrzutá věc. Jak má ted' zjistit, kam zmizeli? Zeptat se vrátného? Ten jistě ví. Ale zodpoví jeho otázku? A nevzbudí tím podezření? Hotel je zřejmě záhadný. Vrátný - ten rozhodně nemá čisté svědomí. A také ten hlouček, který právě vyrušil z jakéhosi důvěrného rozhovoru.
Tváře těch mužů měly výraz, který sváděl a zároveň varoval. Čišela z nich zchytralost, ledový chlad bezcitnosti, bezohlednosti, energie, úlisnost a zkrátka: všecky vlastnosti a ctnosti - apačů, jejichž ústředním sídlem je pařížské podsvětí, z něhož jsou vysílány nejzdárnější buňky do přístavních míst, kde oba živly, země i moře, jim skýtají dosti příležitosti k zajištění bezpečnosti, byl-li jejich pobyt na jednom či druhém živlu ohrožen.
Dnes je ještě bezpečen. Zítra nedá za svou bezpečnost ani vindry, neboť - je-li jeho předpoklad správný - hlouček se zítra přesvědčí o pravdivosti jeho styků s vývozcem v Harfleur.
Nuže, dnes je s ním vše v pořádku. Má hlad. Sejde do jídelny. Povečeří a poohlédne se. Snad se něco dozví.
V jídelně nebylo už mnoho hostů. Hned u vchodu vyšel mu vstříc starší číšník, odděliv ší se od obsazeného stolu, v jehož společnosti poznal Arne tytéž muže, které vyrušil z hovoru s vrátným. Arne zachytil také významný pohled jednoho z mužů, vyměněný s číšníkem, ale nedoslechl slova, na něž číšník odpověděl mírným pokynutím hlavy. Arne chtěl usednout k prázdnému stolu u vchodu do jídelny, ale číšník mu pokynul k malému stolu v těsném sousedství onoho hloučku, omlouvaje se tím, že ostatní stoly jsou obsazeny hosty, kteří teď vedle tančí. Tato omluva se zdála Arnovi přijatelná, neboť sem doléhaly břeskné zvuky džezu. Arne usedl k vykázanému stolu a poručil si večeři.
Po chvíli hudba ustala a do jídelny vproudily taneční páry. Nebylo na nich nic zvláštního. Ba, Arne měl dosti příznivý dojem. Zarazilo ho však to, že tanečníci nevyplnili všecky stoly. Stůl, k němuž chtěl původně usednout, zůstal neobsazen. Z toho Arne usoudil, že číšník jej posadil do sousedství této společnosti s jistým záměrem.
Tato domněnka se brzy potvrdila.
Jeho sousedé se dosti živě bavili a zdánlivě si ho nevšímali. Hovořili francouzsky, ale pařížským dialektem, jehož výslovnost mu v mnohém byla nesrozumitelná. Přesto doslechl větu: "Už by tu měl být," kterou pronesl jeden z jeho sousedů, hledě na náramkové hodinky.
Arne dojedl večeři, zapil douškem vína a zavolal na číšníka, chtěje zaplatit.
"Okamžik," řekl číšník obvyklé úsloví, přičemž jeho oči bleskly po nástěnných hodinách a poté jaksi vyčítavě utkvěly na Arnových sousedech. Tyto okamžité číšníkovy rozpaky však ihned zmizely a číšník přistoupil k prvému stolu, obsazenému tanečníky, kteří mu platili úhradu.
Vtom vstoupil do jídelny nový host: vysoká postava, zahalena v černý řasnatý plášť. Na okamžik stanul na prahu a pak kráčel přímo ke stolu Arnových sousedů.
Arne byl tak zaujat zjevem nového hosta, že neviděl výraz úlevy, který se kmitl na tvářích sousedního kroužku. Zaujala ho chůze, v níž bylo cosi plíživého, a ještě víc obličej, který byl nápadně úzký a dlouhý. Bezděčně Arna napadlo přirovnání ke koňské hlavě.
Bylo zřejmé, že příchozí požívá u sousední společnosti značné úcty, neboť s velkou ochotou sňali jeho plášť a klobouk a uvolnili pro něho místo v čele stolu, kam usedl. Arne seděl zády ke zdi, kdežto nový host seděl tak, že mu Arne dobře viděl do tváře. Jako by přitahovány magnetickou silou, lpěly Arnovy oči na tomto obličeji... Chvíli bylo u stolu ticho. Nikdo nemluvil. Ale Arne si všiml, že jeden z nich cosi píše na lístek, který pak mlčky podal příchozímu. Nebylo toho mnoho, snad jenom několik slov.
Vtom k Arnovi přišel číšník:
"Pán si přeje zaplatit?" tázal se s úlisnou poklonou.
A zatím co Arne vyrovnával účet, zazněla od vedlejšího stolu věta, jejíhož smyslu nechápal, neboť byla pronesena v řeči, které nikdy neslyšel. Vycítil pouze, že byla otázkou. Vzhlédl a utkvěl na obličeji "koňské hlavy". A tu spatřil něco, nad čím nejprve užasl a co na něho v příštím okamžiku zapůsobilo tak, že se zachvěl. Teď to nebyla směšná "koňská hlava".
Z tohoto dojmu zbyl v něm pouze protáhlý obrys obličeje, šišatý tvar lebky, porostlé černou čupřinou hustých chumáčovitých vlasů, připomínajících přistřiženou hřívu, a veliké čtyřhranné zuby, žlutě se lesknoucí mezi rozchlípenými rty. Ale co v něm vzbudilo odpor a hrůzu, byla v pravém smyslu dvojí tvář. Hlava tohoto muže byla skloněna k ploše stolu. Levé oko tkvělo strnule kamsi do neurčita a levý koutek úst byl sešinut dolů. Tato polovice

obličeje měla v sobě cosi nevýslovně ironického a krutého. Naproti tomu pravá půlka obličeje jako by patřila k jiné hlavě: koutek úst byl obloučkovitě vyzvednut, čímž skráň byla plnější, a pravé oko zíralo zdánlivě skelně, ve skutečnosti však pátravě přímo do očí Arna. Tato polovice měla výraz mistrně vyumělkované vlídnosti.
Buď tento muž šilhal, nebo bylo jeho pravé oko skleněné, nebo byl nadán dokonalým uměním ovládat samostatně každý sval i nerv svého obličeje. Jako hypnotizován hleděl Arne na nestvůrnou hru těchto dvou tváří. Jejich společná souhra tvořila dvojí děj, naprosto odlišný, vzájemně si odporující, povzbudivý a varovný. Jako by dvě duše sídlily v tomto hubeném těle: jedna prostého společenského člověka, druhá zločince. Celek pak působil dojmem - ďábla.
Pojednou se rozšklebené rty pohnuly rusky vyřknutou otázkou: "Zajisté mluvíte rusky?"
Arne znal ruštinu velmi málo, ale jako Čech vystihl smysl. Už chtěl francouzsky odpovědět, ale sevřel rty. Což hovoří-li ten muž k někomu ze své společnosti? Jeho pravé oko sice hledí na něho, ale je-li to tělesná vada nebo dokonce nevidoucí skleněné oko, pak by ho svou odpovědí přivedl do trapné situace. Šilhavci jsou v tomto ohledu značně citliví. Arne sklopil zrak a nevšímavě mlčel. A toto mlčení bylo snad alespoň pro tuto chvíli jeho záchranou. Při nejmenším mu vyneslo velmi cenný poznatek.
Vtom se totiž ozvala nová tichá otázka, jejíž zlostný tón jako hadí sykot ho přiměl, že líče ospalost a únavu, opřel čelo o ruku a škvírou mezi prsty mohl nepozorovaně zachytit tvář tazatele. Viděl, že se výraz obou poloviček změnil: levá zářila škodolibým vítězstvím, pravá, z jejíhož oka sršela zloba, byla znetvořena záští a zuby křečovitě sevřeny.
Tato druhá otázka zněla německy:
"Also, sprechen Sie deutsch, zum Teufel?" (Mluvíte tedy německy, k čertu?)
Ačkoliv Arne teď už věděl, že otázka patří jemu, nevšímal si jí, zaražen zlostným výrazem tváře. Nedá se vyprovokovat.
A tu viděl mezi svými prsty, že rozdvojení mužova obličeje ustalo. Oči spojily normálně vedení svých nervů a zakroužily po společnosti kolem stolu. Na jeho tváři zahrál úsměšek a muž řekl klidně německy:
"Není to Estonec. Nerozuměl ani slova z mé první otázky, kterou jsem řekl estonsky. Rusky také neumí. A nezná ani němčinu. Byl by se prozradil. Ještě se nestalo, aby někdo odolal mému pohledu."
"A což jeho estonský pas?" namítl jeden ze společnosti.
"Co je nám do jeho pasu? Chceš se snad do toho zavrtat? Přijít do styku s policií? Nu, tak vidíš! Ale je dobře, že jste pro mne poslali. Jistě je to lhář. Nebyl u mně v Harfleur. Nikdy jsem ho neviděl."
"A co chceš dělat, Kalwi?"
"Pošleme na něho Maxe. Je to virtuos v roli detektiva. Zjistí, že pas je falešný, a dá se pak uplatit pěti tisíci franků pokuty."
"A nebude-li je mít?"
"Nesmysl. Cestující v přístavním městě, člověče! Ostatně, znáš naše zdímací metody! Je to kavka. Hloupý kluk. Podívej se, usnul."
"Kalwi, tvůj nápad není špatný. V jeho pasu chybí vízum. Nebude tedy Maxův zákrok nijak podezřelý. Pas si ponechal u sebe vrátný, který mu jistě vízum zítra ráno opatří."
"Hleďme ho, hltouna! Sám by chtěl těžit. Vyřídím to hned."
Kalwi, v němž se seznamujeme se šéfem firmy Kalwi Maalmees & Comp. v Harfleur, vstal a vyšel z jídelny. Po chvilce se vrátil.
"Ten hoch dostane pas ihned zpátky," hovořil šeptem. "Časně ráno sehraje s ním Max svou roli. Vrátný se musí spokojit se stovkou."
"A je-li to nějaký zakuklený detektiv?"
"Tohle? Že můžeš říci takovou hloupost! Moje oči vidí každému na dno duše. Je to nějaký venkovan, snad z Belgie nebo z vnitrozemí, nějaký drobný podvodníček nebo spíš defraudant, který se kryje falešným pasem a prchá. Proto bude ochotně platit. A defraudanti mají peníze. Zvýšíme výkupné na deset tisíc. A teď zmizíme. Je už skoro půlnoc. Mohla by přijít prohlídka. Číšníku! Až odejdeme, vzbuďte toho mladíka a pošlete ho spát."
Arne po chvíli dovedně zahrál probuzení a s omluvou vyšel z jídelny. V hale mu vrátný podával pas.
"Kdyby v noci přišla prohlídka, což se v přístavním městě často stává, bude lépe, vykážete-li se. Ráno věc vyřídím. Za několik minut mně vystřídá noční vrátný a ten nemá potřebný vliv na úřadech," snažil se vrátný vysvětlit své rozhodnutí.
Arne rozespale přikývl a hlasitě zívaje vystupoval po schodech do svého pokoje.

Kapitola šestnáctá
KAM PRCHNOUT?

Sotva však za sebou zavřel dveře, zmizela jeho líčená ospalost. Rozčilen přecházel po pokoji. Kam to zapadl? Šofér řekl, že je to slušný hotel. A zatím je to doupě vyděračů, podvodníků a snad i vrahů. Nebyl i ten šofér nadháněčem? Co teď? Nemůže přece vyčkat návštěvy onoho Maxe. Byl by to nebezpečný hazard, neboť je bez zbraně a takový darebák je v nezdaru schopen vraždy. A kdyby se vykoupil, zůstal by skoro bez peněz a musel čekat na poukázku z domova. To by ho však velmi zdrželo, neboť stopuje dvojici, která je teď snad ještě v Portsmouthu. Nemůže se zdržovat. Musí odjet. Ihned. Ještě teď, v noci. Poštovní parník pluje do Portsmouthu jistě každý den ráno. Jak se odtud dostat, aby nevzbudil podezření vrátného, který je s těmi lotry spřažen? Ach, počkat! Vrátný řekl, že za několik minut bude vystřídán. Jistě se tak stane přesně o půlnoci. Druhý vrátný - ne, není pravděpodobné, že by byl do jeho věci zasvěcen. To by nedopustila hamižnost a chamtivost prvého vrátného, který se přece nebude dělit o kořist. Tu je možnost vyklouznout. Ale i tak musí provést věc chytře. Tím, že mu pas vrátili, byl vlastně volný.
Udivilo ho mrtvé ticho, které vládlo v celém hotelu. Ani nejmenší zvuk nepronikl k němu ze sousedních a okolních

pokojů. Buď byl hotel stavěn solidně, nebo spíše přizpůsoben, aby byl skutečně útulný a diskrétní pro - zločin. Tyto stěny a těžké dvojité dveře by zdusily i nejsilnější smrtelný výkřik.
Kdo asi je ten Kalwi Maalmees? Rozhodně se za jeho vývozní firmou skrývá ničemnost. Zdá se, že je dokonce vůdcem celé zločinné bandy. Hrozný člověk! Nikdy nezapomene na jeho satanský obličej.
Půlnoc.
Musí si udělat plán útěku. Ale jaký?
Uprchnout oknem? Nemožné. Vyklonil se z okna a viděl, že dům má zcela hladkou fasádu, na které by se udržel jen hmyz. I kdyby měl lano, nemůže se tudy spustit, neboť okno vede do ulice, která je osvětlená a není liduprázdná. Nedaleko na nároží stojí dokonce strážník. Vyplížit se na chodbu, najít nějaké tajné schodiště, po němž by se dostal na střechu a odtud sešplhat po hromosvodu do nějakého zákoutí a odtud pak... anebo naopak někam do sklepního labyrintu - hotely mají takové - potom stokami nebo tajným východem, ústícím kdesi až na mořském pobřeží...
"K čertu!" zaklel zlostně. "Tyhle hloupé nápady mne jen okrádají o čas. Musím přemýšlet vážně. Půl jedné. Proboha, nesmím ztrácet hlavu."
Mladík usedl ke stolu a zaryl prsty do vlasů. Pojednou jako by zachytil nitku ve spleteném klubku nitka se táhla... s úlevou vydechl. Ano. Jen tak to půjde! Je to prosté, jednoduché. Vždyť všecko závisí na vystřídání vrátného. Musí však jednat směle. Pánovitě. Jako řádný host v řádném hotelu. Aspoň se musí tvářit, že tohle doupě za řádný hotel považuje.
Arne si oblékl plášť a s kufříkem v ruce vyšel z pokoje. V hale svítila pouze jediná žárovka, takže tu bylo skoro přítmí. V šeru vrátného lóže viděl v klubovém křesle schoulenou postavu muže, který se na první pohled lišil od hromotluka, s nímž jednal večer. Směna se už tedy stala.
Noční vrátný zřejmě dřímal.
Arna napadlo, aby se pokusil vyklouznout z brány. Ale hned uznal pošetilost této myšlenky. Brána byla zamčena a vrátný by se jistě probudil. A tu by se Arne octl v situaci, kterou by těžko omluvil. Směle přistoupil k pultu a zavolal:
"Haló!"
Postava se vymrštila z křesla.
"Co... co je?"
Byl to drobný mužíček, který připomínal krysu.
"Musím odejít," začal Arne suše. "Před půlnocí, když jsem byl v jídelně, mi přinesli dopis, jejž sluha, nechtěje mne asi rušit při večeři, nebo snad z vlastního pohodlí, položil na stůl v mém pokoji. Měl bych si stěžovat, neboť dopis obsahuje pozvání, jemuž musím vyhovět, jinak bych byl velmi poškozen. Náhodou jsem si dopisu včas všiml a není ještě pozdě," končil svůj smyšlený plán.
Bylo vidět, že vrátný uvěřil, a Arne s úlevou poznal, že noční hlídač není skutečně zasvěcen do léčky, která naň byla ustrojena. Černá krysí očka zamžikala a mužíček nato řekl krotce:
"Nemám co namítat. Jenže, jak vidím, pán odchází se zavazadlem. Musím tedy žádat o zaplacení nocležného."
"Samozřejmě," přikývl Arne. "Kolik?"
"Třicet franků."
Arne položil na stůl padesátifrankovou bankovku.
"Nechci nazpět," mávl rukou.
Mužík se hluboce uklonil.
"Varieté je nedaleko," hovořil úslužně, "v souběžném bloku v ulici..." další slova mu uvázla v hrdle, z něhož se vydralo sípavé zaklení, a černá očka vytřeštěně zírala k zasklené bráně. Ale současně sklouzla ruka vrátného pod desku pultu, kde jeho prst stiskl neviditelné zvonítko.
Arne otočil hlavu k fortně. A tu spatřil za skleněnými dveřmi, uzavřenými zásuvnou železnou mříží, dvě postavy: civilistu a uniformovaného strážníka.
"Co je to?" zeptal se.
"Prohlídka," zachrčel hlídač.
Vtom slyšel Arne jakýsi šumot, který sem dolehl odkudsi z vyššího poschodí a jenž v několika vteřinách ustal. Obličejem vrátného se kmitl lišácký úsměv a mužík pronesl šeptem:
"Teď už mohou slídilové přijít." Vyšel z lóže, odsunul mříž, otevřel dveře a ochotně zval detektiva se strážníkem dovnitř.
Těžko líčit, jak bylo Arnovi. Je to skutečně policejní šťára? Není to už onen tajemný Max? Prvé by pro něj nebylo zvlášť kritické. Chybějící se snad dá napravit nějakou malou pokutou, neboť jinak je jeho pas v pořádku. Druhé by však znamenalo, že je v pasti.
Věc měla rychlý spád. Detektiv přistoupil ihned k Arnovi:
"Vaše papíry, prosím!" vztáhl ruku.
"Žádám, abyste se mně dříve prokázal svou legitimací," řekl Arne.
Detektiv mlčky vyhověl. Jeho legitimace byla nepopiratelně v pořádku. Ale Arne přece nedůvěřoval.
"Nuže," vybídl Arna netrpělivě policista. "Nezdržujte nás!"
A tu šlehl Arnovou hlavou nápad:
"Mám vážný důvod, abych předložil svůj pas jen veliteli v místnosti nejbližší policejní strážnice, kam prosím, abych byl co nejrychleji předveden," řekl rázně.
Teď se ukáže, je-li toto skutečná policejní hlídka.
Účinek těchto slov Arna nezklamal. Detektiv pokynul strážníkovi, který vyšel před fortnu, a zvuk jeho píšťalky rozryl noční ticho ulice. Za několik vteřin přiběhl jiný strážník, jemuž detektiv odevzdal Arna s příkazem, aby byl předveden

na nejbližší strážnici.
Arnovi se ulehčilo. Věděl, že je v rukou skutečné policie. Nešli daleko. Za několik minut stál už před policejním inspektorem, který vyštěkl na strážníka:
"Úlovek?"
"Pane inspektore," začal Arne sebevědomě, "jsem zde ze své vlastní vůle. Zde je můj pas. Chybí na něm sice vízum, ale to se stalo nedopatřením."
"Kdy jste přijel?"
"Večer."
"Jaké tedy nedopatření? Pas je v pořádku. Máte do dnešního večera dosti času se zde přihlásit."
"Vrátný v hotelu mně řekl, že je to přestupek, ale že věc spraví svým vlivem."
"Vrátný u Vorvaně že má vliv u nás? Chtěl na vás vydírat? Jak jste se dostal do toho domu?"
"Šofér mně tam zavezl z Harfleur. Chtěl jsem původně do hotelu de Mounton."
"Ano. Mounton je dobrý dům. Musíme si na Vorvaně řádně posvítit," vrčel inspektor.
"Právě je tam prohlídka, ale myslím, že bude bezvýsledná."
"Jak to můžete vědět?"
"Stál jsem před lóží, když se stráž objevila před fortnou. Zpozoroval jsem, že vrátný, dřív než vpustil hlídku, stiskl pod deskou pultu ukryté zvonítko. Nato jsem slyšel ve vyšších poschodích šumot, který záhy utichl. Pak teprve vrátný mříž odemkl. Myslím, že mezitím se podezřelí dobře ukryli nebo uprchli."
"Je důležité, co mně povídáte," jevil inspektor zájem. "Vpadneme tam dnes ještě jednou a řádně to doupě prohlédneme. Proto jste se dal předvést?"
"Částečně. Mám pro vás ještě jinou zprávu," řekl Arne a vylíčil podrobně celý svůj zážitek dnešní noci.
Když vyslovil jméno Kalwi Maalmees, škubl sebou inspektor a jeho oči se užasle vpily do Arnovy tváře.
"Počkejte," přerušil Arna. "Tohle se mi zdá trochu divoké. Vždyť je to největší vývozní firma snad v celé západní Francii. A k tomu váš krajan, jak vidím z vašeho pasu. Není tu nějaká osobní zášť? Rozmyslete si dobře svá slova. Vaše udání může mít pro Maalmeesův závod osudné důsledky. A pro vás tím těžší, nemluvíte-li pravdu. Maalmees má vliv i ve vládních kruzích. Je pro Francii důležitým hospodářským činitelem."
"Říkám jen, co jsem zažil," namítl Arne.
"Hmm, dobře, ale, mladý muži, když tomu skutečně tak, potom není přece možné, aby takový závod, který má spojení s ministerstvem kolonií a s vedoucími národohospodářskými místy a jehož lodi křižují snad po všech mořích, byl ve spojení s podsvětím."
"A což, jde-li o víc?"
"Oč pak?"
"Špionáž."
Hrobové ticho zavládlo po tomto slově.
Konečně inspektor promluvil:
"To... to je ale přece... chmmm..." koktal. A pojednou vyskočil ze židle. Nervózně přecházel po pokoji, mumlaje nesrozumitelná slova. Konečně se uklidnil, usedl na židli a řekl "Zní to fantasticky Ale je to skutečně jen jediná možnost. Vyzvědačství nespadá však do mého oboru. Podám zprávu na příslušná místa. Tam ať se do toho zakousnou, uznají-li za vhodné."
Vtom vstoupil detektiv se strážníkem.
"Nuže?" vyjel inspektor nedočkavě.
"Nic," hlásil detektiv.
Arne se významně usmál na inspektora.
"Vpadneme tam znovu časně ráno, až budou mít otevřeno," řekl inspektor. "Pošlu tam několik mužů v civilu"
"To by mohlo být pozdě," namítl Arne. "Neřekl jsem vám ještě všecko."
A Arne vylíčil chystanou léčku s Maxem. Co následovalo, mělo rychlý spád.
O čtvrt hodiny později byl hotel obklíčen policií, dobře ukrytou na příhodných místech.
Ke třetí hodině ráno měla policie před hotelem příležitost k zákroku, který však skončil tragicky.
Při zatýkání došlo k přestřelce, při které byl jeden policista vážně zraněn, a zatčený muž, zasažený dvěma střelami, zemřel při dopravě na strážnici, neboť se otrávil jakýmsi prudkým jedem. V jeho mrtvole podle otisků prstů poznala policie dlouho hledané individuum.
Zde tedy mizela další stopa.
Zbyly jen náznaky, které Arne podal policii o společnosti, jak ji viděl minulý večer v jídelně hotelu, podezření z nekalé účasti vrátného, které však neposkytovalo dostatečné důkazy k zákroku, a konečně - Maalmees. Ale tato záležitost byla velmi mlhavá. Jejím řešením se bude zabývat tajná služba. A jelikož je třeba postupovat proti tak vlivnému muži či snad celé organizaci s největší obezřetností, je výsledek ještě daleko.
Arne vděčně přijal nabídku, aby zbytek noci prospal na pohovce v pokoji inspektora, kde byl alespoň v bezpečí.
V osm hodin ráno odvážel ho poštovní parník do Portsmouthu.

Kapitola sedmnáctá
KAMARÁD V NOUZI

Byla to Arnova prvá plavba po moři.
A nebyla příjemná. Mlha, zvláště teď na sklonku listopadu, dokonale kazila potěšení z nového zážitku. Sotva se parník

vzdálil několik metrů od mola, zmizelo francouzské pobřeží i s dosud rozsvícenými nesčetnými světly a reflektory za šedivou clonou a loď jako by se ponořila do hlubin vody nasycené roztokem špinavého vápna.
Na palubě nebylo možné vydržet. Z Arnova nepromokavého pláště stékaly stružky vody a mlha, prosycená uhelným kouřem, dehtem a jinými výpary, ztěžovala dech.
Arne sestoupil do společné jídelny. Nebylo zde o mnoho vlídněji. Malý parník nevynikal pohodlím. Jídelna byla téměř plně obsazena cestujícími, kteří tvořili pestrou směsici. Byl na rozpacích, kam přisednout. Neveliká místnost byla zalita světlem, takže viděl, že nikde nebude u stolu sám. A celá společnost, jak ji přehlížel, neodpuzovala-li, pak rozhodně nelákala. Po lekci, které se mu dostalo minulé noci, stal se Arne opatrnější.
Vtom slyšel za sebou tichý hlas:
"Zde máš místo, Arne!"
Tato slova, pronesená česky, ohromila ho tak, že v pravém smyslu ztuhl. Sluchový klam? Nebo nová léčka nastrojená, aby se prozradil jeho falešný estonský pas?
"Copak neslyšíš, Arne?" zaznělo opět za jeho zády sotva slyšitelně, ale přece jasně.
Obrátil se. V malém výklenku, těsně vedle dveří u desky sklapovacího stolku, jaký bývá v železničních vozech, seděl mladík, oblečený v turistickém obleku. Jeho plavé vlasy se leskly a z přibledlého obličeje hleděly na Arna pomněnkové oči.
"Jirko!" vydechl v největším úžasu, hledě jako na přelud na svého pražského kamaráda - Jiřího Bradu.
"Kde se tu bereš?" ptal se, usedaje naproti Jiřímu.
"Koukáš, viď?" mhouřil Jirka modré oči. "Žádný zázrak, Arne. Přiletěl jsem jako ty v autogyře dnes v noci, vlastně už hodně k ránu, skoro se rozednívalo."
"Ale jak jsi mě našel?"
"Vím všecko, Arne. Upláchls mě z Prahy. Nechtěls mě vzít sebou. Myslils, že jsem cápek. Totéž mínění mají o mně naši a měl je také strýc Pavel až do dnešní noci. Zlepšilo-li se to, mám co děkovat tvému báječnému vynálezu. Poslouchej, co se událo!
Snad sama prozřetelnost mě večer, když jsem se dozvěděl o tvém odletu, hnala ke strýčkovi. Zastihl jsem ho před televizní obrazovkou a se sluchátkem na uchu. Na desce se právě objevil výjev, kdy jsi nasedal do auta. Od toho okamžiku jsme pak oba sledovali všecko, co se s tebou dálo, až k obrazu, kdy ses octl na policii. Já jsem sice jenom viděl, neměl jsem druhé sluchátko, ale strýc nejen viděl, ale také slyšel všecko. Musilo to být děsivé, neboť nikdy dosud jsem neviděl Pavla tak rozčileného. Znáš přece jeho nervy, víš, jak je klidný. A když ses konečně položil ke spánku, odložil strýc sluchátko a zasténal:
‚Strašné! Tomu hochovi hrozí největší nebezpečí! Je v drápech lupičů. Co dělat? Telegrafovat mu nemohu. Z televizního obrazu nevím adresu policejní strážnice, kterých je v Le Havru mnoho, a kdybych i věděl, nejde to. Telegram z Prahy estonskému příslušníku - a doručený na strážnici, ten by vzbudil údiv a podezření policie.'
A tu jsem se odvážil k návrhu, že poletím za tebou. Nezbývá nic jiného, přikývl strýc a dal mi rozkaz, abych ti byl strážným duchem.
Nic se neušklíbej, Arne. Však obrátíš, až ti povím všecko.
Strýc šel se mnou k taťkovi, kterého jsme vzbudili, a všecko mu vysvětlil. Otec se sice ošíval, nakonec však svolil. Ale byla zde překážka: pas. Estonský jsme dostat nemohli, na to nezbýval čas. Ale taťka měl můj pas, vystavený v létě, kdy jsem měl jet o prázdninách na zotavenou k moři. Dal mi jej a přidal k tomu úřední ověření, že jsem syn diplomata. To se výborně osvědčilo.
V půl páté ráno mě vyklopil pilot na stejném místě jako večer tebe a za hodinu jsem už byl v hotelu, který jsem dosti snadno našel podle obrazu na televizní desce, kde bylo vidět, že je někde proti bazénu. Strážníka jsem se zeptal, kde je nejbližší strážnice, a kápl jsem na pravou. Inspektor sice zpočátku kroutil nedůvěřivě hlavou, ale můj diplomatický dekret pomohl. Opil jsem ho pohádkou, že tvůj otec je také diplomat a ty žes byl v té době posluchačem na pražské technice. Spolkl tuto návnadu, která měla také ten účinek, že policista viděl v tobě alespoň částečného diplomata. A potom bylo dojemné, když jsem stál nad tebou hledě, jak labužnicky vychutnáváš svůj spánek. Inspektor věděl, neboť jsi mu to řekl, že ráno odpluješ do Portsmouthu. Na vzbuzení jsi měl ještě dobré půl hodiny času a nemohli jsme býti tak suroví, abychom po nervovém napětí předčasně přetrhli tvůj spánek. Proto jsem se nalodil dřív sám, ujištěn, že se setkáme na lodi. Tak jsem totiž řekl policistovi, ale vpravdě jsem se musil vystříhat shledání s tebou na strážnici, protože v rozespalosti by ses mohl podřeknout, a to by bylo pro nás nepříjemné. Doufám, že jsem svou věc provedl dokonale," končil Jiří otázkou, ze které vanulo sebevědomí.
"Ano, Jirko," přikývl Arne. "Ale řekni mně, jak chceš uplatnit ten úkol strážného anděla?" nemohl si odpustit ironickou otázku.
"Dvě hlavy vědí víc než jedna. Spí-li jeden, může bdít druhý. A konečně, vždyť ty nemáš ani zbraň!"
"Ovšem, což mohu cestovat po světě ozbrojen?"
"Proč ne, je-li zbraň potvrzena v pasu? Na to jste ovšem se strýcem nevzpomněli."
"Snad mi nevezeš revolver?" usmál se Arne.
"I ten bych mohl mít se svým diplomatickým dekretem. Uznám-li to za vhodné, koupíme si na další cestu zbraně," ušklíbl se Jiří.
"Neblázni, člověče!"
"Inu, uvidíme. Prozatím ti vezu tohle," položil Jirka před Arna triedr.
"Teď jsme zachráněni! Podíváme se na nebezpečí sklíčky a ono okamžitě zmizí, což?" posmíval se Arne ironicky.
"Ano?!" řekl Jiří nesmírně vážně.
"Nedělej nemístné vtipy," zavrčel Arne.

Jirka se záhadně usmál a vsunul triedr do koženého pouzdra.
Chvíli bylo ticho.
Zvláštní přátelství vládlo mezi těmito dvěma hochy. Odpovídalo rozdílu jejich povah: Arne hýřil energií, kterou zdědil po otci. Už od dětství byl rázný a samostatný. Neměl rád dětské hry. A když dorůstal, nenáviděl váhavost, měkkost, snivost a hnusila se mu klackovitost a všecky ty výstřelky, jakými se vyznačuje přechodná doba z chlapectví do mužství. Ale mýlil by se, kdo by z toho soudil na nedostatek citu, jehož měl Arne snad víc než kdokoli jiný, ale šetřil s ním jako s drahocenným balzámem, jeho špetičku udělil jen v nejnutnějším případu, a tomu, koho uznal za hodna. A to ještě jen tehdy, když se přesvědčil, že onen člověk je statečného ducha a nikoliv zhýčkanec, mazánek, měkkýš, jak takové zjevy nazýval. S těmito neměl smilování.
A za takového měkkýše považoval Jirku. Částečně oprávněně.
Jiří byl vychován jinak. Snad svoji jemnost a poddajnost zdědil po matce. Po otci pak podivuhodný klid a uzavřenost, příznačnou pro diplomaty. Tyto Jirkovy vlastnosti temperamentního Arna rozčilovaly. Ale přes časté roztržky a zdánlivé odcizení se oba hoši měli rádi jako rodní bratři.
Jirka správně vystihl povahu svého kamaráda. Věděl, že by zlepšení jejich vzájemného poměru bylo jen na úkor, kdyby se vtíral do jeho důvěry. Stále doufal, že se jednou naskytne příležitost, kdy okolnosti samy otevřou Arnovi oči i srdce. A tato chvíle nastala dnes v noci. Svolení rodičů, aby se vydal do ciziny k záchraně svého kamaráda, ho překvapilo. A to ještě užil lsti. Bylo totiž ujednáno, že Jirka přiměje Arna, aby zanechal plánů a vrátil se domů. Strýc Holan však řekl Jiřímu před odletem: "Ať jakkoli, provázej Arna všude, byť byste měli vykonat cestu kolem světa. Oba dokažte, co umíte. Zvlášť tobě mohou zkušenosti jen prospět. Ostatně doufám, že skončíte svůj úkol už ve Francii. Nejdůležitější je bdít všemi svými smysly. A neukvapovat se. Vždy s rozvahou!" A k tomu si Holan myslil: Budu ty hochy sledovat. A v nezbytném případě zakročím.
"Jak je s tvými penězi, Jirko? Jsi zásoben?" zeptal se Arne.
"Mám akreditiv na Bank of England."
"Kolik?"
"Dva tisíce liber."
"Doufám, že nám to stačí," řekl Arne suše.
Ke třetí hodině odpoledne přistála loď v Portsmouthu. Po povrchní celní prohlídce, vykonané na palubě, hrnul se proud cestujících na molo. Naše dvojice čekala, až se tlačenice uvolní. Stáli v průchodu mezi kanceláří lodní pošty a vchodem do kotelny. Odtud bylo vidět na přední část parníku, kde byly dvě salonní kabiny. Pojednou se jedna z nich otevřela a na palubu vstoupil muž vysoké postavy v elegantním raglánu, s kostkovanou čepicí na hlavě a zvolna kráčel ke spuštěnému můstku, na němž se tísnil zbytek cestujících, vystupujících na molo.
Z místa, kde stála naše dvojice, bylo vidět jen jeho široká záda. Ale přesto byly Arnovy oči připoutány k tomuto zjevu. Pojednou vpravo od muže stojící kapitán parníku srazil paty a uctivě salutoval. A tu spatřil Arne obrys mužovy tváře.
"Koňská hlava!" vyrazil přiškrceně.
"Cože?" tázal se Jiří udiven.
Ale Arne položil varovně prst na rty a skryl se za ventilační rouru.
"Sleduj ho! Nepusť ho z očí!" šeptal.
"Koho?"
"Toho v raglánu!"
"Už vystoupil?"
"Ano. Jde po molu. Teď vstoupil na hráz - jde vlevo."
"Pánové, vystoupit!" ozval se za nimi úsečný hlas.
Obrátili se.
"Nebo snad s námi jedete do Southamptonu?" ptal se lodní zřízenec o něco vlídněji.
"Ne. Vystoupíme. Čekali jsme jen, až pomine nával," odpověděl Arne.
Za chvíli stanuli na přístavní hrázi. "Koňská hlava" zmizela jim z očí.
"Vidíš, jak jsi nespolehlivý!" plísnil Arne svého druha.
"Jak jsem mohl tušit, že za ten okamžik..."
"Řekl jsem ti: nespouštěj ho z očí! A ty zatím - eh! Jsi přece jen cápek!"
"A co se vlastně stalo?"
"Neštěstí, člověče! Víš, kdo to byl?"
"Jak to mohu vědět?"
"Jak? Řekls, žes viděl všechno na televizní desce. Viděls také ten obraz v jídelně hotelu, tu koňskou hlavu?"
"Myslíš toho ohavného šilhavce?"
"Ovšem! Jenže to není šilhavec, je to ďábel, který má oči na stopkách jako slimák. Je to vůdce bandy, ne-li víc. Démon! A teď jsme ho ztratili. Pojď, zde nemůžeme stát," odváděl Arne kamaráda opačným směrem k bloku nábřežních domů.
"Kdoví, jestli nás jeho prokleté oči nesledují. Brrr!" otřásl se. Stáhl čepicí hluboko do čela a ukryl bradu až po nos za zvednutý límec pláště.
"Mám pocit, jako by se jeho hrozné oči na chapadlech za námi natahovaly do nekonečna!" řekl Arne.

Kapitála osmnáctá
LOĎ NA VÝCHOD

Proti nim se loudal přístavní strážník.

Arna napadlo, aby se ho zeptal, odplula-li v posledních třech dnech z Portsmouthu nějaká zaoceánská loď, neboť předevčírem, jak mu sluha u Vorvaně řekl, byl Xavier se svým tajemným společníkem ještě v Le Havru. Ale hned upustil od tohoto nápadu. Bál se, aby jim poněkud nejasná záležitost jejich pasů nezpůsobila nějakou nepříjemnost. Rozhodl se jinak. Došli právě k jednopatrové budově, přes jejíž celé dost dlouhé průčelí hlásal nápis, že tam je Central White Star Line Restaurant.
Útrpně se pousmál nad tímto hrdým titulem, jemuž se přímo vysmíval křiklavě omšelý zjev domu s řadou špinavých oken, jejichž vetchými záclonami prosvítalo světlo žárovek. Ale není mnoho na výběr. Třeba zde mohou získat dobré informace.
"Jdeme taml" pokynul hlavou a stiskl kliku.
Vzduch, prosycený výparem lihovin a čpavého kouře z laciného tabáku, jim na okamžik vyrazil dech. V šedém oparu, jímž těžce prosvítaly žárovky, viděli, že krčma je hojně navštívena. Místnost byla tak rozsáhlá, že stěn bylo v plazivých pásmech dýmu těžko dohlédnout.
Vpravo od vchodu byl prázdný malý stůl. Usedli k němu. U vedlejšího stolu se bavila společnost námořníků hrou v kostky. Statní chlapi v pestrých kamizolách a svetrech, s typickými kulatými barety na hlavách, s tvářemi osmahlými a ošlehanými větrem.
"Whisky se sodou," poručil udatně Arne číšníkovi, jehož zástěra byla kdysi bílá. Když spatřil udiveně vykulené oči svého kamaráda, řekl mu tiše: "Snad by sis zde nechtěl poručit limonádu nebo mlíčko?"
"Poslyšte," oslovil číšníka, když před ně postavil nápoj, "kdy odplul poslední zaoceánský parník?"
"Před pěti dny. Trinidad, Venezuela. Čekáte také na White Orient?"
"Ano," odpověděl Arne, ačkoliv nevěděl, co to jméno znamená.
"Nejste sami. Všichni cestující do Indie byli zdrženi. White Orient měla odstartovat ze Southamptonu už včera ráno. Zdržela se v doku. Nějaká oprava, víte? Při poslední cestě se o ni otřela bomba z letadla a pošramotila kousek paluby."
"Kde se to stalo?" zeptal se se zájmem Arne.
"Nedaleko Šanghaje,"
"Což ten parník jezdí až do Číny?"
"Ještě dál. Do Jokohamy."
"Odtud?"
"Ze Southamptonu. Zde jen staví."
"Kdy sem připluje?"
"To je právě otázka, kdy bude opraven. Snad za týden. Možná později. Dřív sotva. Vy chcete do Číny?"
"Ne. My... vlastně..."
"Ani byste se tam nedostali. White Orient tam zrušil dopravu. Z Manily bude teď jezdit přímo do Jokohamy."
"A což z Londýna? Není spojení dřív?"
"Naopak, později, a k tomu byste dělali okliku přes Austrálii," ozvala se odpověď od vedlejšího stolu.
Arne se obrátil na muže, který tak ochotně vpadl do jeho hovoru s číšníkem. Podle oděvu to byl námořník jako ostatní společnost hráčů. Jenže jeho obličej se od nich lišil. Byl jemnější, oduševnělejší a jeho pleť byla bledší, přes svou olivovou našedlost.
Zdálo se, že tento námořník si naší dvojice už zase nevšímá. Jeho oči sledovaly kostky, chřestící na stole.
Vtom vybuchli hráči v hlučný smích, až na jednoho, který seděl strnule obrácen zády k Arnovi.
"Teď jsi to chytil, opičáku!" hučel jeden z hráčů. "Všecky tři kostky jsou bez oka, Yamataki."
Yamataki? To může být jen japonské jméno. A teď si Arne všiml útvaru lebky, která i od zadu prozrazovala jeho původ.
"To mě nezabíti. Zde platit a all right," lámal angličtinu Yamataki a hodil na stůl peníze.
Bledolící námořník se podíval na své náramkové hodinky.
"Musíme už nechat hry," řekl rázně „Patron přijel a nesmíme se opozdit."
Bylo vidět, že požívá úcty, neboť se neozvala nejmenší námitka. A zatím co hráči platili útratu, Arne si mohl dokonale prohlédnout tohoto muže. Přítomnost Japonce vzbudila v něm podezření.
Jeho pozorování ho stále více v něm utvrzovalo. Byl to muž asi třicetiletý, olivové pleti, úzkých rtů, černých kučeravých vlasů. Vše se shodovalo. A teď leží jeho levá ruka klidně na stole: jemná, s dlouhými štíhlými prsty... tak odlišná od hrubých mozolovitých rukou... A hle: malíček je strnule prohnut a prvý jeho článek ohnut v pravém úhlu.
Pojednou námořník vzhlédl a jeho černé oči se upřely do Arnovy tváře.
"Kam máte vlastně namířeno?" ptal se čistou angličtinou.
"Na východ."
"Příliš neurčitá odpověď," usmál se plavec.
A s jeho úsměškem zpozoroval Arne - podivné škubnutí na špičce jeho nosu.
Xavier! Nebylo pochyby, je to on! Jaká úžasná náhoda! Nesmí mu uniknout! Jen jak to zařídit, aby neunikl?
"Můžete ovšem počkat na White Orient, nemáte-li naspěch. Týden, ale možná dva. Snad ještě déle. Anebo jet z Londýna do Austrálie, je-li ta vaším cílem," hovořil Xavier lhostejně a zapálil si cigaretu, čímž se také lišil od ostatních, kteří hulili z lulek nebo žvýkali tabák. A pojednou prohodil jako mimochodem: "Ale můžete odjet ještě dnes, chcete-li."
"Jak to myslíte?"
"S námi. Vyplujeme dnes v noci."
"Kam?"
"Na východ," zněla odpověď.
"Do Indie?"
"Hodně dál. Snad až do Fríska. Stavíme se také v Japonsku."

"Přijímáte cestující?"
"Zpravidla ne, jak vím. Je to obchodní loď. Export-import. Ale rychlý parník. Chcete-li, promluvím s patronem."
"Kdo je to?"
"Majitel lodi."
"Jméno?"
"Na tom vám nemusí záležet."
"Přijme nás?"
"Doufám. Máte peníze?"
"Na hotovosti jen asi pět tisíc franků."
"Franků? Proč ne libry?"
"Přijeli jsme z... Francie," vzpamatoval se včas Arne. "Z Calais," dodal.
Xavierovou tváří se kmitl úsměv.
"Pět tisíc franků. Oba dohromady?"
"Ano," odpověděl Arne.
"To je málo," zavrčel Xavier.
"Máme akreditiv na Bank of England," pochlubil se Jiří.
"Na kolik?"
"Dva tisíce liber," zpovídal se Jiří ochotně, dřív než mu Arne mohl dát výstrahu
"To už je jiná," chválil Xavier. "Jenže pověření zní na vás, proti předložení pasu a dokladů, pravda?"
"Ovšem."
"Pak to nemá pro nás ceny," zchladl Xavier. "Totiž, chcete-li s námi odjet. Banky už neúřadují a my se nemůžeme do zítřka zdržet V tom je právě potíž s akreditivy. Konečně, malé ryby jsou také ryby. Jenže patron by nesvolil za takový pakatel. Musíme vás nalodit bez jeho vědomí. Kapitán snad svolí. Ale teď mne napadá: stavíme se v Bombaji. Tam má Bank of England filiálku. Budete si moci v ní peníze vyzvednout. Doplatíte nám asi tři tisíce a věc bude v pořádku. Proti White Orient ušetříte skoro polovičku. Co tomu říkáte?"
"Ano," odpověděli oba.
"Well. Počkejte zde. Přijdu vám říci, jak jsem pochodil," ukončil Xavier rozhovor a společnost se zvedla od stolu.
Jakmile námořníci vyšli z krčmy, spustil Arne na Jirku: "Provedl jsi hezký kousek!"
"Jakýpak?"
"Vyzpovídal ses, kolik máme!"
"To přece není žádné provinění. S mým akreditivem nikdo nic nepořídí."
"Až do Bombaje jsme bezpečni. Ale potom, až vyzvedneš ty dva tisíce liber, nedám za naše životy ani..."
"Promiň, Arne, ale jsi příliš poplašen z minulé noci. Nemohu se domnívat, že by tito lidé byli loupežní vrahové."
"Snad nejsou. Ačkoliv vrána k vráně sedá. Ale dva z nich už spáchali loupežnou vraždu a k tomu - na mém otci."
Ta slova působila na Jiřího jako blesk.
"Snad nemyslíš?" zasípal.
"Nemyslím. Mám důkazy, že jsme hovořili s vrahem mého otce. Byl to Xavier. A ten Japonec byl jeho spolupachatel. Nebo to bylo naopak. Ale to už je lhostejné. Oba jsou stejně vinni. A jeden z nich má uloupené paprsky smrti. Teď aspoň víme, kam mají přijít paprsky smrti. Nejhroznější, co se může stát. - A my, Jirko, lezeme přímo do tygří tlamy."
"Nemusíme tam lézt. Odejděme. Zmizme. Zanechme všeho a vraťme se domů!"
"To říkáš mně? Mám otcovu smrt nechat bez odplaty a dovolit, aby se paprsky smrti dostaly do moci ďáblů, kteří by si v krátké době podmanili a zotročili celý svět? Mám teď, kdy mi sama prozřetelnost přivedla zlosyny do cesty, zbaběle utéci?"
"A padneme-li?"
"Padnu-li, vykonal jsem aspoň svou povinnost."
"Proč mluvíš stále za sebe? Nejsem tu také já?"
Arne zaskřípal zuby, zaťal pěsti a chroptěl: "Zval jsem tě? Držím tě? Uteč! Ještě máš čas, ty... strážný anděli!"
"Nerozumíš mně, Arne," hovořil klidně Jiří. "Moje otázka měla jiný smysl. Chtěl jsem ti říci, že mne bolí tvá nedůvěra. Což nemůžeš uvěřit v mé kamarádství, v mou věrnost? Máme odlišné povahy. Ale to snad nevadí. Může nám to někdy naopak prospět. Nikdy tě neopustím. I kdybys mne nutil. Také se nebojím smrti. Ale myslím, že bychom měli uvážit, není-li jiný způsob, méně nebezpečný pro nás a se stejnou, snad i jistější vyhlídkou na úspěch. Hleď, Arne: kdybychom aspoň znali jméno té lodi."
"Jaký v tom vidíš úspěch?"
"Sám nevím. Ale cosi mne nutká... Což abychom se zeptali číšníka? Možná, že zná ty námořníky."
"Hm, to by nebylo na škodu. Ale musím opatrně. V takovém doupěti jsou číšníci spřeženi s podobnou bandou. Nu, pokusíme se: Haló!" kývl na číšníka.
Ale vtom se otevřely dveře a do místnosti vešel Xavier. Přistoupil k jejich stolu současně s číšníkem, který se tázal:
"Přejete si?"
A tu Arnovi nezbývalo než:
"Platit!"
A mezitím co oba vyrovnávali svůj řád, sděloval jim Xavier výsledek. Oba jsou přijati na loď. Dostanou společnou kabinu a dobrou stravu. Pět tisíc zaplatí kapitánovi při vstupu na palubu a v Bombaji doplatí dalších pět. Laciněji to nejde. Ale i tak ušetří hodně. A rozhodně budou na místě dřív, než kdyby jeli White Orientem nebo dokonce z Londýna. Ale je nutné, aby se ihned nalodili, poněvadž kapitán chce proměnit jejich franky za libry. A k tomu zbývá už

jen půl hodiny, než se uzavře směnárna na nábřeží.

Kapitola devatenáctá
A OPĚT KOŇSKÁ HLAVA

Venku byla už tma, zhuštěná mlhou. Viděli kolem sebe jen na několik kroků. Také nemohli dohlédnout na nápis na lodi, kam je uvedl Xavier po spuštěném můstku.
Kapitán učinil na ně dosti dobrý dojem: střední postava vynikala mohutnou hrudí a svalnatými rameny; obličej byl vroubený prošedivělým plnovousem. Také orličí nos svědčil o ráznosti.
"Pojďte do mé kabiny," zval je vlídně.
Sestoupili do nitra lodi a kráčeli dlouhou chodbou, na jejímž konci kapitán odemkl dveře. Ocitli se v dosti rozměrné kabině, pohodlně a účelně zařízené, která, jak bylo vidět, sloužila také za lodní kancelář.
"Posaďte se," řekl kapitán. "Musím vás upozornit," rozhovořil se, "že naše loď nemá povolení k dopravě cestujících, tím méně cizinců. Proto se musíte až do odjezdu ukazovat co nejméně. Nevycházejte z kabiny, která vám bude určena, dokud nevyplujeme z kanálu La Manche. Lehko vydržíte toto domácí vězení, neboť jde jen o dnešní noc a vy budete jistě spát. Pro všechny případy prosím o vaše pasy. Tak je to v pořádku. Vy jste Estonec? A vy Čech? Syn diplomata? Hmmm! Nu, dobře. Pasy uložím do trezoru. Vydám vám je v Bombaji, kde je budete potřebovat k vyzvednutí peněz. Tak, a teď pojďte se mnou!"
Arnovi bylo nápadné, že kapitán hovořil nějak příliš hlučně. Budilo to dojem, jako by mluvil pro někoho, kdo byl za dřevěnými stěnami kabiny ukryt nebo naslouchal za dveřmi na chodbě.
Kradmo pod tímto dojmem se rozhlížel po stěnách, zastíraje si rukou očí, jako by si mnul čelo. A tu zahlédl: nad kapitánovým psacím stolem byla vysunuta jedna z vyřezávaných růžic a v malém otvoru spatřil - oko Ale v nejbližším okamžiku růžice zapadla a zjev zmizel.
Byl to klam? Přelud podrážděných nervů?
Kapitán je nevedl daleko. Otevřel nejbližší dveře po levé straně chodby.
"Zde je vaše kabina," pobídl mladíky.
Byl to pokojík s dvěma lůžky, malým stolem a dvěma sedátky, vše připevněno k podlaze. Nad postelemi byly složeny sítě.
"Těch použijete v čas bouře," vysvětlil kapitán jejich účel. A pak uťal hovor se suchým: "Dobrou noc!" Vyšel na chodbu a naše dvojice slyšela zvenčí zaklapnout závorku.
A ještě něco: zdálo se jim, že zaslechli, jak se otevřely a zavřely protější dveře, pak šepot a vzdalující se kroky dvou lidí.
"Slyšels?" vydechl Arne.
"Ano," potvrdil Jiří. "Odcházeli dva. Kapitán a ten druhý, který vyšel z protější kabiny. Co to má znamenat?"
"Někdo tam byl, kamaráde. Vím víc. Pozoroval nás, když jsme byli u kapitána, otvorem ve stěně."
"Jak si to vysvětlit?"
"Prozatím nijak, hochu. Jak jsem řekl: do Bombaje jsme v bezpečí. A potom..."
"Nevrátíme se už na tuto loď."
"Vrátíme se!" odsekl Arne umíněně. "Nepustím se těch lotrů."
"Snad se nám naskytne příležitost, že budeme moci tento parník sledovat jinou lodí," namítl Jiří.
"Nu, to by ovšem bylo něco jiného. Uvidíme. Do Bombaje je daleko," řekl zamyšleně Arne, hledě okrouhlým oknem. Výhled ho zaujal.
Loď stála těsně u mola, připoutána lany k železným kůlům. Mocné přístavní reflektory prorážely mlhu tak, že bylo vidět můstek, který se skláněl z paluby na molo jen asi dva metry od okna jejich kabiny. Silný reflektor na palubě prudce osvětloval můstek, který k nim vrhal temný stín. V jejich kabině nehořelo světlo, asi proto, aby slídivá přístavní kontrola nemohla zjistit, že je obydlena. Kulaté okno bylo uzavřeno a záklop se silným sklem utěsněn šroubem.
Arna cosi nabádalo, aby otevřel okno. Ale marně se pokoušel. Otočil sice železným kolečkem, které tvořilo hlavici šroubu, ale tím se záklop neuvolnil. Okno muselo mít ještě nějaký mechanismus, v němž se nevyznal.
"Jirko," obrátil se na přítele, "ty jsi strojař. Nevyznáš se v tom?"
"To je snadné," přikývl Jiří a trhl svislou páčkou u okenního rámu, který se se slabým cvaknutím odklopil.
Do dusna kabiny vnikl proud chladného vzduchu.
Téměř současně vyvstaly nad temným obrysem můstku dva stíny, v nichž dosti jasně mohli rozeznat kapitána a muže vyšší postavy se sportovní čepicí na hlavě. Také k nim dolehl tlumený hovor, nerozuměli však slovům. Pojednou vyšší muž učinil prudký pohyb rukou a zaslechli anglická slova:
"Pravím, že je to on. A právě ten druhý, Čech, opravňuje... v jejich kabině? All right. Jste chytrý, kapitáne. Pak bude snadno zjistit... Yes. To už je naše věc, kam... ne, nemusíte... Ano, to stačí... Cože? Nesmysl. Miliardy, člověče. Tak dost. Good by!" Stíny si podaly ruce, kapitán zasalutoval a vysoká postava sestupovala s můstku. Slyšeli ještě kapitánovo jadrné: "Good by, patrone!"
Arne přiklopil okno a za sklem hleděli oba na vysokou postavu, která se na molu obrátila a kynula rukou na pozdrav vzhůru na palubu a hned poté zmizela. Byl to jen okamžik, kdy mužova tvář se octla v ostrém světle lodního reflektoru. Ale Arnovi stačil, aby poznal.
"Je to horší, než se dalo tušit, Jiří," šeptal. "Víš kdo je majitelem této lodi?"
"Snad ne - koňská hlava?"
"Ano. Kalwi Maalmees, šéf dovozní firmy z Harfleur. Z toho, co jsme zaslechli, tuze nezmoudříme. Nevíme, co s námi zamýšlejí. Tvůj pas je přivedl na myšlenku, že naše přítomnost je ve spojení s Xavierem a Yamatakim. Tak si aspoň

myslím. A ze všeho usuzuji takto: Maalmees pod pláštíkem svého obchodu je náčelníkem vyzvědačské společnosti. Je-li tomu tak, nemyslím, že nám hrozí smrtelné nebezpečí. Vyzvědači slouží své vlasti, jsou vojáci. Odvážní a udatní lidé. Takoví nepostrádají charakteru. Hlavní výkonnou roli hrají Xavier a Yamataki."
"Vrahové tvého otce," namítl Jiří.
"Budiž. Ale byla to vražda politická, i s tou loupeží. Pro takové lidi platí tím více pravidlo, že účel světí prostředky. Ale nemyslím, že by byli schopni sprosté úkladné vraždy."
"Soudíš podle slov, která jsme zaslechli: Nemusíte. Ano, to stačí. Pravda? A což Maalmeesova poznámka: Miliardy, člověče? Nezdá se ti, že celá ta banda má jediný cíl: hmotný prospěch? Nemyslím, Arne, že ti lidé zabili tvého otce z politických ideálů, ve snaze prospět své vlasti. Přemýšlej: kde je jejich vlast? Maalmees je původem Estonec. Aspoň podle jména. Ale je jím skutečně? A je kapitán Angličan? Připusťme. Je Xavier Fancouz? Hovoří přece také plynně anglicky. Jméno zní ostatně i trochu španělsky. Není to Španěl? Nebo Portugalec? Anebo Řek? Turek? U Kmitka byl korespondentem také pro orientálské řeči. Není původem Orientálec? Ti pravidelně ovládají francouzštinu i angličtinu. A teď se k této společnosti pojí - Japonec. Všichni jsou, jak vidět, spojeni. Je pravděpodobné, že by se tato mezinárodní banda spřáhla ke společnému cíli, prospět vlasti? Vyloučeno, Arne. Myslím naopak, že vidím jasně do celé té smečky. Jsou to mezinárodní lupiči. Piráti, jejichž vlastí je zisk. Nejnebezpečnější pro nás je Xavier. Jsem si jist, že ten zavraždil tvého ubohého otce. Je pravou rukou Maalmeese. Nevím jak, ale Maalmees se musel nějak dovědět o paprscích smrti a o tom, že přístroj má tvůj otec. Takový Maalmees má po celém světě své agenty. Vyslal do Prahy Xaviera a ten se vloudil do Kmitkova závodu. Jeho kvalifikaci Kmitko uvítal. Xavier asi vyslechl neopatrně pronesenou zmínku o paprscích smrti. Nevíš, věděl-li Kmitko o nich?"
"Myslím, že ano. Byli s otcem velmi důvěrní kamarádi. Ba, vzpomínám si... ach, určitě: Tatínek mně jednou vyprávěl, jak kdysi zabránili s Kmitkem válce."
"Pak se nám všecko vysvětluje. Jistě se nemýlím. Ale je také zcela samozřejmé, že vrahem tvého otce je Xavier. Ale ne politickým, nýbrž sprostým vrahem loupežným. Celá ta cháska tvoří lupičskou společnost. Až na toho Japonce. Ten jediný je snad vyzvědačem, jediný on slouží své vlasti. Jasně to vidím: Maalmees chce prodat uloupené paprsky smrti. Přístroj je v rukou Xaviera, který jede s Yamatakim do Tokia, kde odevzdá lup vládě, která zaplatí miliardy, o nichž se zmínil Maalmees před chvíli. Co o tom soudíš?"
Arne byl zdrcen. Vývody Jiřího byly správné. Arna zavalila hrůza při pomyšlení na to, co je čeká. Jsou v pasti. V moci nejhorších zločinců. Teď vidí, že zabloudil. A strhl navíc s sebou kamaráda. Co provedl, nebyla odvaha, byla to hloupost. Hazard. Mohl vymyslet jiný způsob, jak sledovat a vyrvat jim kořist ve vhodné chvíli, aniž ohrozil sebe a svého druha.
Ale teď už snad bylo pozdě.
Dostat se z lodi? Nemožné. Jsou zamčeni v kabině a okno je příliš malé, aby jím prolezli.
Vtom zaječela lodní siréna, zařinčely kotevní řetězy, uvolnila se lana poutající loď k molu, parník se zahoupal a oknem viděli, že prostor mezi lodí a molem se šíří.
Parník se roztřásl nárazy lodního šroubu, světla na molu se šinula nazad a už zmizel výhled za neproniknutelnou mlžnou clonou, sotva znatelně ozářenou odkudsi shora reflektorem.
"Jedeme, Jirko!" vydechl Arne chraptivě.
"Nebuť tak skleslý," přejel Jiří rukou Arnovy vlasy. "Musíme se teď spojit."
"Ano, Jiří," objal Arne svého přítele. "Spojit na život i na smrt. Odpusť mně, že jsem tě zavedl do..."
"Mlč, Arne! Nic není ztraceno. Ti lidé netuší... a ty, Arne, ty také nevíš... Hlavu vzhůru, hochu! Záleží jen na mně, jak dlouho budu ochoten snášet jejich hru!"
"Co tím chceš říci?" nechápal Arne.
"Zatím nic. Opakuji jen hlavu vzhůru! Nejsme tak docela v jejich moci. A řekl-li jsem, že ti chci dělat strážného ducha, nebylo to naplano. Teď si lehneme, Arne. Můžeš klidně spát. Věř, že jako já ani ty nemusíš mít nejmenších obav."
A skutečně usnuli oba brzy, ukolébáni pohyby lodi a vyčerpáni probdělou nocí a rozčilením za dne.

Kapitola dvacátá
STĚNY NASLOUCHAJÍ

Nachové sluneční paprsky vnikly oknem do kabiny a probudily spáče. Vycházející slunko zvalo k pohledu na krásu, jakou hýří jeho žhavý kotouč, vynořivší se nad rozeklané hřbety a štíty bretaňského pobřeží, kolem něhož loď právě plula.
A byl to skutečně úchvatný pohled.
Temena silurových skal zářila purpurovým nachem, jenž byl v žilových vrstvách protkán sytě fialovými stíny, které níže přecházely v tušovou čerň, halící tajemná zákoutí a jícny roklí a propastí, kolmo padající k mořské hladině. Četné fjordy, namnoze daleko vbíhající do břehu, byly zahaleny v mlžné páry, které v paprscích slunce tvořily duhový, opalizující závoj. A úpatí skalisek bylo jakoby lemováno bělostnými, místy růžovými krajkami, zdánlivě vlajícími v příboji mořských vln.
"Překrásné!" vydechl Jiří.
"Hezký pohled!" přisvědčil Arne. "Jenže mi kručí v žaludku."
"Souhlasím, Arne. Taky mám už hlad," přiznal Jiří.
Ustrojili se a Arne stiskl kliku. Ale dveře nepovolily.
"Copak nás chtějí mučit hladem?" zamumlal.
Ale vtom si všiml zvonítka na veřeji a hned je stiskl. Po chvilce zachřestil v zámku klíč a do kabiny vstoupil mladý

plavčík s podnosem, z něhož se slibně linula vůně kávy, topinek a opékané slaniny.
"Vyspáno? Teď vám bude chutnat, he? Po snídani můžete na palubu, libo-li," hovořil vlídně, což povzbudilo Arna k otázkám.
"Vy jste stevard?"
"Yes. A také kuchař," zněla hrdá odpověď.
"Jak se vlastně jmenuje tahle loď?"
"Což nevíte? Kamako."
"Jaké je to jméno? Zní jaksi cize."
"Japonsky, není-liž pravda? Také jsem měl ten dojem. Ale to je jen zdání. Kapitán je, myslím, Angličan. Ostatní mužstvo mluví víc francouzsky, ale také jinak. Snad je to španělština. Nevím. Já jsem z Londýna," svěřoval se ochotně stevard.
"A kdo je majitelem?"
"Nevím."
"Je možné, že byste neznal patrona?"
"Nezajímám se o majitele. Sloužím lodi, na které je pánem kapitán," odpověděl stevard úsečně a vyšel z kabiny.
Dvojice na sebe významně pohlédla:
"Jsou všichni dobře smluveni," šeptal Arne mezi jídlem. "Kamako. Co znamená ten název?"
"Jakže se jmenuje majitel parníku?" opáčil Jiří.
"Maalmees."
"Jistě má také křestní jméno."
"Kalwi."
"Pak zbývá jen rozluštit poslední slabiku," usmál se Jiří.
"Jak to .. ? Ach, už chápu! Výborně, Jirko. Je to prostá zkratka: Ka-l-wi Ma-almees Company. Zkratka jména firmy v Harfleur. Důvtipné. Zní mezinárodně. Teď máme jistotu, na čí jsme lodi."
"Máme těch jistot víc, Arne," rozhovořil se Jiří vážně. "Xavier s tím Japoncem jsou ve službách Maalmeesových, anebo jsou s ním aspoň spojeni. Ne-li vraždou, kterou spáchali na tvém otci, tedy aspoň obchodně, neboť loupež přístroje je jen obchod. A to takový, že nemá sobě rovna. Miliardový zisk."
"Souhlasím," přikývl Arne. "A co ostatní? Kapitán?"
"Nemyslím, že je kapitán do věcí nějak zasvěcen, tím méně mužstvo. Jednak proto, že Maalmees není tak hloupý, aby se zbytečně dělil o zisk; ale také proto, že je nemyslitelné, aby komukoliv jinému bylo prozrazeno, že loď veze vynález paprsků smrti, který umožňuje ovládnout celý svět. Je tu spojen obchod s vysokou politikou. Maalmees, všeho schopný lotr, je především stoprocentní obchodník a nikoliv politik. Má zájem jen o zisk. Od kapitána až po stevarda je všechno mužstvo na této lodi jen Maalmeesovým perzonálem. Nic víc. Jediní Xavier a Yamataki tvoří výjimku. Ačkoliv jsme je viděli v úboru námořníků, jsou ve skutečnosti pouhými cestujícím jako my dva. Ostatně se to ukáže, až vyjdeme na palubu. Sázím se, že se nezúčastní lodní práce, byť byli oblečeni jako lodníci. Jejich úbor je maska."
"Mluvíš docela moudře," souhlasil Arne. "Ale pak musí kapitán i mužstvo vědět, že Xavier a Yamataki cestují v přestrojení?"
"Ovšem, že to vědí. Ale nemusí znát pravou příčinu. Patronovi lodi stačí, aby kapitánovi řekl slovo: inkognito. A to musí stačit veliteli lodi, který je mu podřízen. A mužstvo musí mlčet. Je věcí kapitána, jak práci rozdělí."
"Hrají s námi komedii," řekl Arne.
"Ano. Podlou hru, na které je účasten kapitán, jak vyplývá z jeho rozhovoru s Maalmeesem. Jenže Maalmees mu dal zcela určitě jiné informace Myslím, že my dva jsme označeni jako kazitelé "miliardového obchodu", kteří vlezli do pasti. Vzpomeň si na slova: "Ne, nemusíte. Ano, to stačí."
"Co v nich vidíš?"
"Ukáže se to v Bombaji nebo na další cestě. Zatím ti nepovím. Teď pojďme na palubu!"
Teprve teď si mohli prohlédnout zevnějšek lodi. Překvapil je její tvar Byla to spíše jachta než obchodní koráb. Na svou délku byla nepoměrně úzká. Její příď byla zdvižena a čelo, vybíhající ostrou hranou daleko do moře, hravě krájelo vodní hladinu. Další prohlídkou zjistili, že lodní trup je pobit ocelovými plášti a na palubní přídi našli na železných podstavcích dvě lodní děla, jejichž dlouhé hlavně svědčily o dalekonosnosti nábojů. Dva stožáry se svinutými plachtami na ráhnech ukazovaly, že loď je připravena čelit případnému nedostatku topiva pro parní pohon, a anténa spojující oba stožáry prozrazovala lodní vysílačku.
Nejnápadnější byl však velitelský můstek s kabinou kormidelníka: na štíhlé, kulaté věži ze silných ocelových desek se tyčila okrouhlá kabina s úzkými, štěrbinovitými okénky, působící dojmem ocelové tvrze.
Souhrn těchto zvláštností, nevídaných na žádné obchodní lodi, jakou přece Kamako byla či měla být a jak jejich popis znal alespoň z teorie zvláště Jiří, studující na technice strojařinu, vyvolal úsudek, který tiše splynul z jeho rtů:
"Vypadá to všecko podezřele."
"Co tím myslíš?" nechápal Arne.
"Ty jsi elektrikář," řekl Jiří šeptem, "ale dáš mně jistě za pravdu, upozorním-li tě na to hlavní. Pobití lodních boků ocelovými pláty by se dalo ještě připustit. Ale ten štikovitý tvar trupu? Obchodní lodi jsou všecky baňaté, aby měly co nejvíce prostoru pro zboží. Pohleď na tu zvýšenou příď a naproti tomu nízkou palubu od středu délky až po záď! To na žádné lodi, jejíž účelem je vývoz a dovoz zboží, nenajdeš. Obchodní koráby jsou všecky široké a vysoké. Jsou to krátce nádrže, zkonstruované tak, aby mohly přijmout co nejvíce tun nákladu. Na rychlosti plavby tak nezáleží. Zde je tomu naopak. Kamako je zřejmě stavěna ne jako nákladní loď, ale jako rychloparník. Troufám si odhadnout naši rychlost nejméně na čtyřicet kilometrů v hodině. Spíše je to víc. Toho nedocílí žádná obchodní loď. Pohleď jen na ty vlny, které rozráží její ostré čelo. Jsou tak vysoké, že kdyby nebyla příď zdvižena, valily by se přes palubu. Ale nejpodivnější je ta

věž. Je to včetně velitelské kabiny pancéřová tvrz jako na válečných lodích. Děla mě ani tak nepřekvapují. Obchodním lodím jsou dvě děla dovolena k obraně proti pirátům, zvláště plují-li z Evropy na Dálný východ. Ale to ostatní, Arne, mně vnucuje domněnku, že Kamako je podle všeho lodí, která kdysi sloužila buď vojenským nebo policejním účelům, byla vyřazena a prodána v dražbě, kde ji koupil Maalmees, snad pro kontrolní službu svých nákladních lodí. Také je možné, že má ještě jiný úkol, asi takový, jako vlaky pro rychlozboží. Ale myslím, že toto odůvodnění je maska. Pravý účel bude asi jiný. A snad se nemýlím, hádám-li na..."
"Na co?"
"Špionáž."
"Kamaráde, na mou duši, i to je koruna mých domněnek, které jsem měl hned při prvém setkání s Maalmeesem a tou společností v Le Havru. Ale pak jsme vlezli do nejhorší pasti. Vyzvědači, dostanou-li do své moci toho, kdo maří jejich plány, neznají slitování."
"Zatím není, proč bychom se lekali. Řekl jsem ti už, že nevěřím, že by kapitán i mužstvo bylo zasvěceno. Samozřejmě, musíme se mít na pozoru. A zvlášť před Xavierem a Yamatakim. Od těch dvou nám hrozí přímé nebezpečí. Ale i to se asi projeví teprve, až dojedeme do Bombaje. Do té doby... pst! Jde k nám ten Japonec. Mýlíš se, je to Brest," obrátil Jiří směr hovoru hlasitou francouzskou námitkou.
Arne se dovtípil a předstíral odpor:
"Nemožné. Tak daleko ještě nemůžeme být. Je to Cherbourg."
"Váš přítel má pravdu, je to Brest," řekl Yamataki sladce a přistoupil k nim.
"Ale je to úžasná rychlosti" divil se Arne.
"O, yes," ukláněl se Japončík s přehnanou uctivostí. "Kamako letět jako vítr. A poletět ještě víc, až minout Evropa," zápasil s francouzštinou. "Pánové, daleko... cesta?" doplňoval rukama otázku.
"Snad až k vám. Chceme poznat čarokrásný Nipon, říši květů, něžnosti, kultury a pokroku," lichotil Arne angličtinou, předpokládaje, že se v ní Japonec lépe vyzná. A nemýlil se.
"Ó, velmi, nesmírně mne těší. Velice poctěna bude má prostá a chudičká vlast vaší převzácnou návštěvou," vychrlil ze sebe Yamataki zajíkavě, zatím co se jeho černé oči mezi štěrbinami víček blýskaly... Věru, nebylo možno říci, byl-li v těch hadích očích jed kobry, ďábelská jízlivost, vítězný úsměšek nebo poctivá radost, přátelství, vděčnost vlastence za chválu jeho domoviny a národa.
Bylo by zbytečné, abychom líčili další rozmluvu. Její obsah byl docela bezvýznamný a nepřinesl naší dvojici žádného vysvětlení. Japonec se obratně vymkl odpovědím na všecky otázky, jimiž se Arne i Jiří snažili něco vyzvědět. Ostatně netrvala rozmluva dlouho. Už po několika minutách byl Yamataki zavolán Xavierem, jehož tvář se objevila v okénku na velitelském můstku.
Ale hned nato se k nim přikolébal kapitán, který je vlídně pozval na přesnídávku pod rozpjatou plachtou na zádí, v závětří.
Jitro bylo dosti chladné, ale posedění v zákoutí, chráněném jen železným komínem a zasklenými stěnami, které tvořily čtvercovitou kabinu, do které mříží v podlaze sálalo z lodního vnitra příjemné teplo a shora plachtovým stropem vanul naopak čerstvý, vonný vzduch, bylo velice příjemné.
Kapitán se tvářil velmi roztomile a pohostinsky, takže vzbudil důvěru Arnovu, ale ne Jiřího, na jehož diplomatický smysl, zděděný po otci, úlisné přetvářky mořského vlka nestačily. Na štěstí se také Jiřímu podařilo druha ve vhodném okamžiku varovat a Arne včas pochopil. Pak už ztroskotaly všechny snahy kapitánovy přesto, či snad právě proto, že je až příliš štědře podporoval těžkým vínem.
Arne se tímto manévrem bavil. Ale Jiří byl zneklidněn. A jeho nepokoj rostl, když vystihl, že kapitánovo líčené pohostinství se snaží zakrýt pravý účel: zdržet hosty co nejdéle.
Proč? Za jakým účelem?
Tato otázka stále hlodala v Jiřího mysli. Ale odpovědi se nemohl dovtípit.
Není také divu. Jak ho mohlo napadnout, že tato příjemná chvíle souvisí s rozmluvou kapitána s Maalmeesem, kterou vyslechli včera večer a z níž zdánlivě bezvýznamná Maalmeesova slova: V jejich kabině? All right. Jste chytrý, kapitáne. Pak bude snadno zjistit... - hrají teď vážnou, ba, pro oba chlapce osudovou roli? Mohli tušit, že v této době montuje Xavier v jejich kabině pod postelí tak citlivý mikrofon, že zachytí i nejjemnější zvuk a nejtišeji šeptaná slova, která přenese do kabiny obydlené Xavierem a Yamatakim?
Na skleněné stěně se ozval bzučák. V tom okamžiku zmizel z kapitánovy tváře vlídný úsměv a velitel lodi vstal z křesla:
"Volá mne služba," řekl suše a vyšel.
Od toho okamžiku se o ně nikdo nestaral.
Ale nebyli dlouho ponecháni o samotě. Už za několik minut přišel stevard:
"Kapitán žádá, abyste odešli do své kabiny," vyřizoval. "Není totiž vyloučeno, že loď navštíví pobřežní francouzská kontrola z Brestu. A poněvadž, jak víte, nemáme povolení k dopravě cestujících, nesmí vás zde spatřit. Asi dvě hodiny musíte setrvat v kabině."
Na každé lodi je nutno kapitánův rozkaz bezpodmínečně vyplnit. Uposlechli.
V kabině bylo uklizeno. Oknem se linul smavý proud slunečního světla, ozařujícího skrovné zařízení. Cela zdála se dýchat vlídnou útulností.
"Co soudíš o kapitánovi?" obrátil se Arne na druha.
"Dělal co mohl. Ale nedařilo se mu. Mne aspoň neoklamal. Je jistě zdatný námořník, ale špatný intrikán."
"Intrikán? Myslím, že vidíš příliš černě."
"Arne, nemýlím se. Prohlédl jsem ho. Je mi jen záhadou, proč nás tam celé půlhodiny zdržel. Jiného účelu jeho pohostinnost neměla. Nemyslím, že je do věci zasvěcen, jak jsem už řekl, je pouhým nástrojem, podřízeným Xavierovi.

Kapitán je velitelem na lodi, ale Xavier je velitelem vlastního účelu plavby. Je zástupcem Maalmeese a tedy tolik, co majitel lodi sám. Musíme si oba zvyknout na komedii, kterou s námi hrají a budou hrát až do Bombaje. A snad ještě kousek dál na východ."
"A co potom uděláme?"
"Nevím. Těžko si dnes už dělat plány. Snad nám přispěje osud."
"Což, abychom se pokusili získat zpět ten přístroj už dříve?"
"To není vyloučeno. Jen jak to provést? Museli bychom se vloudit do Xavierovy kabiny. Ale dosud ani nevíme, kde je. A jsou v ní paprsky? Což, jsou-li ukryty někde jinde, v trezoru lodní pokladny nebo kde. Musíme vyčkat na náhodu a příležitost. Ale i pak by to byl pokus, který by nás oba mohl stát život. Já bych sice mohl..."
"Co bys mohl? Dopověz!"
"Eh, Arne, na to je dost času. Pojď, zahrajeme si!" rozložil Jiří na stůl šachovnici.
Hoši se zabrali do hry.
Běda! Netušili, že mikrofon splnil svou úlohu
V té chvíli plál na tváři Xavierově vítězný úšklebek, který jeho obličej změnil v příšernou masku; pravice se vztáhla vpřed s křečovitě zaťatou pěstí a vztyčeným palcem. Zvolna, pomalu se pěst otáčela, až palec mířil kolmo dolů... a pak prudkým pohybem se palec dotkl stolní plochy.
Bylo to známé gesto, kterým Nero odsuzoval v aréně podlehnuvšího zápasníka - k smrti.
Jinak nevyšlo z tenkých Xavierových rtů ani slůvko.

Kapitola dvacátá první
TAJEMSTVÍ TRIEDRU

Uplynul týden.
Kamako kotvila v Alexandrii, připoutána silnými lany k molu ve starém západním přístavu. Zítra vypluje dále na východ. Lodní útroby hltaly spousty uhlí, jímž se Kamako zásobovala na další pouť.
Od příhody, kterou jsme vylíčili, požívali hoši na lodi plné svobody. Tím byli utvrzeni v dojmu, že přesnídávka s kapitánem, prvá a poslední, byla jen manévrem, jehož účel jim však zůstal utajen.
Často o tom hovořili ve své kabině a ovšem také o věcech rodinných, o účelu své cesty, nadějích v konečný úspěch... krátce o všem. Netušili, že zrádné elektrické ucho přenáší každé jejich slovo Xavierovi.
Řekli jsme, že oba naši mladí hrdinové měli na lodi plnou svobodu. Doslovně vzato, ano. Na lodi čili na palubě. Ale ne v lodi, v jejích útrobách. Ty jim zůstaly nedostupny. Kdykoli sestupovali do podpalubí ke své kabině nebo z ní vycházeli, objevil se někdo na chodbičce, kdo tu měl "náhodou" práci. Buď čistič, uklízeč nebo za nimi v patách sestupoval jeden plavčík, který za nimi zvenčí uzamkl kabinu.
Do jiných částí lodního trupu se nedostali. Proto jim všecka zařízení zůstala záhadou. Jiří, adept strojařiny, toužil po tom, aby si mohl prohlédnout lodní strojovnu, kterou dosud neviděl. A Arne si zase chtěl prohlédnout elektrická zařízení.
Když se však s touto upřímnou a skutečně nezáludnou lačností po praktickém poučení obrátili na kapitána, úsečně je odmítl s poukazem, že jim není dovolena prohlídka, ba ani vstup do žádné z lodních částí, vyjma jejich kabinu. Ale je známo už z ráje, že zakázané ovoce chutná nejlíp. To se uplatnilo také teď. Vědecká lačnost obou mladých mužů ustoupila a prvé místo zaujala snaha po vypátrání Xavierovy kabiny. Avšak to byl oříšek stejně tvrdý, ba ještě horší. Podařilo se jim vystopovat pouze vchod, kterým Xavier vstupoval do nitra lodi. Byl to příklop na zádi. Ale ten byl vždy uzavřen a otvíral se mechanismem, který se marně snažili rozluštit.
Až teprve dnes, kdy loď kotvila v alexandrijském přístavu, naskytla se jim příležitost.
Na každé lodi, která po delší době zakotví, dostává posádka dovolení vystoupit na pevninu, aby si odpočala a obveselila v přístavních krčmách. Toho se dostalo také lodníkům na Kamaku, kde zůstaly jen pomocné síly, potřebné k naložení topiva a pitné vody, a Arne s Jiřím, kterým kapitán vstup na pevninu zakázal. Vyšli si také oba lodní důstojníci, totiž kormidelníci, kapitán a - co jím bylo nejvítanější - Xavier i Yamataki.
Velký příklop ve středu paluby byl otevřen a mohutný lodní jeřáb skřípal a vrzal, otáčeje se na svém železném podstavci a přenášeje z mola těžké okovy, naplněné uhlím, které v řinčících řetězech mizely v temné hloubce, až kdesi u samé páteře lodního trupu.
Naší kamarádi stáli na pokraji této temné propasti či studně, do níž lákal železný žebřík.
"Sláva!"
Tápali několik kroků potmě, aby je světlo neprozradilo, kdyby sem snad náhodou někdo shora nebo zdola vzhlédl.
Konečně Jirka vybídl kamaráda, aby rozsvítil.
Ozářila se jím dosti dlouhá přímá chodba, s několika dveřmi vlevo i vpravo. Ale tyto dveře je nelákaly. Jejich vzhled a jednoduché kliky bez zámků dávaly tušit, že za nimi jsou jen skladiště a snad špižírny.
Zaujaly je až příkré železné schůdky, vedoucí vzhůru a končící pod železným příklopem. Vedle příklopu, jak se objevil v příkrém světle Arnovy lucerny, bylo malé železné kolo jako zmenšený volant auta. Věc vzbudila strojnický zájem Jiřího, který rychle vystoupil po schůdkách a pohnul kolem. Vtom to cvaklo a příklop se zvolna zvedal. Jiří zahlédl část paluby - a byl doma. Rychle otočil kolem nazpět a poklop zase zapadl. Seskočil k Arnovi:
"Člověče!" šeptal radostně, "tohle je Xavierův vchod. Jsme na správné cestě. Zde musí být jeho kabina."
"Pak je to jen tahle," ukázal Arne na dveře v čele chodby. Přiskočili k nim. Ale dveře neměly ani kliky ani zámku. Byly pobity železným plechem.
Svítili si po veřejích, kolem dokola... Nikde nic.

Pojednou ukázal Arne na kulatý výstupek na podlaze, těsně u veřeje. Vyhlížel jako hlava velkého nýtu.
"Počkej!" zarazil Jirka kamaráda, který chtěl na nýt šlápnout.
"Dejme tomu, že se dveře otevřou. Ale jak je potom zase zavřeme? Nepodaří-li se nám to, budeme prozrazeni. To by bylo osudné. Pokusme se dřív najít zavírací mechanismus."
Hledali, ale marně. A tu Arna napadlo:
"Možná, že druhé šlápnutí na týž knoflík zavírá."
"To by mohlo být," připouštěl Jirka. "Takový mechanismus je dost všední. Ať už se stane cokoli, necouvneme!"
Jakmile se Arne dotkl botou nýtu, dveře se neslyšně otevřely.
Hoši nebyli zklamáni. Octli se skutečně v kabině Xaviera. Ale Jiří byl prozíravý. Než vstoupili dále, zjistil, je-li možno dveře bez znalosti nějakého dalšího mechanismu zevnitř uzavřít. Teprve když viděl, že dveře mají na vnitřní straně správnou kliku, vkročil do kabiny.
Na prvý pohled překvapila místnost svou rozlohou a tvarem do trojúhelníku. Ale to záhy pochopili: byla to poslední místnost v lodní zádi, kde se trup lodi zužoval, a poněvadž byla na konci, v čele chodby, zabírala celou rozlohu, kterou do šíře zaujímaly kabiny vlevo i vpravo a chodba.
Stály zde dvě postele. Byla tedy obydlena dvěma. Asi také Yamatakim. Okrouhlými okny obou stran sem vnikalo dosti světla a Arne mohl zhasnout svou lucernu.
Uprostřed stál prostranný stůl a na něm veliká mapa. Z různobarevných čar, našpendlených praporků a jiných náčrtků mohli lehce uhádnout její účel: sledování bojiště.
Bylo tu hojně papírů s poznámkami, v nich se však nevyznali, neboť byly psány většinou japonským písmem Také na stole ležela akta bohužel stejně nečitelná. Jen podle razítek a pečetí mohli usoudit, že jsou to důležité politické spisy, z nichž mnohé nesly státní znak.
Nebylo pochyby: stáli v úřední kanceláři vyzvědačů. Zamrazilo je při vzpomínce na následky, kdyby zde byli dopadeni nebo jejich návštěva byla prozrazena.
Elektrikáře Arna zaujalo něco jiného: na malém stolku ve zúženém čele kabiny stál - rádiový tlampač. K čemu je tu? Na lodi je sice přijímač, ale ve společné jídelně. Že by to byla přijímací část tajné špionážní vysílačky?
Arne odvážně otočil vypínačem ve stojánku. A tu slyšel jasně - tikot kapesních hodinek. To ho překvapilo. Tento amplión musí vést někam do místnosti, kde leží kapesní hodinky.
A vtom slyšel z tlampače čtyři jasné zvonkové zvuky. Kapesní hodinky odbily čtvrtou. Čtyři hodiny odpoledne.
Sugestivně pohlédl na své zápěstí, kde nosil své náramkové hodinky: neměl jich. Vzpomněl si, že hodinky nechal ležet v kabině. Ale také si vzpomněl, že jeho hodinky odbíjejí... Strnul ohromen! Ano, teď slyšel v tomto reproduktoru jemný, jasný zvuk.
Zděšeně zasténal nad nápadem, který jako žhavá střela mu prolétl mozkem, a jeho ledový proud se rozložil do celého těla...
"Co se stalo?" obrátil se k němu Jiří.
"N - nic! Ach... není kdy... teď... později ti povím... můj Bože!" koktal, stíraje s čela studený pot.
Neměli skutečně času nazbyt. Jiří prohlížel každý kout, zásuvky...
"Co hledáš?" vydechl Arne.
"Paprsky. Musí zde někde být. Pomoz, nestůj!"
Pojednou ukázal Arne na poličku na železnou skříňku, převázanou ocelovým lankem a zapečetěnou dvěma velkými pečetěmi: H. X. stálo na jedné v iniciálkách a na druhé japonský státní znak a pod ním Y.
"Ano," šeptal Jiří. "Zde jsou. Oba lotři si zabezpečili vzájemně svůj lup pečetěmi. Vzít je nesmíme. Bylo by to sice legrační, neboť Xavier by se s Yamatakim vzájemně obvinili z krádeže, což by mohlo vést k rvačce, ale možná, že by obvinili kapitána a celou posádku. Tu by došlo k hromadnému vraždění. Zmatek, jaký si ani neumím představit. Ale to by byl také konec našeho života. Uděláme to tedy jinak."
A tu Jiří vyňal z pouzdra triedr a zahleděl se skrze jeho skla na skříňku.
"Jaké jsou to vtipy, prosím tě?" vrčel Arne. "Copak je to rentgen?"
"Hotovo," hlesl Jiří spokojeně, ukládaje kukátko. "Povím ti, Arne, co je to: paprsky smrti"
"V tom triedru?"
"Ano. Je to rekonstrukce."
"Kdo ji udělal? Jak jsi vůbec přišel k vynálezu mého otce?"
"Všecko ti vysvětlím. Teď ale už ať jsme odtud. Zničil jsem činnost uloupeného přístroje. Teď je bezcenný. Na skříňce není nic vidět. Vláda se oběma lotrům pěkně poděkuje za bezcenný dárek!"
"Znič také ten tlampač," ukázal Arne na reproduktor.
"Proč?"
"Neptej se! Znič to! Vysvětlím ti vše později!"
Vteřina stačila. V reproduktoru luplo a zrádné ucho ohluchlo.
Bez nehody a neviděni dostali se na palubu a odtud do své kabiny. Podařilo se jim najít mikrofon. Ale nechali ho na pokoji. Nebylo radno ničit také tohoto zrádce. To by mohlo vzbudit podezření. A také to už vlastně nemělo smyslu. Pro příště se však zařídí a podle toho budou v kabině hovořit.
Jiří se Arnovi svěřil, jak přišel k paprskům smrti. Přístroj mu dal strýc Holan, který jej po Farinově smrti zdědil s dopisem, aby ho použil, uzná-li za vhodné. O tomto dědictví, které zařídil Farin před svou smrtí, znaje věrnost, rozšafnost a spolupráci Holanovu, nikdo nic netušil. Nikdo nevěděl, co skrývá zapečetěný balíček, jejž Holanovi po Farinově smrti odevzdal notář.
Jiří, jako zručný strojař, překonstruoval dosavadní tvar, lépe řečeno, vmontoval zmenšenou hlaveň pistole do osy

triedru. Byl to chytrý nápad a měl několik výhod: zbraň byla ukryta, kde by ji nikdo nehledal, a míření bylo spojeno s triedrem, což umožňovalo zásah i na velikou dálku. Také přesná muška umožňovala bezpečné zasažení cíle.
To vše musel Arne uznat. A udělal to rád. Také neskrbil pochvalou a ulehčením. Jsou teď bezpečnější. Mají vlastně v rukou osud celé lodi.
Hle, jak se vše obrátilo!
Zanedlouho potom vracelo se na loď mužstvo a přikolébal se také kapitán. Těžko říci, zdali jeho chůze, při níž se nohy snažily zaujmout co nejširší základnu, byla síla zvyku, jak je tomu u všech námořníků, nebo pod vlivem vína.
Když se pak na nádherné panorama Alexandrie snášel plášť noci a nábřeží plálo v záři pouličních světel, objevil se na molu Xavier s Yamatakim.
Naše mladá dvojice skrývala rozechvění a trnula v nejistotě, nevyjde-li najevo jejich odvážný čin... Změť nápadů, pochybností a obav se rozvířila v jejich mladých hlavách: Nebyli snad Xavier nebo Yamataki odborníky v elektrotechnice? A nebyli jimi oba? Mikrofon v jejich kabině a tlampač v kajutě Xavierově svědčí nejen o důmyslnosti a chytrosti, ale také o odborných znalostech, bez nichž by instalace nebyla možná.
V Xavierově kabině mohl být někde umístěn nepozorovatelný gramofon, který při vstupu nepovolaného samočinně zaznamenal každý zvuk a také slova.
A nebylo ani třeba zvláštní chytrosti k tomu, aby obyvatelé kabiny učinili opatření, které by vyzradilo vetřelce. Podlaha mohla být posypána práškem, v němž by zůstaly otisky šlépějí: poloha rozložených listin mohla být zaznamenána tak, že by bylo vidět jejich sebemenší pohnutí; mohlo být - ach, je mnoho možností. Dokonce je možné, že někde byla ukryta kamera, která automaticky snímala nevítané návštěvy.
To vše je napadlo teprve teď, a tedy - pozdě. Proto není divu, že jím nechutnala večeře ve společné jídelně a jejich oči úzkostlivě pátraly ve tvářích Xaviera a Yamatakiho, o nichž věděli, že už byli ve své kajutě.
Obličeje obou vyzvědačů nejevily nic znepokojivého, ale to neposkytlo naší dvojici úlevy. Dobře znali Xavierovu mazanost a v Japoncově masce se nikdy nikdo nevyznal.
Večeře měla obvyklý ráz, ačkoliv nálada byla značně povznesená. Hovořilo se o rozpustilých scénách v krčmách, a zvlášť kapitán, obvykle nemluvný, vlivem přemíry šampaňského vína, se neobvykle rozpovídal.
Yamataki zůstal po dobu večeře zcela klidný a Xavier po večeři navrhl, aby se hrálo v kostky.
Arne s Jiřím vyšli z jídelny, aniž je někdo zdržoval.
Až do půlnoci vládl na chodbě, v jejíž čele byla kabina kapitánova a po jejím boku společná kajuta našich dvou přátel, úplný klid.
Ačkoliv byli značně unaveni, nemohli usnout. Pronásledovala je obava, že jejich čin bude prozrazen.
K půlnoci slyšeli na chodbě těžké kroky, které minuly jejich dveře, až konečně zaharašil klíč v kapitánově kabině, dveře zapadly a zase se rozhostilo ticho.
"Kapitán šel spát," šeptl Arne.
Dlouho trvalo, než se spánek zmocnil obou chlapců.
Když ráno procitli, pocítili rytmické kolébání a hukot parního stroje. Kamako nastoupila další pouť na východ k Suezskému průplavu, pak popluje Rudým mořem, odtud pak obrátí směr na východ; ostrým kýlem přebrázdí Arabské moře, až jednoho dne přistane - v Bombaji.
Bombaj.
Kolikrát dříve četli a slyšeli to jméno. Nikdy dosud nevzbudilo v nich zvláštní pocity. Ale teď... Křičela z něho výstraha, varování... Jako by Bombaj byla mezníkem, hraničním kamenem, jenž k nim volá: Ani krok dál! Vraťte se! Zanechte další cesty! Prchněte! Vyklouzněte ze spárů, do nichž jste tak lehkomyslně padli.
Uposlechnou této výstrahy? Vzdají se?

Kapitola dvacátá druhá
SLAVNOST NA ROVNÍKU

Kamako bez nehody proplula Branou Nářku mrtvých a také cesta věčně rozvlněným Indickým oceánem minula bez nehody.
Loď zakotvila v Bombaji, obepluvši jižní, kyjovitý výběžek Kolaba, obehnaný ostrými korálovými útesy, jejichž divoce rozeklaná krása budila obdiv a hrůzu.
Nyní byla Kamako už zase na další cestě k jihu.
Jiří splnil svůj úkol hladce a vyzvedl v bance peníze, potřebné k další cestě i k výdajům, až loď zase přistane. Ale kde to bude? Zastaví se někde na Sundských ostrovech nebo na Filipínách? Či popluje bez přerušení do Japonska, které je nesporně cílem Xaviera a jeho spojence?
Ať jakkoli, naše mladá dvojice se pevně rozhodla, že bude stopovat zlosyny až k jejich cíli a zúčtuje s nimi, jakmile vystoupí na pevninu a naskytne se k tomu vhodný okamžik.
Na lodi se nic nezměnilo. Dosud pluli podél pobřeží Přední Indie a neminuli Cejlon. Zvlášť Xavier jednal s mladíky přátelsky a přímo sršel vtipem. Ale když se loď blížila k Sumatře, nastal náhle obrat.
Jednoho večera byli překvapeni slavnostně uspořádanou jídelnou, a sotva zasedli ke stolu, zvěděli důvod oslavy.
"Za třicet minut přejedeme rovník," oznámil krátce kapitán. "Je starým zvykem tento vstup na druhou polokouli světa oslavit."
Po večeři, kterou bylo možno nazvat hostinou, následovala ‚oslava'. Udála se po způsobu námořnickém, jak se ani jinak nedalo očekávat: pitkou. Po šampaňském následoval horký grog z rumu a araku.
Mladá dvojice, nezvyklá vínu, nadto pak pekelné lihovině, jako je grog, ostýchala se pít. Ale tu ukázali všichni

stolovníci svou pravou tvář.
"Cože? Vy odmítáte můj přípitek?" rozeřval se téměř nepříčetně lodní velitel. "Vy pozemská štěňata! Zmetkové! Jsem pánem nad vašimi životy! Buď budete s námi pít, nebo vás dám spustit v koších k mořským vlnám! Napijete se slané vody a ohryžou vás žraloci! Vyberte si!"
Věděli, že nehrozí naplano. Nezbývalo, než se podrobit.
Účinek se ovšem záhy dostavil: jen jako v mlhách se pamatovali, že cosi hovořili o penězích, které Jiří vyzvedl v Bombaji a jež je nutno, jak velí lodní zákon, odevzdat kapitánovi do úschovy v lodní pokladně. Jako v mátohách viděli, jak je odvádějí do kabiny, kde Jiří, jakoby hypnotizován černýma Xavierovýma očima, odevzdal balíček bankovek... A pak se vše další kamsi propadlo.
Arna probudila prudká bolest hlavy a drásavý pocit hladu. Ale všecku tu bolest vnímal jen podvědomě, jako by jí trpělo jiné, cizí tělo.
Což - umírá? Byl otráven? Rozhodně jim přimíchali něco do nápoje. Omamný prostředek nebo dokonce jed. Buď je na počátku smrti nebo se po silném zmámení pracně probírá k životu.
Ale ta hrozná trýzeň!
A tma.
Leží vždycky tváří k oknu. V noci viděl vždy dosud venku sinavý přísvit, i když byla obloha zamračena. Světélkující moře vždy modravě ozařovalo okolí lodi. Ale dnes je tu temno jako v hrobě. Kde to vlastně je? Cítí sice rytmické kolébání a slyší šumění vln i tlumený hukot parního stroje; ale - není to klam? Není to závrať, hukot horečkou zpěněné krve, bití tepen a srdce v posledním vypětí životních sil?
A co je s Jiřím? Neslyší jeho dech.
"Jirko!" pokusil se zavolat. Ale z úst vyšel jen sípavý zvuk.
Znovu sebral všecky síly k výkřiku. Nelidský skřek se zařízl do vzduchu a Arne hned nato ztratil vědomí.
Opět se vzpamatoval. Ale za jak dlouho? Kdo by to mohl říci? Bylo mu lépe. Bolesti polevily. Těžce, namáhavě zvedl ruku k čelu. Bylo zroseno potem. Teď už věděl, že leží, a podle přihrádky vedle záhlaví leží na své posteli. Je tedy v kabině. Ale dosud je zde čirá tma. Nevidí ani na píď kolem sebe. Jak je to možné?
Sáhl do přihrádky, kam vždy odkládal své náramkové hodinky se svítícím číselníkem. Nebyly tam. Ale když se jeho paže vracela, spatřil zářící ciferník na zápěstí své ruky: Jedenáct. Jedenáct hodin. V noci? Nemožné. Vždyť někdy k půlnoci je odvedli z jídelny. Leda by byl prospal celý den. Je to možné, po té pitce a omámení.
Ale co je s Jiřím?
Pracně se vzchopil a přemáhaje závrať postavil se na nohy. Kolena pod ním poklesla. Nemohl se udržet na nohou. Po čtyřech se doplazil k loži Jiřího. Bylo tam. A na něm nahmátl nehybné tělo.
"Jirko!" vyrazil zděšený výkřik.
Ale záhy se uklidnil, když jeho dlaň spočinula na Jiřího teplé tváři. Hruď kamarádova se pravidelně zvedala. "Žije! Spí!" vydechl Arne ulehčeně.
Připlazil se ke dveřím a hmatal po vypínači. Světlo žárovky zaplavilo kabinu. Přemáhaje bodavou bolest, kterou působilo náhlé světlo, dovrávoral k Jiřímu.
"Jirko!" volal kamaráda k životu.
Ale dlouho se namáhal marně. Teprve když omyl jeho tvář vodou z láhve, která stála na stole, začal spáč jevit známky života. A když pak konečně otevřel oči, naříkal jako dítě a nesrozumitelně blábolil. Dlouho trvalo, než se jakž takž vzpamatoval a rozumně odpovídal na Arnovy otázky.
Postupně pak zjišťovali stav věcí.
Jirkovy peníze byly pryč. Dal je ‚do úschovy' kapitánovi. Musí mu je vrátit, až budou opouštět loď. Také tu tmu pochopili: okno jejich kabiny bylo zvenčí zabedněno železnou okenicí, kterou se marně pokoušeli otevřít.
"Co má znamenat to uzavření?" naříkal Arne.
Vratkým krokem přešel kabinu a stiskl u dveří zvonítko, chtěje přivolat stevarda. Marně. Buď byl zvonek vypnut, nebo si stevard volání nevšímal. Právě tak zůstalo bez ohlasu bušení do uzamčených dveří.
Nabyli jistoty, že jsou v malé kabině uvězněni. Jak dlouho už? Přišli sem k půlnoci. Teď je jedenáct hodin. Podle křečovitého svírání hladového žaludku prospali nejméně 24 hodin a je tedy noc. Snad zaspali bouři, a proto je okno zabedněno, snažil se Arne o vysvětlení. Ale hned nato uznal lichost těchto nadějí.
"Lehce se dostaneme ven, chceš-li," ozval se Jiří.
"Jak?"
"Paprsky."
"Hm, ano. Ale to by byl zákrok, který by měl důsledky: vyvolal by boj na život a na smrt."
"Vyhráli bychom."
"To není jisté. Dva proti celé posádce, která se ti nepostaví do jedné fronty na terč. Ne, Jirko. To by nebylo chytré. A také nemyslím, že by sis chtěl vzít na svědomí takovou hromadnou vraždu, zvláště když většina posádky je nevinna."
"Zemřeme tedy hlady?" hlesl Jiří malomyslně.
"K tomu máme ještě daleko," mávl rukou Arne. "Chtěl bych vědět, co nám to namíchali do pití. Je mi zase mdlo... Haló! Co je s tebou?"
Ale Jiří ho už neslyšel. Svalil se do lože, snad v mdlobě, snad ve spánku.
"Eh, máš pravdu," šeptal Arne, potáceje se k svému lůžku. "Zdřímneme si... za... spíme ješ... tě chvil..."
Ubozí hoši! Neznali pravý stav: Těžce omámení spali už 48 hodin. Pro nejbližší chvíli jim nehrozila smrt hladem, ale zadušením. V hermeticky uzavřené kabince byl už teď vzduch těžce dýchatelný. Zakrátko stráví poslední zbytek kyslíku a pak... Jedinou útěchou je, že taková smrt není bolestná. Zemrou ve spánku a v těžké mdlobě.

A tu pojednou měli pocit, jako by spásná síla odvalila z jejich hrudi drtivý balvan. Začalo se jim volněji dýchat.
Hoši procitli. Nad nimi se skláněla ďábelským triumfem rozšklebená tvář Xavierova a vedle ní lhostejná maska Yamatakiho. Otevřenými dveřmi vanul do kabiny proud čerstvého vzduchu, který však čpěl sírou a podivnými výpary, jež ostře dráždily smysly.
"Nu, vida!" šklebil se Xavier, "věděl jsem, že to vydrží. Vstávejte, pánové! Je třeba se rozloučit. Vylodíme vás. Jsme u vašeho cíle."
Slova zněla dosti vlídně. Dráždivý vzduch podivuhodně vzpružil zemdlené síly hochů, kteří čile vstali z lože. Jsou tedy u cíle. Ale jak tomu rozumět? Budou vyloděni. Budou tedy na svobodě. Ale co ostatní? Jsou také u cíle nebo poplují dál? To by mařilo jejich plán. Oni přece chtějí stopovat Xaviera a Yamatakiho až tam, kam pojedou oni. Ale teď... kde nyní jsou?
Od chvíle, kdy loď proplula rovníkem, mohou být někde na pobřeží Jávy. Je snad Jáva cílem těchto zlosynů?
"Máme si vzít s sebou svá zavazadla?" zeptal se Arne.
"Ovšem," přikývl Xavier. "A přidáme vám tolik potravin, abyste mohli řádně vychutnat krásy a divy svého nového bydliště. Věru, je jich nadbytek," dodal s úšklebkem, který mrazil.
Příprava netrvala dlouho. Spali oblečeni a zavazadla měli také celkem v pořádku. Když si Jiří přehodil přes rameno triedr, ušklíbl se Xavier:
"Výborně, mladý panel To kukátko vám znamenitě prospěje při ohlížení přírodních krás. Přeji vám ho ze srdce," chechtal se.
Podle ticha, které v kabině vládlo, parní stroj nepracoval. Loď tedy stála. Ale musela být v prudkém vlnobití, neboť se podivně kymácela, jako by tančila na vlnách.
Vyvedli je na palubu. Ale sotva se zde octli, ztuhli hrůzou.
"Peklo!" vykřikl Jiří.
Měl pravdu.
Nejdříve ucítili ostrý zápach hořící síry, páleného křemene a hornin a závany žáru, krátce ovzduší, s jakým se setkáváme ve slévárnách, tavírnách, dolech a hutích.
Loď kotvila v jakémsi kotli, jehož voda vířila, dmula se a válela v divokém varu. Neměli rozhledu. Ani ne tak proto, že byla dosud noc, jako spíše pro kotouče a chuchvalce páry a kouře, které se honily nad hladinou. Chvílemi, a jak později seznali, v pravidelných přestávkách, probleskla těmito mračny odkudsi zdálky či zblízka rudá, někdy žlutá záře nebo i fialové blesky, provázené hukotem a duněním. Tu pak chuchvalce a vířivé sloupy kouře a par vytvářely děsivé přízraky oblud a postav, A přitom se rozléhaly příšerné zvuky nelidských skřeků, sténání, vzteku a bolestí.
Ostrý řinkot řetězů vylekal hochy ještě víc. Ale to byl jen ozvuk lidského výkonu: loď spustila na vodu motorový člun.
"Nastoupit!" smýkl Xavier oběma mladíky k okraji paluby.
"Kam nás chcete...? Probůh, mějte slitování..."
"Mlč, Jirko!" zakřikl Arne svého druha. "Neukazuj zbabělosti. Beztak je to marné. Tito netvorové neznají citu."
V rozčílení mluvil česky. A tu slyšeli správnou češtinou Xaviera:
"Vida! Tušil jsem a neklamal jsem se! Jste Češi! Snad dokonce..."
"Ano!" vpadl Arne pevně. "Jsem syn Farina, jehož jsi zavraždil, bídáku! Unikls mé pomstě, pro kterou jsem se vydal za tebou a tvým spřežencem. Neunikneš však odplatě!"
"Dolů!" zařval Xavier.
V okamžiku byli ovinuti provazy a spuštěni do motorového člunu. K řidítku usedl lodník a člun poskočil na dmoucích se vlnách. Ležíce na dně cítili, jak dno člunu pálí do jejich zad. Poznali, že plují po vroucí hladině. Jízda trvala jen několik minut, když člun vplul do úzkého chobotu, kde byla hladina poměrně klidná.
"Vystupte!" zavelel lodník.
Uposlechli. Nemohli jinak. Vynesli svá zavazadla a lodník za nimi vyhodil na břeh balík.
"Zde máte něco jídla a soudek pitné vody," řekl suše a jízlivě dodal: "Přeji vám veselou zábavu!" Pak vsedl do člunu a spustil motor.
"Kde to jsme?" volal za ním Arne.
"Krakatoa!" dolehlo k jejich sluchu z chuchvalců kouře.

Kapitola dvacátá třetí
ZA ŽIVA V PEKLE

Krakatoa!
Děsné slovo! Kdo by je neznal!
Kdo by nevěděl o výbuchu této nejhrůznější ze všech sopek světa v roce 1883, při kterém přes 180 plošných kilometrů ostrova zmizelo pod hladinou moře, více než polovička s osadami a vším živým. Asi 75 000 lidí zahynulo pod žhavou lávou nebo bylo pohlceno mořem, jehož hlubiny utvořily nesmírný kotel vroucí vody, která obrovskou, přes 30 metrů vysokou vlnou zaplavila nejen zbytek ostrova Krakatoa, ale přelila se vysoko přes okolní ostrůvky a vnikla daleko do vnitrozemí Jávy a Sumatry. Strašlivé vzdutí moře se převalilo až na Cejlon a Réunion a bylo znatelné až v Panamské úžině. Při výbuchu stoupaly sloupy dýmu a popela až do výše 30 000 metrů a z kráteru vyvržené hmoty odhadli vědci na více než krychlový kilometr. Rachot výbuchu byl slyšitelný v okruhu, jehož rozměr činil třináctinu plochy celé zeměkoule. Otřes vzduchu způsobil na celém světě náhlé a prudké změny tlaku a tato tlaková vlna obletěla zeměkouli víc než třikrát. Vzlétnuvší masy způsobily ve všech světadílech podivuhodné světelné úkazy: ztemnění atmosféry, barevné mlhy, pozoruhodná zbarvení a útvary na obloze při červáncích a lomy světla při stmívání a zvláštní hnědorudé

kruhy kolem Slunce.
Podle posudku odborníků spojily se v Krakatoi dva živly: oheň a voda. Buď nahromaděné plyny kdesi hluboko v dutinách kráteru prorazily stěnu, dělící je od moře, nebo mořská voda svým tlakem v hlubinách způsobila průlom a vnikla do žhavých spoust lávy. Ať jakkoli, styk vody se žhavými útrobami země dal vzniknout obrovskému množství par a nesmírný tlak plynů a páry způsobil strašlivou explozi.
Žádná loď se neodváží do příšerného obvodu ostrova, žádný tvor zde nežije, ani na zemi, ani ve vodě, ani ve vzduchu. Vše je mrtvé. Jen dva živly zde žijí ve stálém boji... Oheň a voda.
Na jeden z takových útesů byli vysazeni naši mladí přátelé.
Lidská zloba a nenávist šla tak daleko, že vydala všanc své vlastní bezpečí i život, aby se pomstila a zbavila nepohodlných lidí. A v dravci, nelidské vášni zašla ještě dál: dala jim na několik hodin potravu jen proto, aby zvýšila jejich muka, vědouc, že pro ně není spásy.
Byli skutečně za živa - v pekle!
Jejich úděs byl takový, že nebyli schopni slova. Mlčky stáli na okraji útesu, těžce vdechujíce horké páry, prosycené čpavými plyny a sopečnými výpary.
"To je tedy konec!" vydechl Jiří malomocně.
Arne stále ještě mlčel. Se zaťatými pěstmi a stisknutými zuby hleděl do špinavé mlhy, kde zmizel člun... Svítalo.
Pojednou Arne jako by se probudil ze sna:
"Neskuhrej, Jiří!" vyjel ostře. "Nářkem ještě nikdo bitvu nevyhrál. Nesmíme zoufat. Vždyť dosud ani nevíme, na jakém útvaru jsme. Těsně za námi je strmá stěna. Ale není hladká. Dá se po ní vyšplhat. Vzhůru, chlapče! Budeme tam aspoň jistější před záplavou, kdyby se moře zvedlo. Nechci se dát za živa uvařit."
Vyšplhali se do výše asi desíti metrů, ale i tu svah ještě stoupal. Šli výše mezi chuchvalci dýmu a par, prozařovanými rudými a žlutými záblesky.
Pojednou je zarazil ostrý zvuk lodní sirény.
"Odjíždějí. A jsou tak suroví, že nám ohlašují svůj od..."
Slovo uvázlo Jiřímu na rtech. Co se stalo nyní, ohromilo je tak, že Arne stěží zachytil Jiřího. Jen v těsném objetí se mohli udržet na nohou.
Z výše bleskurychle sletěla veliká koule, jejíž oslnivě bílý svit se sykotem prorážel mlhou. Koule letěla kolmo dolů a zapadla do moře nedaleko, v místech, kde stála loď.
Při dopadnutí zazněla ohlušující hromová rána, třesk a rachot, sykot a hukot, řev děsu, zoufalství a bolesti. Kotouči mlhy pak prorazil vysoký sloup ohně. V příštím okamžiku se přihnala k nim vířící smršť vřelé vody, která se s hrozným třeskotem a duněním roztříštila o strmou stěnu pod nimi. Útes se tak zachvěl, že oba klesli na kolena.
Po několika okamžicích vše utichlo a zmizel také ohnivý sloup. Jen zvlněné moře dosud zuřivě bilo do útesu a ohlas rachotu doznával ozvěnou v dálce.
Křečovitě se držíce za ruce, zírali vytřeštěnýma očima do víru šedivé mlhy, která ještě více houstla, hnědla a černala, nesouc k nim štiplavý zápach spáleného dřeva, lodních plachet, lanoví a podivný pach moře.
Byli ohromeni a neschopni slova. Klečeli, křečovitě se svírajíce v náručí.
Konečně pohlédli na sebe s němou otázkou: Co to bylo?
"Snad meteor!" hlesl Arne.
"Ano," přisvědčil Jiří. "Ale jak pochopit, že meteor spadl právě na loď, kterou roztříštil a její trosky sežehnul? Což je možno uvěřit v náhodu? V takovou náhodu?"
"Máš pravdu," připouštěl Arne, "Je to čirý zázrak. Ale uvažujme střízlivě: Mohl to být také blesk. Vidíš přece ty časté fialové zákmity. V okolí činné sopky je vždy vysoké elektrické napětí. A zvláště zde, kde kromě Krakatoy je mnoho podmořských sopek a ovzduší je přesyceno parami z vřelé vody. Tu má elektrický výboj blesku nejen strašlivou průbojnou sílu, ale vzněcuje plyny a páry, které pak způsobují nesmírný výbuch a ve zlomku vteřiny sežehnou vše, co je nablízku. Je to jakési elektrické krátké spojení ve velkém. Úžasný žár, který by roztavil ve vteřině i platinu."
"Připouštím," uznával Jiří. "Jenže tohle - nebyl blesk. Viděl jsem přece jasně kouli. Bylo to, jako by se slunce zřítilo z oblohy."
"Viděl jsem ji též. Máš pravdu, Jirko. Ne, nebyl to blesk. Pád koule byl také volnější. Byla to rychlost z výše padajícího tělesa," hovořil Arne zamyšleně.
"A což kulový blesk?"
"Ne! Kulové blesky jsou chladné. Jejich výbuch sice trhá, ale nezapaluje. Zbývá skutečně jen meteor. Ale pak je to opravdu zvláštní náhoda. Přímo zázrak!"
"Podívej!" vykřikl Jiří, ukazuje dolů na mořský příboj, v jehož vzpěněném víru se vznášely dva beztvárné předměty, jakési podivné trosky, v nichž bylo však přece poznat - lidská těla.
"Hrůza," zachvěl se Arne. "Pojď! Podíváme se, kde vlastně jsme. Snad nám přispěje dobrý osud. Možná, že nás vysadili, nevědouce, na Jávu nebo Sumatru, odkud se budeme moci dostat. Sundský průliv je sice 180 kilometrů široký, ale kolem Krakatoy je mnoho ostrůvků a útesů. Snad se nám podaří. Vždyť moře není všude vřelé, jinak by tu neproplouvaly lodi. Možná také, že jsme na nějakém dlouhém chobotu, který končí v normálně teplém moři. Umíš plavat?"
"Trochu."
Zatím se rozbřeskl den. Ale přesto, že slunce postoupilo už do značné výše, bylo zde šero. Sluneční kotouč mohli spatřit vždy jen na okamžik, a to jako neurčitý, rozplizlý, velikost i tvar měnící zjev v šedivých mezerách mezi hnědorudými chuchvalci.
Po několika krocích stanuli na temeni. Byl to pustý útvar ztuhlé lávy, bez nejmenší stopy hlíny, tím méně vegetace.

Kolem nich se svažoval. S tísnivým pocitem po něm sestupovali.
Brzy byli hotovi s prohlídkou, jejíž výsledek jim vzal všecky naděje na vysvobození: byli na kruhovitém útesu, jehož průměr byl asi 20 metrů. Byl to lávový balvan či vršek sopečné vyvřeliny, Jehož okraje spadaly příkře do moře, které kolem vřelo. Nebylo zde ani štěrbiny, tím méně sluje, kam by se mohli uchýlit.
"To je konec, Jiří!" vyklouzlo Arnovi. "Nu, jednou člověk umřít musí..."
"Škoda, že jsme tak bídně ztroskotali!"
"Svět se bude točit dál," řekl Arne stroze. "Ale, hochu, trápit se nebudeme. Budeme-li muset, zemřeme lehce, naráz!"
"Jak?"
"Paprsky! Máš je přece. Účinkují jako blesk."
"S tím ještě počkáme," řekl Jiří odmítavě.
"Možná, že to bude dřív, než myslíš," hučel Arne, hledě na moře.
"Proč?"
"Pohleď! Hladina klesá! Je odliv, který končí. Příliv nastane k večeru. K půlnoci bude moře nejvýše. Kdo ví, jak vysoko vystoupí. Jsme sice dvanáct metrů nad nynější hladinou, ale to nemusí být dost. Vzdutí moře není všude stejné. Při první vřelé lázni použijeme paprsků!"
"Doufejme, hochu! Nemysleme hned na nejhorší!"
"Ano, doufejme, ale..."
Usedli.
"Copak nám asi nadělili ti dobrodinci?" řekl Jirka a rozbalil zavázaný pytel. "Ach, věru, nebyli štědří. Šest konzerv, které si můžeme v moři ohřát, bochánek chleba, několik sucharů a soudek pitné vody, S tím vystačíme nejdéle tři dny, nedonutí-li nás moře k ukončení života dříve. Nu, dáme se do toho, pravda?"
Ačkoliv měli velký hlad (vždyť nejedli už dva dny), ošidili žaludek a rozdělili se o jednu konzervu, i když by každý z nich snědl celý obsah pytlíku najednou.
Neboť v koutečku jejich skleslých srdcí přece jen doutnala jiskérka naděje v záchranu.
Den minul bez zvláštní příhody. Mladé nervy uvykly neustálému dunění, záchvěvům půdy, světelným záblesků, jež v nastávajícím šeru tvořily z chuchvalců dýmu a par fantastické obrazy a příšerné vidiny.
To vše na ně působilo málo.
Horší byla skutečnost, že moře začalo stoupat. Zpočátku zvolna, téměř neznatelně, ale když na ně padl stín noci, náhle, jako všude v Orientu, zrychlilo vzestup.
S tmou se rozpoutalo peklo:
Vřelé moře vířilo stále divočeji, ječelo a řvalo, sténalo a syčelo. Vřelé pršky tříštěného příboje metaly jim oblaka do tváří a drobné kapičky řezaly a bodaly jako rozžhavené nože.
A zdálo se, že i sopka zesílila činnost. Mezi strašidelnými útvary par a kouře snášel se na ně občas proud horkého popela a prachu, provázený závany čpícího pachu, v němž se dusivě zalykali. Hrdlo i nos vyprahly a oči trýznila rezavá bolest.
Aby alespoň tato muka zmírnili, svlékli kabáty a zabalili do nich hlavy.
Deset hodin.
Moře vystoupilo tak vysoko, že jeho hladina byla sotva dva metry pod nimi. Občas již hřeben některé vlny povážlivě olízl sráz na dosah ruky.
Ano, blížila se - zkáza.
"Jirko, chlapče drahý, připrav..."
Když tu najednou Arne vybalil hlavu z kabátu a vykřikl: "Co to?"

Kapitola dvacátá čtvrtá
DOBŘÍ ĎÁBLOVÉ

Do úděsných zvuků běsnících živlů vmísil se náhle nový tón. Bylo to jemné vrnění, tichnoucí a zase se zesilující.
Nebylo možno říci, je-li to dole nebo nahoře, ale zakrátko se zdálo, že zvuk mohou určit přesněji.
Ano! Neklamou se: je to aeroplán! Či spíše hydroplán, neboť jen hydroplán má možnost zde přistát. Anebo autogyra, jakých užívá Kmitko.
"Arne, jsme zachráněni!" zajásal Jiří.
"Zdá se. Alespoň můžeme věřit, že to není sluchový klam, slyšíš-li ty zvuky také. Ale naše záchrana není ještě tak jistá. Letec krouží nad námi. Kruhy jsou pravidelné a podle stejnosměrné síly zvuku je jasné, že jsme středem kroužení záhadného letounu."
"Haló! Zde jsme! Zde!" rozkřičel se Jiří z plných plic.
"Nevolej! Je to marné! V hluku motoru a vrtulí nemůže slyšet. Neztrácej rozvahu a nenech se příliš unést nadějemi. Zklamání by bylo tím bolestnější. Uvažujme logicky! Nemohu pochopit, jak by se letec, ať kdokoliv, o nás dověděl. A nemohu uznat možnost, že nás spatří. V této tmě, mlze a kouři nás nemůže vidět ani z výše desíti metrů."
"A proč letec, ví-li o nás, nerozsvítí aspoň reflektor, který by mu přece posloužil k orientaci a nás by povzbudil?"
"Je to záhadné. Možná, že je to nějaký nový přírodní zjev. Ne, Jirko, nedělej si příliš naději!"
"Zesiluje to! Klesá!" křičel Jiří chraptivě.
Skutečně: zvuk sílil. Rozeznali dokonce hrčivý zvuk kovových součástek.
Až pojednou v rudém záblesku...
Věčný bože! Mezi rozvířenými chuchvalci par se objevily nad nimi dvě příšery: obrovitá těla lidských tvarů s křídly v

rozpětí skoro desíti metrů.
Živel, jako by sehrán s děsivostí těchto dvou oblud, spustil celou sérii rudých, žlutých a fialových záblesků.
Dva ďábli! Satanovi sluhové, kati, vyslaní z pekelného jícnu Krakatoa, aby ve svých spárech zardousili a na kusy rozsápali jejich mrtvá těla!
Obludy se hladce snesly a stanuly asi deset kroků od nich. Šumot jejich křídel utichl a křídla se složila na jejich zádech.
Okamžik stály teď nehybně dvě děsivé postavy, přes tři metry vysoké, jejichž složená křídla tvořila až k zemi splývající plášť. Dlouhé paže dosahovaly až ke kolenům.
Pojednou se v jejich kulatých lebkách uprostřed obličeje rozzářilo zelené světlo, jež svítilo a haslo v rychlých, nepravidelných přestávkách. Bylo to příšerné, jako potměšilé a krvelačné mrkání jediného oka, jaké měli podle řeckého bájesloví obři Kyklopové.
Hned poté se zelený svit změnil a z oka netvorů vytryskl proud oslnivě bílého světla. Současně se obři pohnuli, vykročili a blížili se k nim.
"Pryč!" zachroptěl Jiří, zděšen až k šílenství, a pádil od Arna.
Avšak už po dvou či třech skocích ho zastavil Arnův výkřik:
"Stůj! Paprsky!"
Jiří stanul jako přikován. Jak může být tak zbabělý, utíkat a nechat kamaráda na pospas nebezpečí?
Rychle vyrval z pouzdra přístroj, namířil na netvora, který byl Arnovi blíž, a stiskl vypínač. Mířil na hruď tak, že vedl cíl vodorovně přes celou šířku hrudi.
Účinek byl okamžitý: bíle svítící čára jakoby roztaveného kovu, rychle nato rudnoucí, značila dráhu, kde paprsky řezaly obludu ve dví. A také tomu tak bylo: sotva paprsek dospěl na druhý konec hrudi, odklonila se hořejší část obludy a s podivným, kovovým třeskem dopadla na útes. Spodní část, vyšinuta tímto odrazem ze svislé polohy, se stejným rachotem se těžce zřítila k zemi; a poněvadž to bylo na svahu, skoulely se obě části do moře, kde zmizely.
Úspěch zaujal Jiřího tak, že na okamžik zapomněl na druhého netvora. A ten okamžik byl osudný:
"Jirko! Ach, Jirko! Pomoz!" rozlehl se Arnův výkřik děsu.
A tu Jiří, ztuhlý hrůzou, viděl, jak druhý ďábel sevřel ve svém náručí Arna, marně a zoufale se bránícího. Teď už ani nemohl Jiří použít své hrozné zbraně. Bylo nebezpečí, že zasáhne a usmrtí svého přítele. Křídla obludy se rozpjala, rozmávala, ozval se vrnivý zvuk.
Než se Jiří vzpamatoval, zmizel netvor se svou obětí ve výši.
Jiří osaměl.
Přežitá hrůza a děs zmohly jeho nervy. Měl pocit, že pod ním zmizela půda a on letí, padá kamsi do bezedna. Tělo, pozbyvší vlády, zakolísalo, duši zastřel mrak, skutečnost se rozplynula. Omdlel. Necítil ani nárazu, když jeho hlava těžce dopadla na tvrdou lávu.
Arne měl mnoho příčin, aby žasl.
Poznal, že není ve spárech živoucího netvora nebo dokonce ďábla, nýbrž že je unášen - strojem, jenž přes svůj lidský tvar není nic jiného než aeroplán. Avšak aeroplán samočinný, jakýsi automat, řízený nějakou tajemnou, nejvýš důmyslnou silou. Ale jak si vysvětlit, že nějaká bytost zvěděla o jejich zoufalém, beznadějném postavení? Že tato bytost zvěděla přesně polohu útesu a vyslala k jejich vysvobození stroje, které tak přesně plnily svůj úkol?
Je to televize? Nezbývá jiný dohad. Ale jaká to musí být televize! Zde pracoval jen jeden pól. Nelze přece připustit, že na tom pustém útesu je nějaká vysílačka. Na tyto otázky nenašel odpověď.
Ubohý Jirka! Co se s ním stane? Moře snad ještě stoupá. Za nějakou chvíli spláchne ubožáka do své vřelé hlubiny.
Nebo je už teď Jiří mrtev, vysvobodiv se z muk smrtícími paprsky?
A on, Arne, sám Jirku poštval, aby zničil svého vlastního vysvoboditele, svou spásu!
Ano, vysvoboditele! Vždyť teď už nemůže Arne pochybovat, že je vysvobozen z pekla.
A jeho kamarád, věrný přítel, tam zůstal. Bylo to k zešílení pro oba chlapce, kteří si navzájem pomáhali.
Jak rád by se Arne vyrval z objetí tohoto robota a skokem dolů skončil trýzeň svého svědomí, jehož výčitky ho budou věčně pronásledovat, štvát! Ale marně se namáhá. Je v podivné pozici: Robotova levice tvoří mu pohodlné sedadlo a pravice je ovinuta kolem jeho pasu jako hroznýš. Podivný útvar těch paží: jsou složeny z kroužků, zdánlivě poddajných. Je jakoby ovinut chapadlem polypa. Objetí nesvírá, není na obtíž, naopak, lne měkce k tělu, ale nedovoluje mu nejmenšího vyklouznutí. Materiál je z kovu, ale ten kov je pružný; sedí se mu jako na polštáři.
Kam letí? Podle oblohy k jihu. Vysoko. A úžasnou rychlostí. Je odvrácen. Jinak by se zalkl proudem vzduchu. V této výši přece musí být skoro mrazivý vzduch. Ale už chápe příčinu: mohutné paže robota vysílají hřejivé teplo.
Pojednou se vedle Arna cosi kmitlo.
Náraz vzduchu ho přitiskl k hrudi robota.
Byl to jen nepatrný zlomek vteřiny, ale Arne, hledě vzad, poznal, že od jihu na sever proletěl - druhý robot. Náhradník za zničeného? Letí pro Jirku? - zadoufal.
"Spas ho! Zachraň jeho mladý život!" prosil Arne hlasitě. A tento matný paprsek naděje skápl jako balzám do Arnova srdce.

KONEC DRUHÉ ČÁSTI